

MUSEOVIRASTON TILINPÄÄTÖS

2021

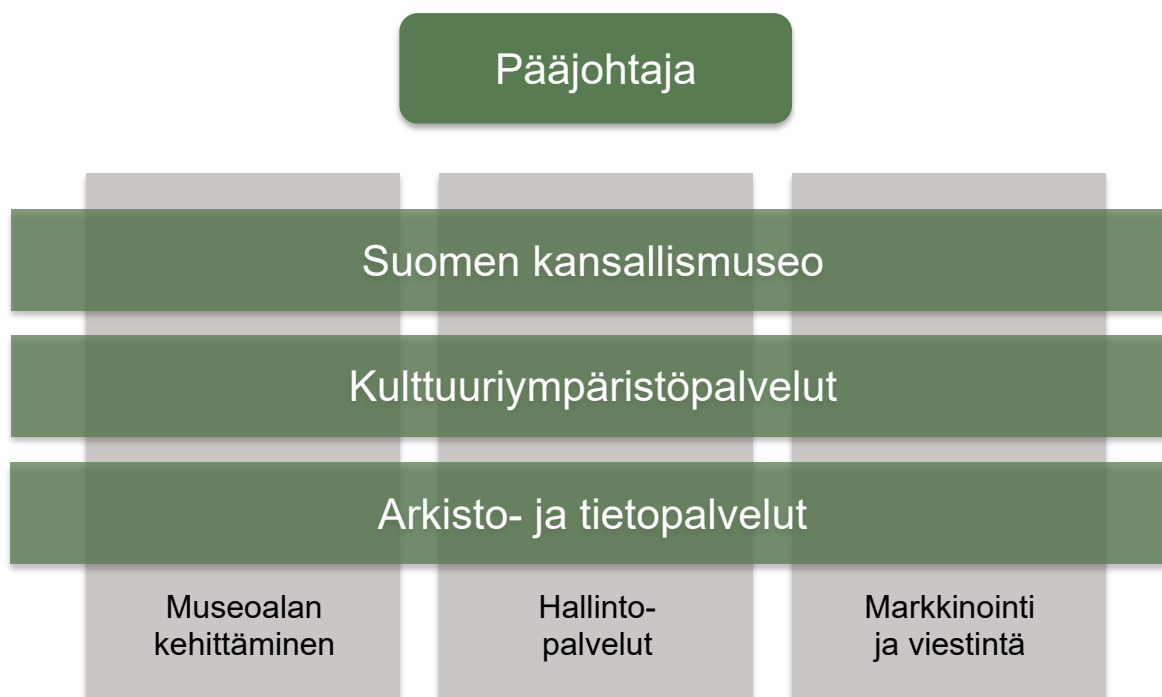

Museovirasto

SISÄLLYS

1. Toimintakertomus.....	3
1.1 Johdon katsaus.....	3
1.2. Tuloksellisuus	7
1.3. Vaikuttavuus	17
1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus	17
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	22
1.4. Toiminnallinen tehokkuus.....	24
1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus.....	24
1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	35
1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	42
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta.....	43
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	43
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	46
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	54
1.7. Tilinpäätösanalyysi.....	57
1.7.1. Rahoituksen rakenne	57
1.7.2. Talousarvion toteutuminen	57
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	57
1.7.4. Tase.....	58
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	59
1.9. Arviointien tulokset.....	59
1.10. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä.....	59
2. Talousarvion toteutumalaskelma	60
3. Tuotto- ja kululaskelma	63
4. Tase	64
5. Liitetiedot	66
6. Allekirjoitus	72

Museoviraston organisaatio 2021

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Koronapandemian jatkuminen vaikutti olennaisesti Museoviraston toimintaan ja talouteen vuonna 2021. Suomen kansallismuseon museot ja linnat Olavinlinna ja Suomen merimuseota lukuun ottamatta olivat suljettuina marraskuusta 2020 toukokuuhun 2021, samoin kokoelmien ja arkiston asiakaspalvelu jouduttiin keskeyttämään tai rajoittamaan. Suomen kansallismuseon henkilöstöä jouduttiin epävarmojen näkymien edessä töiden vähentymisen ja talouden tasapainottamisen vuoksi lomauttamaan eri pituisia jaksoja alkuvuonna.

Taloutta paikkaamaan vuonna 2020 ja 2021 LTA II:ssa saatu koronatuki oli välttämätön taloudellisesti ja toiminnallisesti, ja siirtyä tukea tullaan tarvitsemaan myös vuonna 2022.

Toisesta poikkeusvuodesta huolimatta toiminnan tulokset vastaavat pääosin virastolle asetettuja tavoitteita, oman hallinnonalan ja ympäristöministeriön strategioita sekä hallitusohjelmaa. Ne tukevat opetus- ja kulttuuriministeriön pitkän aikavälin tavoitteita vahvistaa luovan alan työn edellytyksiä ja kulttuurin perustan elinvoimaa sekä yhdenvertaista osallisuutta kulttuuriin. Lisäksi toiminnassa heijastuvat hallitusohjelman mukaiset kestävyys tavoitteet.

Toimialaa koskevat merkittävimmät hallitusohjelmaankin kirjatut hankkeet ovat olleet muinaismuistolain uudistaminen ja kulttuuriperintöstrategiatyö, joiden molempien vuorovaikutteisessa valmistelussa virasto on ollut keskeisesti mukana niin sihteeristössä kuin työ-, ohjaus- ja seurantaryhmissä.

Kansallismuseon lisärakennuksen suunnittelussa edettiin yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen ja suunnittelijoiden kanssa aikataulun mukaisesti. Työn aikana suunnitelmaa karsittiin olennaisesti, jotta annettuun hankehintaan ja vuokravaltuuteen päästäisiin. Karsinnalla on kriittisiä haitallisia vaikutuksia sekä uuden että vanhan rakennuksen käytettävyyteen, kävijäkokemukseen ja tulonhankinnan edellytyksiin. Suunnitelmiin saatiin kuitenkin lisätalousarvion kautta palautettua toisen sisäpihan kattaminen, jolla on keskeinen merkitys toiminnallisuudelle. Uuden Kansallisen toimintamallin ja konseptin suunnittelu käynnistyi.

Suomen kansallismuseossa tulevien näyttelyiden suunnittelu ja rakentaminen eteni väliaikaisesta sulkemisesta ja pandemian hankintoihin ja palveluiden ostoihin aiheuttamista viiveistä huolimatta. Toukokuussa päästiin avaamaan Kansallismuseossa perusnäyttelyn uusi osa ”Toista maata” ja vaihtuvat näyttelyt Kansallismuseossa sekä Hämeen linnassa. Ohjelmiston teemoja olivat mm. lapsuus ja sukupolvet, tieto ja maailmankuva, identiteetti ja tulevaisuus sekä ihmisyyden usko ja Suomi osana maailmaa. Yleisötyö siirtyi pandemian aikana pääosin verkkoon, uusia toimintamalleja kehitettiin ja tavoitettiin uusia yleisöjä maantieteellisen sidonnaisuuden hävitessä. Koronatilanteen jatkuminen vaikutti merkittävästi museokohteiden vierailuihin, joiden kokonaismäärä vuonna 2021 jäi 85%:iin vuoden 2020 tasosta ja vain 55%:iin vuoden 2019 tasosta. Poikkeuksena oli Suomen kansallismuseossa uusi kohde Hämeenlinnan Vankila, jonka kävijämäärät kasvoivat vuonna 2020 ja edelleen 2021. Hieman ensimmäistä korona-vuotta parempi tulos oli Hämeen linnassa, Seurasaarella ja Louhisaarella. Museovierailujen järjestäminen terveysturvallisesti edellytti uudenlaista organisoitua ja resursoitua.

Kulttuuriympäristöpalvelut panosti aktiiviseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen erityisesti alueellisten vastuumuseoiden kanssa, mutta myös perinteisten kumppaneidensa, kuten valtion kiinteistönhaltijoiden kanssa. Museolain mahdollistama kulttuuriympäristötyön vahvistuminen on toteutunut lain tavoitteita vastaten. Keskeistä oli myös vuosien 1945–1990 rakentamista käsittelevän Rakennettu hyvinvointi -hankkeen loppuunsaattaminen ja syyskaudella avautunut, kymmenvuotisen työn tulokset kokoava

verkkosivusto. Restaurointia ja kestäväää korjaamista ohjaava Korjaustaito-hanke sai sekin ensimmäiset tuloksensa internetiin kuluvaan vuonna. Kirkollisten rakennusten hoito ja restaurointi -opas julkaistiin verkossa suomeksi ja ruotsiksi. Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden luettelointi eteni aikataulussa, valmista odotetaan vuoden 2022 kuluessa. Arkeologian alalla innovatiivisin avaus oli laserkeilausaineiston koneoppimiseen perustuva hyödyntäminen, Lidark-hanke. Vesien kulttuuriperinnön toimintaohjelma 2021–2025, lajissaan toinen, valmistui ja on esimerkki menestyksellisestä strategisesta ohjelmasta ja voimavarojen priorisoinnista. Meriarkeologista tutkimusta vahvistetaan edelleen vuonna 2021 alkaneella kansainvälisellä Veteen vajonneet -hankkeella. Viranomaistyössä ja siihen liittyvissä kumppanuuksissa keskityttiin muinaismuistolakiin perustuviin tehtäviin sekä valtion ja kirkolliseen kulttuuriperintöön. Lisäksi on mainittava Museoviraston panos valtion kiinteistö- ja toimitilastrategioiden sekä arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelussa.

Suomen kansallismuseon kokoelmien siirto Orimattilan keskusvarastosta Vantaalle on aikataulullisesti projektin puolivälissä. Projekti on hieman jäljessä tavoitellusta aikataulusta tarkasteltaessa siirrettävien kokoelmien määrää, mikä johtuu useista eri syistä, joihin projektin johto ei ole voinut vaikuttaa. Projektin määrärahoitus myönnettiin arvioitua pienempänä. Saamelaiskokoelman luovutus Saamelaismuseo Siidalle vietiin päätökseen, kun yli 2 000 kokoelmaesineettä siirrettiin Siidan uusiin tiloihin Inariin syyskuussa 2021, ja palautusta koskeva, Suomen kansallismuseon ja Saamelaismuseo Siidan yhdessä tuottama näyttely avautui Kansallismuseossa 31.10. Museot solmivat luovutus sopimuksen lisäksi myös sopimuksen tulevasta yhteistyöstä saamelaiskulttuurin tallentamiseksi ja esittämiseksi. Kotiinpaluu-hanke nostatti laajaa kiinnostusta saamelaisten kulttuuria ja historiaa kohtaan sekä Suomessa että kansainvälisesti. Hankkeen yhteydessä henkilökunnalle järjestettiin koulutusta liittyen dekolonisaatioon ja vallan kysymyksiin museotyön näkökulmasta.

Suomen kansallismuseon kokoelmatyön painopisteitä päättyneenä vuonna olivat mm. kokoelmien digitaalisen hallinnan ja digitaalisen yleistyön kehittäminen, osallistava kokoelmatyö sekä nykydokumentointi. Museon verkkosivulla avattiin kokoelmista kuratoitu, laajalle yleisölle kohdennettu vuorovaikutteinen digitaalinen kokoelma-sivusto. Majakkalaiva Kemi telakoitiin loppuvuonna 2020, ja sen valmistelu avaamiskuntoon etenee lisäbudjettimäärärahalla. Tarkastusalue s/s Saimaan hallinnan ja määrärahan siirtoa Väylävirastolta Museovirastolle valmisteltiin ministeriöiden ohjauksessa.

Arkisto- ja tietopalveluiden asiakaspalvelu jouduttiin keskeyttämään koronarajoitusten ajaksi, ja voitiin avata uudestaan toukokuussa 2021. Osa välttämättömistä asiakastarpeista voitiin toteuttaa digitaalisesti asiointikiellon aikana, mutta arkiston ja kokoelmien asiakkaiden tarve päästä fyysisten aineistojen ääreen oli selvä. Asiakaspalvelun avauduttua päästiin purkamaan kiireisimpiä palvelutarpeita. Muuten toiminnan keskeisiä eteenpäin vietyjä teemoja olivat tietohallintolain toimeenpanon mukanaan tuomat tehtävät, tiedonohjaussuunnitelman päivittäminen, asianhallintajärjestelmän uusimishanke, metallinetsinlöytöjen hallinnointi ja niihin liittyvään Akademia-hankkeeseen osallistuminen sekä kokoelmien massadigitointihankkeen loppuun saattaminen. Massadigitointihankkeessa otettiin käyttöön prosessi ohjelmiseen, jonka avulla kokoelmien valokuvausprosessia voidaan huomattavasti nopeuttaa teknisten metatietojen automaattisella talteenotolla. Kokoelmien avaaminen verkkoon jatkui suunnitelmien mukaan, ja aineistojen katselukerrat Finnassa kasvoivat merkittävästi.

Maailmanperinnön aieluettelon päivitys valmistui alkuvuonna 2021. Lisäksi valmistauduttiin ensimmäiseen raportointiin Unescolle aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpanosta Suomessa. Joulukuussa saatiin päätökset kaustislaisen viulunsoitoperinteen sekä yhteispohjoismaisen limisaumaveneperinteen valinnasta aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Suomen ensimmäinen Euroopan kulttuuriperintötunnuksen (European Heritage Label) hakemus, Jyväskylän Seminaarinmäki (ja tasa-arvoinen koulutus), toimitettiin Euroopan komissiolle keväällä 2021. Virasto käynnisti myös ulkoministeriön rahoituksella kaksivuotisen Itämeren ja Barentsin maiden alueiden LIVIND-yhteishankkeen. Kansainvälisistä yhteistyöhankkeista Culture Labs -hanke saatiin päätökseen ja EU-rahoitteiset Charter- ja MOI Museums of Impact -hankkeet etenivät aikataulussa.

Järjestyksessä toinen Kulttuuriperintöbarometri valmistui loppuvuodesta 2021. Museoviraston, ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyössä tilaama kyselytutkimus kertoo kansalaisten kulttuuriperintöä koskevista käsityksistä ja arvostuksista. Vuoden 2021 barometrin mukaan lähes yhdeksän kymmenestä pitää kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeänä. Esimerkiksi usko kulttuuriperinnön taloudelliseen ja matkailulliseen vetovoimaan on kasvanut vuodesta 2017. Keskeisiä kehittämishankkeita toimintavuonna olivat Kestävät virastot -hanke yhteistyössä Taiken, Suomenlinnan hoitokunnan ja Kansallisarkiston kanssa, vastuullisuusraportointiin valmistautuminen sekä viraston kestävä kehityksen toimintaohjelman laatiminen. Muita kehittämistoimia olivat toimitila- ja työympäristöuudistuksen suunnittelu, siihen liittyvää SIHA-hanketta valmistelevat työt, hankintojen kehittäminen sekä Kulttuuriympäristöpalvelut-osaston osaamiskartoitus ja organisaatiotarkastelu. Sidosryhmätalaisuuksilla tavoitettiin ennätysellinen osallistujamäärä.

Poikkeustilan ja etätyön jatkuminen on ollut haaste niin johtamiselle kuin henkilöstön työhyvinvoinnillekin. Syksyllä tehdyn VMBaro-kyselyn mukaan organisaatio on kuitenkin kunnossa, toiminta- ja uudistumiskykyinen, ja henkilöstön työtyytyväisyys on edelleen hyvä (3,79 vrt. valtion ka. 3,66), vaikka poikkeustilanteen pitkittyminen näkyikin vähäisenä (-0,02) kokonaistyytyväisyyden laskuna edelliseen vuoteen nähden.

Lähtulevaisuuden näkymät

Seuraavien vuosien aikana virasto on kahden uuden ja suuren toimitila- ja työympäristömuutoksen keskellä: Kansallismuseon lisärakennus ja nykyisen museorakennuksen peruskorjaus alkavat ja toinen hanke, *Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen, Sturenkatu 2a:sta luopuminen*, tuovat työmaat niin Kansallismuseon tontille kuin Kokoelma- ja konservointikeskukseenkin. Vuonna 2022 alkavat väistötilamuutot ja tehdään Sturenkadulla työtilajärjestelyjä, jotta siellä olevien kokoelmien SIHA-hanke, siirto- ja haltuunotto pääsee vauhtiin. Muutostilanne, jolla ei ainoastaan toteuteta toimi- ja työtilojen tehostamista ja keskittämistä, vaan rakennetaan uusia työn ja toiminnan malleja, jatkuu aina vuoteen 2025–26 saakka. Kansallismuseossa valmistaudutaan toiminnan laajentamiseen ja uudistilojen tasoa vastaavan ohjelmiston tuotantoon. Kansallismuseo joudutaan työmaiden vuoksi sulkemaan kokonaan 2023 noin kahdeksi vuodeksi, mikä on mittava taloudellinen haaste virastolle, koska lipputulot ja muut palvelutoiminnan tuotot kohteesta jäävät saamatta. Yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa edistetään myös jatkossa museokohteiden investointi- ja korjaushankkeita, joilla turvataan kävijäkokemuksen ja saavutettavuuden kehittyminen sekä kohteiden säilyminen.

Digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittäminen on koko viraston yhteinen ja pysyvä toimintahaaste, samoin on tunnistettu tarve tukea koko kulttuuriperintö- ja museoalan kenttää tässä kehittämisessä. Tiedonhallinta on koko virastonkin tasolla aliresursoitu osa toimintaa ja tulee siksi olemaan lähivuosien painopisteitä. Nykyinen asianhallintajärjestelmä Salama on tullut tiensä päähän ja tullaan vaihtamaan VirastoVahvaan. Tärkeää on edelleen aineistojen avaamisen jatkaminen sekä kokoelmien hallinnan laadun parantaminen.

Muutoksia tapahtuu myös henkilöstössä ja organisaatiossa: 2022 alussa aloittaa kaksi uutta osastonjohtajaa, Arkisto- ja tietopalveluissa ja Kulttuuriympäristöpalveluissa. Jälkimmäisessä viedään loppuun myös organisaation ja toimintakulttuurin uudistus, samoin käytäntöön viraston toistaiseksi kattavimman osaamiskartoituksen johtopäätökset. Suomen kansallismuseossa valmistellaan Uusi kansallinen -toimintamallia ja käynnistetään tulevan ohjelmiston tuotantoja suunnaten kohti Kansallismuseon lisärakennuksen avaamista 2026. Uudet tilat ja toimintamalli mahdollistavat aiempaa monimuotoisemman yhteistyön kumppaneiden sekä kaupallisten ja luovien alojen toimijoiden kanssa. Museon toiminnan laajentuminen edellyttää asianmukaisia henkilöstö- ja osaamisresursseja.

Museoalan kehittäminen -yksikön seuraavien vuosien keskeisenä työnä on vastuumuseoiden tukeminen ja uuden rahoituskauden edellyttämät neuvottelukierrokset, jotka alkavat keväällä 2022. Yksikkö osallistuu aktiivisesti myös kulttuuriperintöstrategian laatimiseen ja sen jatkotoimiin. Lisäksi osallistutaan kulttuurimatkailun hallinnoinnin kehittämiseen.

Kansainvälisessä toiminnassa viedään eteenpäin käynnissä olevia hankkeita (MOI, Charter, LIVIND, Veteen vajonneet) sekä käynnistetään vuonna 2022 Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri -sarjakohteen maailmanperintölistauksen valmistelu saadun yksivuotisen rahoituksen turvin. Valmistelun eteneminen riippuu jatkorahoituksen saamisesta vuosille 2023–25.

Muinaismuistolain uudistus -hanke, jossa virasto on keskeisesti mukana, päättyy vuoden 2022 lopulla, mutta lain vaikutukset viraston toimintaan lähivuosina tulevat olemaan merkittäviä. Lailla on vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön prosesseihin ja niiden resursointiin sekä tiedonhallintaan liittyviin järjestelmiin ja resursseihin myös alueellisella vastuumuseokentällä.

Ilmastokriisi ja väestökehitys ovat muutossuuntia, joiden hallitsemisessa kulttuurisektorin voima ja potentiaali nousee yhä tärkeämmäksi. Kulttuuriympäristön ja -perinnön vaaliminen sekä museotoiminta lisäävät väestön hyvinvointia, resilienssiä sekä eri väestönosien välistä vuorovaikutusta. Aineellisen ja aineettoman kulttuurin säilyminen ja saatavuus sekä avoin ja rakentava kulttuurinen vuorovaikutus ovat merkittävä pohja terveille, muuttuvalle yhteiskunnalle. Kulttuuriperintö on siten yhteiskunnan tärkeää infrastruktuuria, jonka kehittämisen resursointi on tärkeä turvata. Museovirastossa pyritään jatkossakin talouden tasapainottamiseen ja toiminnan vaikuttavuuden kehittämiseen.

Tavoitteena on vahvistaa myös kulttuuriperinnön asemaa ja merkityksiä koskevaa tutkimusta, etenkin kulttuuriympäristötyöhön liittyviä kestävyysnäkökulmia painottaen. Oma toimintaa kehitetään kestävästi kehityksen tavoitteiden mukaiseksi sekä edistetään edelleen kulttuuriperinnön tunnistamista ja hyödyntämistä voimavarana kohti kulttuurisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävämpää yhteiskuntaa ja osana ilmastotoimia.

Koronapandemian vaikutukset tulevat säteilemään edelleen myös vuoden 2022 toimintaan ja talouteen. Ulkomaisten matkailijoiden määrien ennakoidaan pysyvän pandemiaa edeltävää aikaa selvästi alemmalla tasolla, mutta myös kotimainen museoiden käyttö palautunee hitaasti, samoin yritysten ja yhteisöjen tila- ja tapahtumapalveluiden kysyntä.

1.2. Tuloksellisuus

Talousarvioesityksen 2021 tulostavoitteet

Tulostavoite	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Tavoite / arvio 2021	Toteutuma 2021	Tavoite / arvio 2022	Tietolähde
Tuotokset ja laadunhallinta						
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	700 000	1 939 477	700 000	Finnan käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 225	305 000	310 846	310 000	Finna.fi organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	762 481	495 486	600 000	421 845	600 000	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Toiminnallinen tehokkuus						
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	2,15	3,13	2,16	Kävijätilasto ja Kieku
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	3,87	6,08	3,9	Kävijätilasto ja Kieku
Henkisten voimavarojen hallinta						
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,85	3,83	3,78	3,79	3,79	VM Baro
Henkilötyövuodet	276	274	275	275	275	Kieku

Tulossopimuksen 2020-2023 tulostavoitteet

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite/toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museovirasto edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta, ja parantaa kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta ja osallisuutta kulttuuriperintöön (HO, KUPO strategia, TAE).						
Toimenpide 1: Museovirasto ja Kansallismuseo vahvistavat uusien kohderyhmien ja erityisesti vähemmistöjen osallisuutta kansallisen kulttuurin määrittelyyn.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	

Kansallismuseon päivitetty ko-koelmapolitiikka		Valmis <i>Kokoelmapolitiikka valmistunut</i>	-	-	-	
Saamelaiskokoelman luovuttaminen Siidalle			Valmis. Siirto toteutettu.	-	-	
Suuren yleisön luottamus Museoviraston toimintaan (T-Median luottamus ja maine - tutkimus)	Sidosryhmätuen arvo 3,68	Toteuma 3,65 <i>Ylitettiin tavoite 3,5</i>	-	3,5	-	T-Median luottamus ja maine -tutkimus
Toimenpide 2: Kansallismuseo ylläpitää korkeatasoista, ajankohtaista ja kiinnostavaa ohjelmistoa, jossa huomioidaan kulttuurinen monimuotoisuus.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Kansallismuseon kohteiden kokonaiskävijämäärä	Toteuma 762 481 <i>Tavoite 598 500 ylitetty</i>	Toteuma 495 486 <i>Jäätiin tavoitteesta 730 000</i>	Toteuma 421 845 <i>Jäätiin tavoitteesta 600 000</i>	600 000	600 000	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Tavoite 2 Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi (OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Museovirasto osallistuu maankäyttö- ja rakennuslain ja muinaismuistolain uudistamiseen sekä kulttuuriperintöstrategian laatimiseen.						
Toteutuma 2021: Museovirasto oli mukana ja aktiivinen molemmissa kulttuuriympäristölle keskeisissä lakiuudistuksissa. Maankäyttö- ja rakennuslain valmistelu saatettiin päätökseen jo alkuvuonna 2021, minkä jälkeen se jäi pitkään poliittiseen pohdintaan, tullen lausunnoille vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Museovirasto osoitti muinaismuistolain uudistamisen sihteeristöön kaksi lakia valmistelevaa ja sen sisältöjä kirjoittavaa henkilöä, osallistui työryhmään ja ohjausryhmään sekä kommunikoii uudistuksesta erityisesti museokentän kanssa.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Kulttuuriperintöstrategiatyöhön käytetty aika, htv	-	<i>Tavoite 3 htv ei toteutunut: Strategiatyö käynnistyy 2021</i>	Toteuma 0,3 htv <i>Tavoite 3 htv ei toteutunut</i>	2,5	2	Kieku; seurantakoodi 60601976
Toimenpide 2: Museovirasto toteuttaa yhteistyössä ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa Kulttuuriperintöbarometrin 2021.						
Toteuma 2022: Kulttuuriperintöbarometri valmistui vuoden 2021 lopulla.						
Toimenpide 3: Museovirasto luetteli valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet vuoteen 2022 mennessä.						
Toteuma 2021: VARK edistyi suunnitellusti. Luettelon kohdejoukko oli käytännössä valmis vuoden 2021 päättyessä. Pieniä tarkistuksia sekä kohdekuvausten ja -rajausten täydennyksiä tehdään kevätkaudella 2022.						
Tavoite 3 Museovirasto edistää kestävästä kehityksestä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta (HO, KUPO strategia).						

Toimenpide 1: Museovirasto koulutautuu muuttamaan omia toimintakäytäntöjään sekä uudistaa muille toimijoille suunnattua ohjeistusta ja kannanottoja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.						
Toteuma 2021: Kestävät virastot -hanke toteutui. Sillä vahvistettiin henkilöstön kestävän kehityksen osaamista ja valmistauduttiin vastuullisuusraportointiin. Henkilöstökyselyllä selvitettiin näkemyksiä YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030:n toteuttamisesta Museoviraston toiminnassa. Kestävän kehityksen toimintaohjelma laadittiin.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite	2023 tavoite	
Museoviraston hiilijalanjälkimittari	-	-	-	-	Perusarvo asetetaan	
Toimenpide 2: Kansallismuseo toimii aktiivisesti kulttuurisen kestävyyden vahvistamiseksi ajankohtaisella ja temaattisella ohjelmistolla ja yleisötyöllä (2020-2023).						
Toteutuma 2021: Kulttuurisen moninaisuuden vaaliminen on Suomen kansallismuseon toiminnan ja ohjelmiston ydintavoitteita, ja näkyi vuonna 2021 sekä kokoelmien kartunnassa ja dokumentointityössä että ohjelmistossa ja yleisötyön teemoissa.						
Toimenpide 3: Korjausrakentamisen ja restaurointien ohjeistus uusitaan painotuksina perinteinen rakentaminen, sotien jälkeinen rakennusperintö sekä ekologinen ja kulttuurinen kestävyys. Verkkojulkaisu aiheesta on kokonaan valmis 2021.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Saatavilla olevan tiedon parantuminen	-	-	<i>Tavoite: Ohjeistus uusittu (verkkojulkaisu valmis)</i> Toteuma 2021: Verkkosivusto saatiin valmiiksi 2021 mutta sen julkistaminen ja viimeistely siirtyi vuodelle 2022. Sivuston sisällöt vaativat vielä täydentämistä 2022 alkaen (pysvä toiminta).	Verkkosivun aineiston täydentäminen ja vakiinnuttaminen	Verkkosivun ylläpito keskeisenä osana Museoviraston korjaus- ja restaurointiohjausta.	
Toimenpide 4: Museoviraston jakamien avustusten arviointikriteereihin lisätään kestävästä kehitystä koskeva kriteeri.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Kestävyyden teema läsnä avustushakemuksessa/kaikki hakemukset %	-	Toteuma 82 % <i>Ylitetty tavoite 20 %</i>	Toteuma 100 % <i>Ylitetty tavoite 25 %</i>	30	35	
Tavoite 4 Museoviraston palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi kulttuuriperintöä koskevan tietopohjan laajentamiseksi, tutkimuksen mahdollistamiseksi ja ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä (HO, OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1-3: Museoviraston digitointisuunnitelma uudistetaan ja aineistoja avataan digitointisuunnitelman mukaisesti, otetaan käyttöön kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen pitkäaikaissäilytyspalvelu sekä metallinetsinlöytöjen ilmoitus- ja palautepalvelu.						

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Internetiin avattujen kokoelma-aineistojen määrä, kpl	265 795	Toteuma 266 225 <i>Jäätiin hieman tavoitteesta 285 000</i>	Toteutuma 310 846 <i>Tavoite 305 000 ylittyi hieman</i>	325 000	345 000	Finna.fi-tilastot
Digitoitujen tutkimusaineistojen katselukerrat	75 393 <i>Tavoite 60 000 ylitetty</i>	Toteuma 141 459 <i>Tavoite 70 000 ylitettiin</i>	Toteuma 140 554 <i>Tavoite 150 000 alitettiin hieman</i>	150 000	160 000	Aineistojen katselukerrat (raportit ja Asiat-rekisteri, Muinaiskalupäiväkirja, SALAMAN asiakasliittymät)
Toimenpide 4: Kansallismuseon kokoelmat ja kokoelmapalvelut keskitetään Vantaan kokoelmakeskukseen. Kokoelmien siirto Orimattilasta valmistuu vuonna 2024.						
Toteuma 2021: Suomen kansallismuseon kokoelmien siirto Orimattilan keskusvarastosta Vantaalle on aikataulullisesti projektin puolivälissä. Projekti on hieman jäljessä tavoitellusta aikataulusta tarkasteltaessa siirrettävien kokoelmien määrää, mikä johtuu useista eri syistä, joihin projektin johto ei ole voinut vaikuttaa.						
Tavoite 5 Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä (HO, OKM strategia, KUPO strategia Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimimallin suunnittelu ja toteuttaminen sekä kaupallisten kumppanuuksien ja palveluiden kehittäminen (2020-2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Oman toiminnan tuotto % SKM	20	Toteutuma 20 % Tavoite 22 %	<i>Tilasto ei vielä ilmestynyt</i> Tarkistettu tavoitetaso 19%	20 %	16 %	Museotilasto
Toimenpide 2: Museovirasto kehittää museoalan elinvoimaisuutta ja toimintakykyä toiminnan arvioinnin ja vertaiskehittämisen avulla. Museoiden arviointimallia kehitetään eurooppalaisen yhteishankkeen tuella (2020-2022).						
Toteuma 2021: MOI Museums of Impact hanke etenee aikataulussa. Mallin luonnos valmistui 2021.						
Toimenpide 3: Museovirasto tukee maailmanperintökohteiden kehittämistä kulttuurimatkoilukohteina yhdessä Metsähallituksen kanssa ohjauksen, tiedon jakamisen ja valtionavustusten kohdentamisen avulla sekä verkostoitumalla tiiviimmin toimijoiden kanssa (2020-2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteutuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Matkailun kehittyminen maailmanperintökohteilla - selvitys (suunnittelu 2021–toteutus 2022)	-	-	Toteuma: toteutui, suunnittelu eteni. <i>Tavoite: Selvitystyön suunnittelu</i>	Selvitystyön toteutus	Asetetaan tavoite selvitystyön pohjalta	

Tavoite 6 Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi. (KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa läpäisevästi. Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia tehtäviä, valtion erityisiä vastuita sekä aluetason museoiden tukea ja ohjausta (TAE).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä, kpl	2 834 <i>Tavoite 1 800 ylitetty</i>	Toteuma 4 563 <i>Tavoite 1 800 ylitetty</i>	Toteuma 5 132 <i>Tavoite 2 000 ylitetty</i>	2 000	2 100	Osastokohtaiset seurannat
Kv-yhteistyöhön käytetty htv	2,63 <i>Tavoite 3,8</i>	Toteuma 3,76 <i>Jäätiin hieman alle tavoitteen 3,9</i>	Toteuma 3,51 htv <i>Jäätiin alle tavoitteen 4,0</i>	4,1	4,2	Kieku, toimintokoodit 606001413 ja 9999530000
Toimenpide 2: Maailmanperintöstrategian mukainen aieluettelon päivitys saatetaan päätökseen 2020. Aineettoman kulttuuriperinnön kansallista ja kansainvälistä luettelointia jatketaan.						
Toteuma 2021: Aieluettelon päivitys valmistui 2021. Aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon hyväksyttiin joulukuussa 2021 kaksi uutta kohdetta Suomesta.						
Toimenpide 4: Kansallismuseon kansainvälinen näkyvyys ja yhteistyö lisääntyvät.						
Kv-näyttelyt	Etelä-Korea <i>Toteutunut</i>	Etelä-Korea*, <i>toteutunut</i> Tatarstan <i>siirtyy</i>	Sveitsi <i>Peruuntunut</i>	Tatarstan		*Etelä-Korea, kolme museokohdetta toteutunut, kävijöitä yhteensä 65545 hlö (60% vähemmän, kuin ilman koronaa korealaisien arvion mukaan)

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston aineistoja ja palveluita käytetään aktiivisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähde

Näyttelykävijöiden määrä, käyntiä	585 637	Toteuma 438 747 <i>Jäi alle tavoitteen 570 000</i>	Toteutuma 342 507 <i>Jäi alle tavoitteen 580 000</i>	540 000	540 000	Kävijätilasto
Yleisötapahtumiin osallistuneiden määrä, käyntiä	Toteuma 328 041 <i>Tavoite 270 000 ylitetty</i>	Toteuma 154 656 hlö <i>Jäätiin alle tavoitteen koronarajoitusten takia (alkuperäinen tavoite 300 000, laskettiin syksyn 2020 tulosneuvottelussa 180 000:een)</i>	Toteuma 136 925 hlö <i>Jäätiin alle tavoitteen 230 000</i>	300 000	300 000	Kävijätilasto
Kuvapalvelun tilausten lkm Uusi mittari vuodesta 2022 alkaen: Asiakaskäyntien määrä (arkisto, kokoelmat ja kirjasto: fyysiset ja sähköiset kontaktit)	1 010	Toteuma 880 <i>Jäi alle tavoitteen 1 000</i>	Toteuma 326 <i>Jäi alle tavoitteen 1 000</i>	Uuden mittarin tavoite: 5 000	Uuden mittarin tavoite: 5 000	
Kirjaston lainaus- ja uusintamäärät, lkm	32 112	Toteuma 23 885 <i>Jäi alle tavoitteen 30 000</i>	Toteuma 21 436 <i>Jäi alle tavoitteen 30 000</i>	30 000	30 000	Kirjastojärjestelmä

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Esinelainojen käsittelyaika, vrk	Toteuma 108	Toteuma 97 <i>Jäänyt alle tavoitteen</i>	Toteutuma 119 <i>Ylittänyt tavoitteen 140</i>	180 vrk	180 vrk	SALAMA

	<i>Jäänyt alle tavoitteen 48</i>	40				
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	40	40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	30	30	SALAMA
Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	60	60	SALAMA
Tavoite 2 Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84	Toteuma 80 % Jäätin hieman tavoitteesta 82 %	Toteuma 77 % Jäätin tavoitteesta 85 %	87	88	Valtionavustusten haku asiointijärjestelmän kautta

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	

Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty aika, tunteja	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	Toteuma 2,66 Tavoite 3,2	3,1	3,0	Kieku
--	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	-----	-----	-------

Taloudellisuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on taloudellista.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, e	Toteuma 2,37 Tavoite 2,12	Toteuma 3,15 Tavoite 2,12	Toteuma 3,13 Tavoite 2,15	2,16	2,16	ks. yllä
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, e	Toteuma 3,96 Tavoite 3,86	Toteuma 5,78 Tavoite 3,86	Toteuma 6,08 Tavoite 3,87	3,9	3,9	ks. yllä

Henkisten voimavarojen hallinta

Voimavarojen hallinta

Konsernitavoitteet (henkiset voimavarat, toimitilat ja infrastruktuuri, muut konsernitavoitteet)

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Henkilötyövuodet (toimintamenot, htv)	276 Tavoite 265	Toteuma 274 Tavoite 270	Toteuma 275 Tavoite 275	275	275
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	3,85 Tavoite 3,75	Toteuma 3,83 Ylitetty tavoite 3,77	Toteuma 3,79 Tavoite 3,78	3,79	3,8
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,9 Tavoite 7,5	6,1 Tavoite 7,5	Toteuma 5,3 Tavoite 7,5	7,4	7,4

Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	3,2	Toteuma 1,5 Tavoite 3,5	Toteuma 1,9 Tavoite 3,7	3,8	3,8
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,64	Toteuma 3,62 Tavoite 3,6	Toteuma 3,57 Tavoite 3,7	3,7	3,8
Tyytyväisyys osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen (VM Baro)	4,10	Toteuma 4,03 Tavoite 4,0	Toteuma 3,78 Tavoite 4	4	4
Työtyytyväisyys työnantajakuviin ja arvoihin (VM Baro)	4,05	Toteuma 4,04 Tavoite 4,0	Toteuma 3,93 Tavoite 4,0	4,0	4,0
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	-	Asetetaan perusarvo	Toteuma 3% Tavoite 20	30	35
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kos- keva mittari (onko laadittu yhdenver- taisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat sekä konkreettiset toimet)	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- man ole- massa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- man ole- massa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- man ole- massa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- man ole- massa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa-ar- vosuunnitelman olemassa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä
Kestävää kehitystä koskeva mittari (konkreettiset toimet)		Oman kestä- vän kehityk- sen toiminta- ohjelman val- mistuminen (2020) Siirtyy vuodelle 2021	Toteuma: Oman kestä- vän kehityk- sen toiminta- ohjelma val- mistui 2021.		
Etätyöpäivien määrä, kpl (Kieku)	2 252 Tavoite 1 990	ei tarkkoja toteumatietoja* tavoite 2 000	ei tarkkoja toteumatietoja* Tavoite 2 020	2 040	2 050

* Poikkeusvuonna etätyön määrä kasvoi merkittävästi (pääsääntö asiantuntijatyössä). Etätöiden kirjaaminen on poikkeustilanteessa muuttunut siten, ettei tarkkaa toteumaa saada työajaneurantajärjestelmästä.

Virastokohtaiset HR-tavoitteet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Tavoite 1-2 Virasto on määritellyt strategiset osaamisalueet ja kehittää henkilöstön osaamista näillä alueilla systemaattisesti ja monipuolisesti. Virasto hyödyntää osaamistaan joustavasti myös oman organisaation ulkopuolella.					
Mittari	2019 arvio	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % on suorittanut eOppivassa vähintään yhden kurssin	-	Toteuma 22 % <i>Tavoite 80 %</i>	Toteuma 17.4% <i>Tavoite 90 %</i>	100 %	100 %
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % kuuluu työelämän verkostoihin	-	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 50 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 70 %</i>	80 %	90 %
Tavoite 3 Virasto tuo viestinnän keinoin aktiivisesti esiin työtään ja asiantuntijoitaan ja hyödyntää tässä eri viestintäkanavia monipuolisesti.					
Viraston asiantuntijoista x % toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa omalla substanssialueellaan	-	Toteuma (arvio) 35% <i>Tavoite 10 %</i>	Toteuma (arvio) 35% <i>Tavoite 20 %</i>	30 %	40 %

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Museoviraston toiminta tukee hallitusohjelman sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asettamia kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Kulttuurin perustan elinvoimaisuutta vahvistetaan huolehtimalla monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana, tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi sekä osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan suojelupolitiikan toteuttamiseksi. Kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin turvataan edistämällä palveluiden asiakaslähtöisyyttä, yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta sekä kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

Museovirastolle on tulossopimuksessa 2020–2023 asetettu yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteita. Taulukko mittareineen on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus.

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 toteutuma
<i>Mediaseurannan tulokset, osumaa</i>	3 760	7 783	7 151
<i>Osumat sosiaalisessa mediassa</i>	20 480	12 406 somereaktiot: 287 443	8 841 somereaktiot: 115 450
<i>Museoviraston sidosryhmä- ja asiantuntijatilaisuuksiin osallistuneet</i>	2 606	4 563	5 132

Museoviraston näkyvyys ansaitussa mediassa, eli toimituksellisissa sisällöissä eri medioissa, on hyvällä tasolla. Vuosittain osumamäärä vaihtelee esimerkiksi sen mukaan, miten laajasti merkityksellisiä uutisointiaiheita viraston piiristä syntyy tai esimerkiksi, aletaanko jonkin toisen tahon asiasta uutisoitaessa mainita samassa yhteydessä myös Museovirasto tai Suomen kansallismuseo (tai jokin sen kohteista) nimeltä. Museoviraston virallisten kanavien viestinnässä johtajatuksina ovat oikea-aikaisuus, lukijalähtöinen esittämistapa sekä monikanavaisuus. Median yhteydenottoihin vastaaminen ja sopivien asiantuntijoiden löytäminen tuottavat myönteistä julkisuutta ja mahdollistavat Museoviraston asiantuntijoiden esille tuomisen laajasti. Vuoden 2021 media-analyysin pohjalta (Retriever) Museovirasto tai Suomen kansallismuseo ei saa juuri lainkaan negatiiviseksi luokiteltavaa mediahuomiota. Sosiaalisen median reaktioiden määrässä suurimmiksi eroiksi vuoteen 2020 voidaan arvioida esimerkiksi: Kuvakokoelmien ns. avaaminen tapahtui vuoden 2020 puolella ja sai valtavasti someosumia. Samoin somereaktioiden vyöryn sai aikaan Saunaperinteen valinta Unescon listoille, josta Museovirasto viesti ja myös kampanjoi aktiivisesti. Vuonna 2021 museoiden pitkä sulku aika on todennäköisesti vaikuttanut osaltaan somereaktioiden lukumäärään.

Museovirasto järjesti toimintavuonna laajan joukon sidosryhmä- ja asiantuntijatilaisuuksia, jotka tavoittivat yhteensä 5 132 henkilöä. Tilaisuudet siirtyivät pääosin verkkoon, mikä on viime vuosina nostanut tavoitettujen henkilöiden määrää.

Kulttuuriympäristön osalta toteutettiin jo vakiintuneet, joko museokentälle tai laajemmalle yleisölle suunnatut tapahtumat; Kulttuuriympäristön viranomaispäivät (KURVI), kulttuuriympäristöpäivät, arkeologian kenttätöypäivät oheisohjelmineen (harrastajatapaaminen), Valtio restauroi (4. kerta). Erityishankkeena oli kaksipäiväinen Kenen kulttuuriperintö -seminaari viraston yhteistapahtumana yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja Kulttuuria kaikille ry:n kanssa. Museoalan Teemapäivät tavoittivat verkossa yli 500 henkeä.

Museovirasto edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta sekä parantaa kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja osallisuutta kulttuuriperintöön

Suomen kansallismuseon kokoelmapolitiikassa näkyvät yhteiskunnalliset tavoitteet ja valtiollinen näkökulma. Vuonna 2021 dokumentoinnin kohteena olivat mm. kuntavaalit, ensimmäiset koronapandemia-ajan poikkeusvaalit, joiden dokumentoinnissa tarkasteltiin demokratian ja osallisuuden toteutumista poikkeustilanteessa. Ilmastokriisiin liittyvien kansalaisaktivismiyhteisöjen dokumentointia jatkettiin, lisäksi aloitettiin dokumentoinnin suunnittelu yhteistyössä kahden vähemmistön – karjalaisten nuorten sekä POC-yhteisön – kanssa. Kokoelmien saatavuutta on edistetty osana kokoelmahallintaa. Suomen kansallismuseon verkkosivuille avaama Digitaalinen kokoelma -sivusto on lisännyt kuratoitujen kokoelmasisältöjen saatavuutta valtakunnallisesti ja korona- ym. rajoitteiden estämättä.

Yhdenvertaisia kulttuurisia oikeuksia ja kulttuuriperinnön saatavuutta on edistetty erityisesti Saamelaiskokoelman luovuttamisella Saamelaismuseum Siidalle. Vuonna 2017 aiesopimuksesta alkanut hanke saatettiin päätökseen, ja sitä juhlistettiin koskettavalla tavalla Kotiinpaluu-juhlassa Inarissa sekä repatriaatiosta kertovan näyttelyn merkeissä Kansallismuseossa. Hanke toi maan suurimman ja vanhimman saamelaiskokoelman – noin 2 200 kulttuurihistoriallista esinettä – saamelaisyhteisön käyttöön ja omistukseen, mikä tarjoaa heille paremmat mahdollisuudet ylläpitää ja kehittää kulttuuriperintöään. Museot solmivat lisäksi sopimuksen yhteistyöstä saamelaiskulttuurin esittelemisestä ja dokumentoinnista tulevaisuudessa. Yhdessä tuotettu "Máccmõš, maccâm, máhccan – Kotiinpaluu" -näyttely esittelee saamelaisten historiaa, kulttuuria ja kotiuttamisen merkitystä saamelaisten kertomana. Hanke sai runsaasti huomioita kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa, ja on lisännyt tietoisuutta saamelaisista, heidän kulttuuristaan ja historiastaan sekä kulttuuriesineiden palauttamisen ja omistajuuden merkityksestä. Hanke on aktivoinut keskustelua myös yleisemmällä tasolla kulttuuriperinnön ja kulttuurisen vuoropuhelun tärkeästä merkityksestä kestävien yhteiskuntien rakentamisessa. Palautus on herättänyt laajasti median ja yleisön kiinnostusta sekä Suomessa että kansainvälisesti. Suomessa kokoelman palautuksesta ja näyttelystä julkaistiin yhteensä 133 artikkelia tai uutisointia eri medioissa, ja kansainvälisesti hanke on ollut esillä lukuisissa seminaareissa sekä mediassa.

Kulttuurisen moninaisuuden vaaliminen on Suomen kansallismuseon toiminnan ja ohjelmiston ydintavoitteita, ja näkyy sekä kokoelmien kartunnassa ja dokumentointityössä että ohjelmistossa ja yleisötyön teemoissa. Saamelaiskokoelman palautuksen lisäksi vähemmistöjen osallisuutta omaan ja kansalliseen kulttuuriin vahvistettiin monin tavoin, mm. nostamalla romanien kulttuuria ja historiaa esille Seurasaaressa ja Kansallismuseossa, ja toteuttamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa painottavia opastuksia Kansallismuseossa. Vankilaan tehtiin uusi sellikokonaisuus homoseksuaalisuuden dekriminallisoinnin muistovuoden kunniaksi. Erityisryhmien huomioimisen näkökulmasta voidaan nostaa esiin Kansallismuseon videotuotantojen näkyminen Koti-TV:n vanhustalukanavalla. Kanavaa katsottiin keväällä 2021 viikoittain n. 200 000 vanhustaloudessa ja syksyllä 2021 n. 300 000 vanhustaloudessa (Digitan mittaus) sekä näiden lisäksi sadoissa palvelutaloissa eri puolilla Suomea.

Toista maata -näyttelyssä toteutettiin yhteisökuratoimia laajasti. Sateenkaarihistorian ystävät ry oli mukana queer-näkökulmasta ja Kulttuuria kaikille hanke kommentoi laajasti saavutettavuuden, moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmia. Vähemmistöhistoria, kuten juutalaisuus, romanit, inkeriläiset ja tataarit, huomioitiin sekä tutkijayhteistyön että yhteisökontaktien kautta. Näkökulmaa keskusteluihin toivat Ruskeat tytöt -kulttuurimedian edustajat. Venäjänkielisen vähemmistön osalta Cultura-säätiö oli mukana yhteisökuratoinnissa. Lisäksi monikulttuurisuuden ja rasmin tutkija osallistui prosessiin, ja huomionarvoista on myös päiväkotilapsiryhmien ajatuksien kuuleminen.

Luottamus- ja mainetutkimus tehdään kahden vuoden välein. Vuonna 2021 sitä ei raportoida toimintakertomuksessa.

Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista

Museovirasto seurasi YM:n johdolla valmisteltua maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista. Osallistuminen sen valmisteluun päättyi jo 2021 alussa, minkä jälkeen virasto valmisteli loppuvuonna 2021 perusteellisen lausuntonsa uudistuksesta. Sen valmistelu tehtiin tiiviissä yhteistyössä museokentän kanssa.

OKM:n johdolla laadittava muinaismuistolain uudistaminen on Museoviraston työalan tärkein ja poikkeuksellisen vaativa yksittäinen lakiuudistus, edellyttäen mm. arkeologisen kulttuuriperinnön sisällön ja aikarajojen, suojelun hallinnollisten menettelyiden ja voimavarojen sekä suojelun ja perusoikeuksien huolellista analyysyä. Museovirasto

on osoittanut uudistuksen kirjoittavaan ja valmistelevaan sihteeristöön kaksi henkilöä, ja on erittäin aktiivisesti mukana niin valmistelutyöryhmässä kuin uudistuksen ohjusryhmässä. Valmisteluun liittyy aktiivinen keskustelu ja vuorovaikutus niin viraston sisällä kuin viraston ja museokentän kesken. Museovirasto seurasi ja otti kantaa myös muun lainsäädännön valmisteluun, kuten luonnonsuojelulain uudistukseen.

Hallitusohjelmaan kirjattua Kulttuuriperintöstrategiaa valmisteltiin vuoden 2021 aikana opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Museovirasto osallistui strategian valmisteluun aktiivisesti sekä työ- että ohjausryhmässä.

Vuoden 2021 aikana toteutettiin kautta aikain toinen Kulttuuriperintöbarometri, jossa selvitettiin suomalaisten kulttuuriperintöön liittyviä arvostuksia ja näkemyksiä. Barometrikyselyn toteutti Kantar TNS Museoviraston, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön tilauksesta. Barometri tarjoaa tutkittua tietoa päätöksenteon ja tutkimuksen käyttöön.

VARK-hankkeessa tuotetaan luettelo valtakunnallisesti merkittävistä arkeologisista kohteista. Tavoitteena on, että valtioneuvosto hyväksyy sen maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi 2023. Hanketta toteutetaan yhteistyössä alueellisten vastuumuseoiden ja Metsähallituksen kanssa. Ohjausryhmässä ovat keskeiset sidosryhmät.

Kuulemisprosessin kaksikielinen sovellus otettiin testikäyttöön huhtikuussa; sovelluksessa esitellään VARK-valikoiman kohteet aluerajauksineen. Kaksivaiheinen kuuleminen toteutetaan 2022-2023. Vaikutusten arviointia (SOVA) valmisteltiin 2021 toteutettavaksi alkuvuonna 2022.

Museovirasto edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta

Museovirasto toteutti vuonna 2021 yhteistyössä Suomenlinnan hoitokunnan, Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisarkiston kanssa Kestävät virastot -hankkeen, jolla vahvistettiin kaverivirastojen henkilöstön kestävä kehityksen osaamista ja valmistauduttiin vastuullisuusraportointiin. Henkilöstökyselyllä selvitettiin näkemyksiä YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030:n toteuttamisesta Museoviraston toiminnassa. Kyselyn tuloksia käytettiin syyskaudella käynnistetyn Kestävän kehityksen toimintaohjelman valmistelussa. Kestävän kehityksen tavoitetta Museoviraston jakamissa avustuksissa kirkastettiin edelleen.

Suomen kansallismuseon ohjelmistossa kulttuurinen kestävyys ja sen merkitys kestävien yhteiskuntien perustana on ollut keskeinen teema. Kulttuurisen kestävyden tasoina voidaan nähdä kulttuurisen moninaisuuden vahvistaminen, kulttuurien välisen vuoropuhelun lisääminen sekä yhteiskuntamme kulttuurinen muutos siten, että kestävien toimintatapojen painoarvo vahvistuu.

Kansallismuseon näyttelyohjelmistossa edistettiin kulttuurista kestävyttä tuottamalla Saamelaismuseum Siidan kanssa yhteistyössä näyttely Mäccmōš, maccâm, máhccan - kotiinpaluu 29.10.2021-27.2.2022. Näyttely juhlistaa kansainvälisestikin merkittävää repatriaatiota, Suomen kansallismuseon saamelaiskokoelmien palautusta saamelaisyhteisölle. Näyttely kertoo repatriaatioon johtaneista syistä ja sen merkityksestä sekä alkuperäiskansan ja valtaväestön monimutkaisesta suhteesta.

Mäccmōš, maccâm, máhccan – kotiinpaluun yleisöohjelma 3.11. alkaen laajensi näyttelyn teemoja eri kohderyhmille opastusten, tapahtumien ja oppimateriaalien muodossa. Yleisöohjelman suunnittelua edelsi henkilökunnan sisäinen ohjelma (neljä tapahtumaa), joissa keskusteltiin ja opittiin mm. representaatiosta, vallankäytöstä, kulttuuriperinnön hallinnasta ja omistajuudesta. Tämä oli tärkeä vaihe ulospäin suuntautuvan yleisöohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa: saamelaisasiantuntijoiden pitämät Tekijän silmin -opastukset, Äärellä-keskustelu käsitöiden merkityksestä, opettajatapahtuma ja avoimet oppimateriaalit ovat tuoneet inklusiivisen otteen saamelaisten historian käsittelyyn ja repatriaatio-prosessin merkitykseen.

Kansallismuseossa kulttuuriperintöä, ihmisyyttä ja ihmisen roolia maapallon ekosysteemissä käsiteltiin tanssin ja teatterin keinoin. Studio Total -teatteri tuotti Dreams for Sale -esityksen 24.8.-12.9., Sanna Kekäläinen Dance Company Parvi Flock -esityksen 29.9.-17.10, ja Suvi Tuominen / Aalto-yliopisto Esitysehdotuksia kulttuuriperinnöstä 4.9.-10.9. Seurasaaressa puolestaan Kaari ja Roni Martin Dance Companyn Kirjeitä saaresta 22.8.-5.9. pureutui suomalaisuuden kysymyksiin kuljettaen katsojia ympäri Seurasarta eritaustaisten taiteilijoiden esitysten äärelle.

Kestävyyspaneelin ja Itämeri-päivän kanssa tehdyt yhteistyötapahtumat nostivat Suomen merimuseossa ja Kansallismuseossa esiin merellisen kulttuuriperinnön ja sen arvostuksen merkityksen. Luonnon monimuotoisuutta

käsitteli IHME-yhteistyötapahtuma, jossa Katie Patersonin To Burn, Forest, Fire -teos toi osallistujien koettavaksi muinaisen sademetsän tuoksut.

Lasten oikeudet ja oikeus lapsuuteen olivat kulttuurisen kestävyuden näkökulmana *Isä ja poika – Sami Parkkisen valokuvia* -näyttelyssä. Suomen historia romanien näkökulmasta välittyi kokemosoppaan johdolla Seurasaarella ja Kansallismuseossa, Seurasaari soi -tapahtumassa esillä oli erityisesti romanimusiikki. Romanien kansallispäiväksi tuotettiin Suomen kansallismuseon videotervehdys. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa avattiin Kansallismuseon Queerros-opastuksella ja Toista maata -näyttelyn ääniopastuksella. Vankilaan tehtiin uusi sellikokonaisuus homoseksuaalisuuden dekriminalisoinnin muistovuoden kunniaksi.

Suurin osa Suomen kansallismuseon opastuksista on striimattu ja taltioitu myöhemmin katsottavaksi, ja ne ovat tasaveroisesti kaikkien saatavilla. Tasa-arvon näkökulmasta voidaan nostaa esiin Kansallismuseon videotuotantojen näkyminen Koti-TV:n vanhuspalvelukanavalla.

Rakennetun kulttuuriperinnön säilymistä tukeva Korjaustaito-hanke saatiin 2021 keskeisiltä osiltaan valmiiksi, siis aineistot julkaisukuntoon ja verkkosivusto valmiiksi. Sivustoa esiteltiin, mutta sen varsinainen julkistaminen jäi vuoteen 2022. Hankkeeseen ei saatu ohjatuksi aivan toivottua työpanosta eikä aivan kaikkia tavoiteltuja sisältöjä saatu valmiiksi. Täydentäminen ja ylläpito ohjelmoitiin kuitenkin osaksi Kulttuuriympäristöpalvelut-osaston perustoimintaa, niinpä sivusto täydentyy vaihe vaiheelta 2022 alkaen.

Museoviraston jakamalla valtionavustuksilla edistetään mm. kulttuuriympäristöstrategian, museopoliittisen ohjelman, maailmanperintöstrategian ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Kaikki Museoviraston jakamat avustukset on kytketty kestävänsä kehityksen mukaisiin tavoitteisiin, ja positiivinen myöntöpäätös edellyttää, että vähintään yksi kestävyteen liittyvä kriteeri täyttyy. Tulossopimuksen tavoite kestävyden teemasta avustushakemuksissa toteutuu siis jo nyt ennakoitua paljon paremmin.

Museoviraston palveluita ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi

Museovirasto jatkoi aineistojen saattamista saataville digitaalisia kanavia myöten. Kulttuuriperintöaineistojen saatavuus parani merkittävästi, kun digitoidut kuva-aineistot, yli 250 000 kappaletta, avattiin vapaasti saataville korkearesoluutioisina ladattavina kuvina Finna-palvelussa. Aineistojen digitointia jatkettiin tehostetusti uuden, automaattista metadatan tallentavan massasiirtosovelluksen MASSIn tuella, ja Museoviraston digitointisuunnitelmaa valmisteltiin digitalisaatiotyöryhmässä (valmistuu 2022). Kulttuuriperintöaineistojen pitkäaikaissäilytyksen sovellus Passari valmistui, ja takaa digitoitujen aineistojen pitkäaikaisen säilytyksen CSC:n palvelussa. Arkeologisen kulttuuriperinnön kansalaishavaintojen sähköisestä ilmoituspalvelusta on nyt käytössä kolme versiota: esine-, kohde- ja hylky -lpparit. Sähköisten tutkimusaineistojen käyttö verkon kautta jatkuu vilkkaana, ja sähköisiä palveluita avattiin kansalaisten käyttöön suunniteltua laajemmin.

Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä

Kansallismuseon laajentaminen eteni vuonna 2021 rahoituspäätökseen. Arkkitehtuurisuunnitelmaa tarkistettiin vastaamaan hallituksen esityksen mukaista 4 150 000 € vuokravaltuuden mukaista vuosittaista lisäystä rakennuksen valmistumisesta alkaen. Museon laajentaminen tulee mahdollistamaan suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon. Näyttelyiden lisäksi muunneltavat tilat soveltuvat monenlaisten kulttuuri-, taide- ja vapaa-ajan tapahtumien, konferenssien ja tilaisuuksien järjestämiseen. Toimiminen uusissa tiloissa edellyttää uudenlaisia toiminnan ja yhteistyön malleja sekä ansaintamahdollisuuksien kartoittamista. Toimintamallin valmistelu käynnistettiin vuonna 2021. Hankkeessa uudelleenmääritellään palveluiden ja ohjelmiston tarjontaa, tuotteistusta ja kaupallisia konsepteja, kartoitetaan asiakaskuvaa, rakennetaan tulevaa yleisösuhdetta ja tarjotaan osallistumismahdollisuuksia hankkeeseen sekä määritellään sisäisiä prosesseja ja osaamisen tarpeita. Uusi toimintakonsepti perustuu olennaisesti kumppanuuksille ja yhteistyölle vahvistaen luovien alojen työskentelymahdollisuuksia ja niiden osuutta kansantaloudessa sekä kulttuuripalveluiden saatavuutta hallitusohjelman kulttuuripoliittisten tavoitteiden mukaisesti.

Museoalan kehittämisen museoiden vaikuttavuutta tukeva työkalu, museoiden arviointimalli, sai uusia käyttäjiä. Mallia kehitettiin eteenpäin EU-hankkeessa, joka eteni uuden malliluonnoksen pilottivaiheeseen.

Museovirasto suunnitteli selvitystä maailmanperintökohteiden matkailun kehittymisestä. Kulttuurimatkailu-hankkeen tuloksia julkaistiin alkuvuodesta 2021 Kestävästi yhdessä -raporttina. Yhteistyötä kulttuuriperinnön ja

matkailun välillä jatkettiin edelleen opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla valmistellun kulttuurimatkailun tiekartta -työn puitteissa.

Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi

Kulttuuriympäristöstrategian toimeenpano päättyi jo 2020, Museoviraston täytettyä kaikki siinä sille osoitetut tavoitteet. Maailmanperintöstrategia toteutetaan viraston sisäisenä yhteistyönä Museoalan kehittämisen ja Kulttuuriympäristöpalveluiden kesken. Pääpaino oli 2021 Aino ja Alvar Aallon kohdeluettelon taustatöissä, MRL-uudistuksen seurannassa, Rauman ja Suomenlinnan suoja-aluekysymyksissä ja HIA-menettelyiden vahvistamisessa sekä kohdetason viranomaistyössä.

Aiemman merellisen kulttuuriperinnön toimintaohjelman (-2020) korvannut Vesien kulttuuriperinnön toimintaohjelma (2021-2024) hyväksyttiin johtoryhmässä. Modernismin rakennusperinnön toimintaohjelma saatettiin alulle.

Museovirasto osallistui aktiivisesti valtioneuvostossa joulukuussa 2021 päätettyjen valtion kiinteistöstrategian ja toimitilastrategian valmisteluun. Sama aktiivisuus leimaisi myös osallistumista valtioneuvoston hyväksymän arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmisteluun, jossa Museoviraston kärkenä oli sen ja museokentän tarpeita vastaavat tavoitteet ja museoiden roolittaminen yhdeksi ohjelman toimenpanijoista.

Museoviraston tuki alueellisille vastuumuseoille sekä yhteistyö ja vuorovaikutus niiden kanssa kulttuuriympäristötehtävissä oli aktiivista ja erittäin kattavaa. Pandemia-ajalle ominaiset verkkotapaamiset ovat olennaisesti helpottaneet tätä yhteistyötä.

Museoviraston kansainvälinen toiminta on aktiivista ja vaikuttavaa hallitustenvälisestä yhteistyöstä ammatillisiin verkostoihin.

Kansainväliseen yhteistyöhön sisältyi jo vakiintuneesti mm. pohjoismainen ja Itämeren alueen yhteistyö, järjestöistä ICCROM, EAC ja Euroopan neuvosto. EU:n ohjelmien ja aloitteiden seuranta ei sen sijaan kytetty ylläpitämään toivotun ennakoivasti eikä proaktiivisesti.

Työ aineettoman kulttuuriperinnön puolesta oli vaikuttavaa: vuonna 2021 Suomi sai kaustislaisen viulunsoiton ja pohjoismaisen limisaumaveneperinteen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Lisäksi Suomi liittyi Ranskan koordinoimaan monikansalliseen hakemukseen, jolla tavoitellaan käsin valmistetun lasin saamista Unescon aineettoman luetteloon.

Keväällä 2021 lähetettiin Suomen ensimmäinen Euroopan kulttuuriperintötunnus -hakemus Euroopan komissiolle. Tunnusta haettiin Jyväskylän yliopiston Seminaarinmäelle. Museovirasto liittyi ensimmäisenä suomalaisena toimijana kansainväliseen Climate Heritage -verkostoon.

Museovirasto osallistui myös Euroopan komission OMC-työryhmässä ilmastonmuutosta ja kulttuuriperintöä koskevien suositusten valmisteluun. Työ valmistuu 2022.

Museovirasto on aktiivinen hankekumppani kansainvälisissä hankkeissa, joista vuonna 2021 käynnistyivät mm. CHARTER- ja LIVIND-hankkeet. CHARTERissa laaditaan kulttuuriperintöalalle eurooppalainen pitkäkestoinen osaamisstrategia. Kaksivuotinen LIVIND kokoaa kymmenen maata Pohjois-Euroopasta vahvistamaan aineettoman kulttuuriperinnön, kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin yhteyttä paikallisyhteisöissä.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Museovirasto vastaa valtion talousarviossa sille osoitettujen valtionavustusten jakamisesta. Vuonna 2021 Museoviraston jakamien avustusten kokonaissumma laski vajaa 15 prosenttia (n. -0,5 milj. euroa). Avustusten taso on ollut tarpeeseen ja haettuun kokonaissummaan nähden matala. Jaettavissa ollut määräraha kattoi noin 25 % haetusta. Leikkaus liittyi rahapelitoiminnan tuottojen laskuun.

Avustuksilla ja niihin kytkeytyvällä ohjauksella ja neuvonnalla vaikutetaan laajasti kansallisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintökohteiden asianmukaiseen hoitoon ja ylläpitoon, perinteisten taitojen säilymiseen, museoiden toiminnan innovatiiviseen kehittymiseen sekä yhdistys- ja järjestötoimintaan perustuvan perinteen tallennukseen. Museoviraston jakamilla avustuksilla on suuri merkitys niiden edunsaajille, ja ne tukevat osaltaan kulttuurin perustan elinvoimaisuutta ja kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin.

Avustuksilla edistetään mm. kulttuuriympäristöstrategian, museopoliittisen ohjelman, maailmanperintöstrategian ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Kaikki Museoviraston jakamat avustukset on kytketty kestävän kehityksen mukaisiin tavoitteisiin.

Ammatillisille museoille suunnattujen avustusten tavoitteena on lisätä kulttuuriperinnön ja taiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja merkitystä kehittämällä museoiden toimintamalleja sekä syventämällä museoiden ja yleisöjen välistä vuorovaikutusta. Valtionosuuden ulkopuolella olevien museoiden avustuksia on kohdennettu mm. paikallismuseoiden toiminnan suunnitelmallisuutta ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin, painopisteenä vapaaehtoistyö, paikallinen identiteetti ja yhteisöllisyys, kulttuuriperintökasvatus ja muut yhteistyö- ja kehittämishankkeet.

Yhteisöjen kulttuuriperintötoiminnan avustuksilla vahvistetaan yhteisöjen osallisuutta kulttuuriperintöön. Avustusten tavoitteena on edistää sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää kulttuuriperintötyötä. Museoviraston jakamilla aineettoman kulttuuriperinnön ja maailmanperintöavustuksilla vastataan kansainvälisten sopimusten velvoitteisiin.

Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämistä avustusten, muinaisjäännösalueiden ja maailmanperintökohteiden hoitoavustusten sekä kulkuvälineiden avustukset ylläpitävät ja kehittävät alan osaamista ja työllisyyttä sekä niihin liittyvää liiketoimintaa. Ne tukevat myös alueiden elinvoimaisuutta, paikallistaloutta, viranomaisten toiminnan kehittymistä, kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä ja kestävää kehitystä.

Museoviraston jakamat avustukset 2019-2021	2019	Hakijoita	Myönnett y	Läpimeno-%	2020	Hakijoita	Myönnetty	Läpimeno-%	2021	Hakijoita	Myönnetty	Läpimeno-%
Avustukset ammatillisten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin	334 000	38	14	37 %	485 800	43	22	51 %	441 000	36	17	47 %
Paikallismuseoiden hankeavustukset	582 200	140	100	71 %	580 000	150	95	63 %	501 050	136	84	62 %
Ammatillisten museoiden kokeiluhankkeet / kansainvälinen verkostoituminen ja osaaminen	210 400	42	18	43 %	58 800	16	7	44 %				
Avustukset yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyviin hankkeisiin	84 700	44	11	25 %	85 400	70	13	19 %	79 150	40	10	25 %
Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisavustukset	1 633 400	416	208	50 %	1 599 750	458	171	37 %	1 352 200	539	166	31 %
Muinaisjäännösalueiden hoitoavustukset	27 600	6	5	83 %	61 250	12	10	83 %	48 685	15	14	93 %
Maaailmanperintökohteiden hoitoavustukset	238 000	42	34	81 %	238 000	34	31	91 %	238 000	29	25	86 %
Liikenteen kulttuuriperintöavustukset	400 000	86	52	60 %	400 000	84	36	43 %	337 600	116	33	28 %
Avustukset Suomen maailmanperintökohteiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin	75 750	5	4	80 %	77 250	4	4	100 %	83 700	9	4	44 %
Avustukset aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen mukaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin	78 400	44	10	23 %	104 850	50	8	16 %	78 713	54	7	13 %
Yhteensä	3 664 450	863	456	53 %	3 691 100	921	397	43 %	3 160 098	974	360	37 %

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Valtion talousarvioesityksessä 2021 on toiminnallisen tehokkuuden tavoitteeksi asetettu museo- ja linnassa käynnin keskihinta- ja keskitulo. Luvussa tarkastellaan Museoviraston toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta myös henkilötyövuosien ja kustannusten jakautumisen näkökulmista palvelualueittain sekä maksullisen ja varsinaisen toiminnan välillä.

Toiminnan tehokkuutta on kuvattu myös palvelukokonaisuuksien näkökulmasta käyttäen sijaisuureita, jotka osoittavat viraston resurssien käyttöä ja kustannuskehitystä.

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta seurataan seuraavien TAE ja tulossopimuksen mittarien avulla:

Tulostavoite (TAE)	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	2,15	3,13
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	3,87	6,08

Museo- ja linnassakäynnin keskihintaa nosti kävijämäärän väheneminen, kun kulut jakautuivat vuonna 2021 vain 85%:lle edellisen vuoden kokonaiskävijämäärästä. Museo- ja linnassakäynnin keskimäärin tuottama tulo sen sijaan kasvoi, sillä maksullisten käyntien määrä ei laskenut samassa suhteessa kuin kävijöiden kokonaismäärä. Pääsylipun ostaneiden kävijöiden määrä vuonna 2021 oli 90% vuoden 2020 maksaneiden kävijöiden määrästä ja 77,5% vuoden 2019 maksaneiden kävijöiden määrästä. Merkittävä osa museokäyntien vähenemisestä liittyi suuriin tapahtumiin, jotka ovat usein maksuttomia (esimerkiksi Taiteiden yö, Tuomaan markkinat jne.), ja joihin kohdistui rajoituksia silloinkin, kun museot olivat avoinna.

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

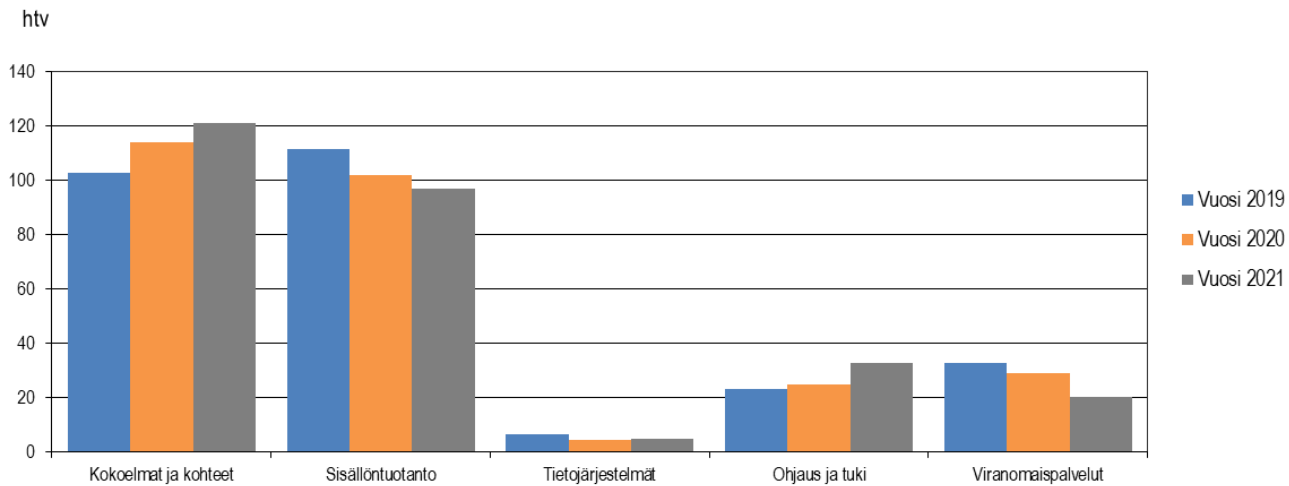
Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
	Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.					
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty aika, tuntia	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	3,2	2,66	3,1	3,0

Avustusten käsittely tehostui edellisvuodesta. Avustushakemusten kokonaismäärä jatkoi kasvua, myönnettyjen avustusten määrä puolestaan pieneni edelleen, mikä heikentää avustusten tavoiteltua vaikuttavuutta. Läpimenoprosentti laski 37 %:iin. Avustusten käsittelyaika avustushakemusta kohden lyheni selvästi edellisvuodesta. Sähköisen asiainnin kehitys myötävaikuttanut avustusten käsittelyyn. Avustusprosessia myös kehitettiin lean-työkaluilla.

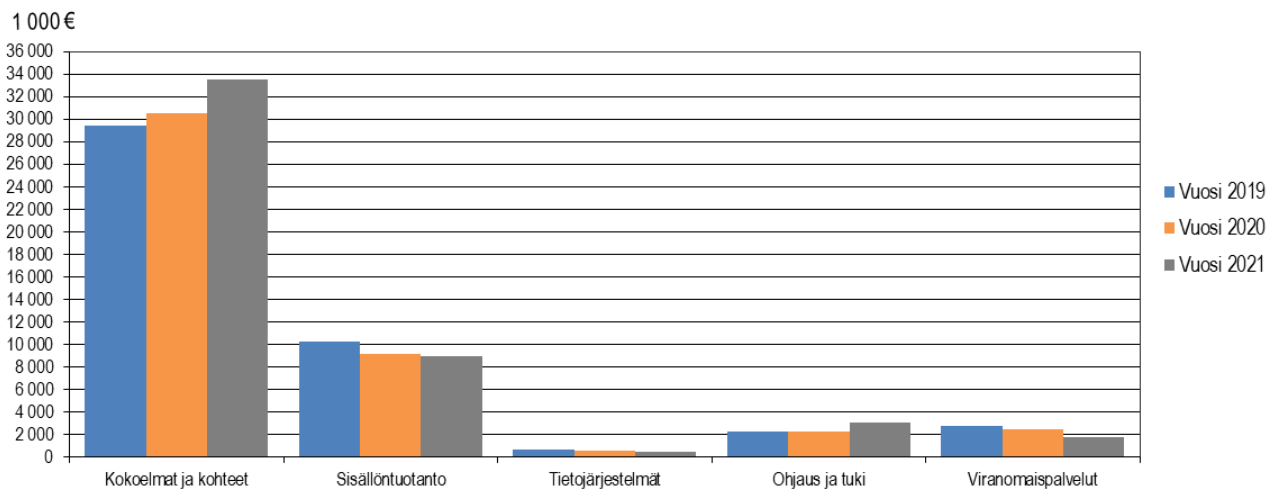
○ Toteutuneet henkilötövuodet, kustannukset ja tuotot palvelukokonaisuuksittain vuosina 2019, 2020 ja 2021 (varsinainen ja maksullinen toiminta yhteensä)

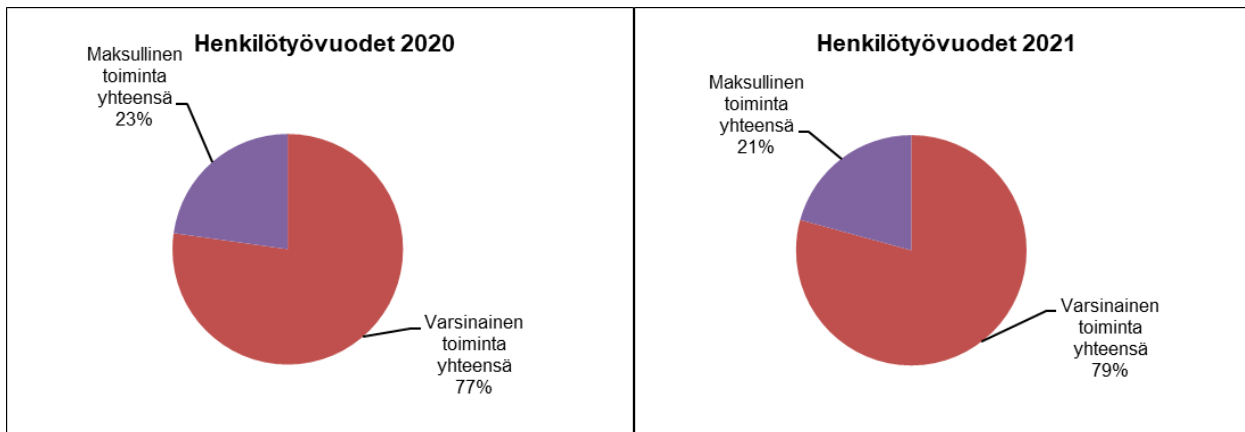
	Htv:t 2019	Htv:t 2020	Htv:t 2021	Muutos %	Muutos %	Kustan- nukset 1 000 € 2019	Kustan- nukset 1 000 € 2020	Kustan- nukset 1 000 € 2021	Muutos %	Muutos %	Tuotot 1 000 € 2019	Tuotot 1 000 € 2020	Tuotot 1 000 € 2021	Muutos %	Muutos %
1 Kokoelmat ja kohteet	102,7	113,9	121,0	11 %	6 %	29 448	30 557	33 494	4 %	10 %	2 673	2 901	2 946	9 %	2 %
2 Sisällöntuotanto	111,4	101,9	96,8	-9 %	-5 %	10 292	9 123	8 994	-11 %	-1 %	3 963	3 505	3 557	-12 %	1 %
3 Tietojärjestelmät	6,4	4,6	4,7	-28 %	2 %	673	544	532	-19 %	-2 %	66	31	30	-52 %	-4 %
4 Ohjaus ja tuki	23,2	24,6	32,6	6 %	33 %	2 312	2 302	3 041	0 %	32 %	196	-22	157		
5 Viranomaispalvelut	32,5	28,8	20,3	-12 %	-29 %	2 773	2 506	1 766	-10 %	-30 %	1	21	32	1975 %	56 %
Yhteensä	276,2	273,7	275,5	-1 %	1 %	45 498	45 032	47 827	-1 %	6 %	6 899	6 437	6 723	-7 %	4 %

Toteutuneet henkilötyövuodet palvelukokonaisuuksittain vuosina 2019, 2020 ja 2021

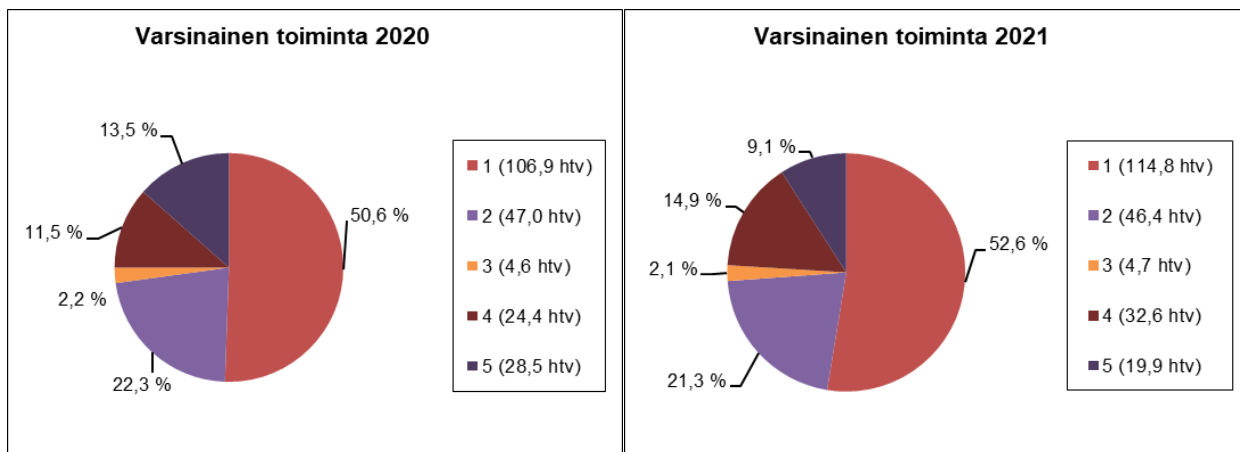

Toteutuneet kustannukset (1 000 €) palvelukokonaisuuksittain vuosina 2019, 2020 ja 2021

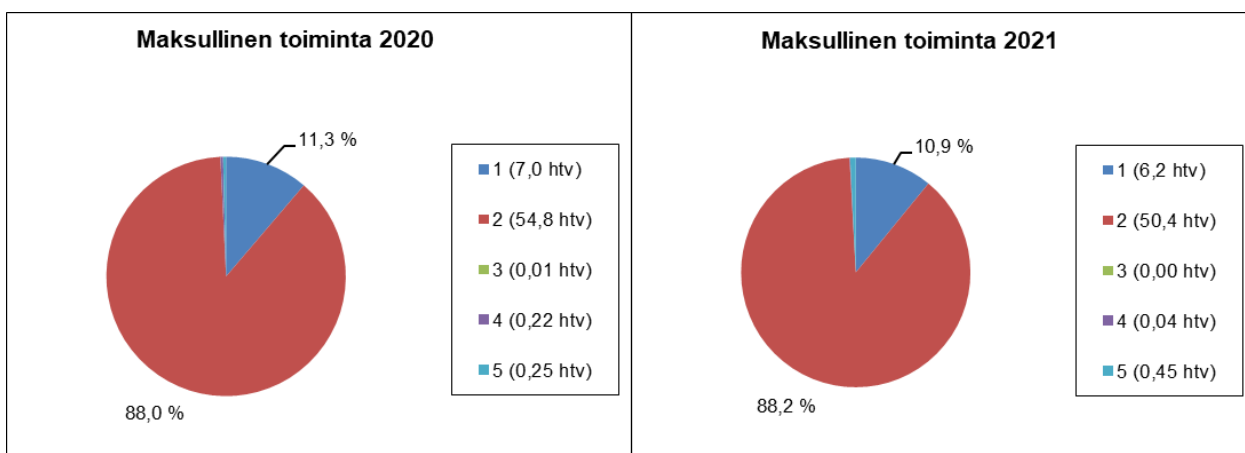

Yllä on esitetty Museoviraston toiminnan jakautuminen varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan vuosina 2020 ja 2021. Henkilötyövuosien määrä oli 273,7 vuonna 2020 ja 275,5 vuonna 2021.

Yllä on esitetty Museoviraston varsinaisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Varsinaiseen toimintaan kohdistui 211,4 henkilötyövuotta vuonna 2020 ja 218,3 vuonna 2021.

Yllä on esitetty Museoviraston maksullisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Maksulliseen toimintaan kohdistui 62,3 henkilötyövuotta vuonna 2020 ja 57,1 vuonna 2021.

Museoviraston tuottavuuden ja taloudellisuuden tarkastelu palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Museoviraston taloudellinen toiminta on jaettu varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan, jotka jakautuvat kuuteen palvelukokonaisuuteen.

Palvelukokonaisuudet muodostuvat Museoviraston viidestä substanssipalvelukokonaisuudesta (kokonaisuudet 1-5) sekä sisäisistä palveluista, eli tukitoiminnoista (6). Seitsemäs kokonaisuus sisältää palkalliset poissaolot. Kokonaisuuksiin on määritelty toiminnot, joita käytetään niin kirjanpidossa kuin työajanseurannassakin. Menojen ja tulojen osalta käytetään kirjanpidossa aina toimintokoodia muilta osin kuin henkilöstökuluissa. Henkilöstökulut kohdistetaan toiminnoille tehdyn työajan perusteella.

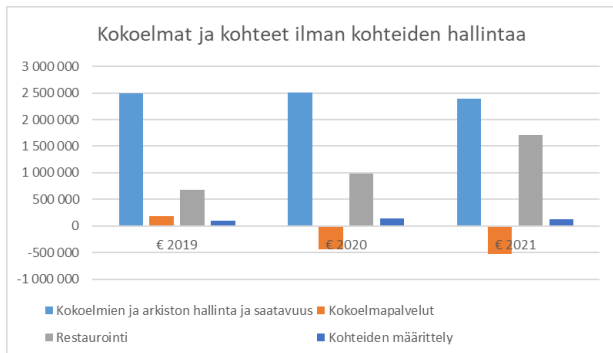
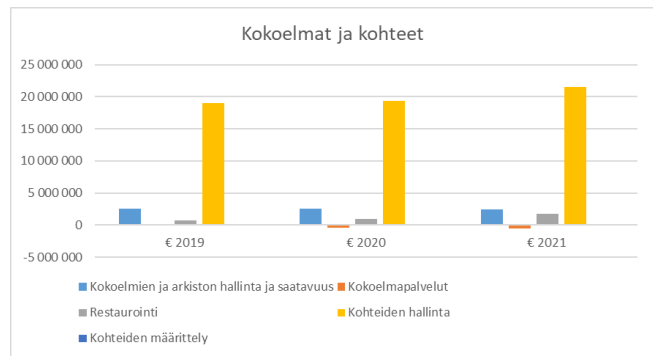
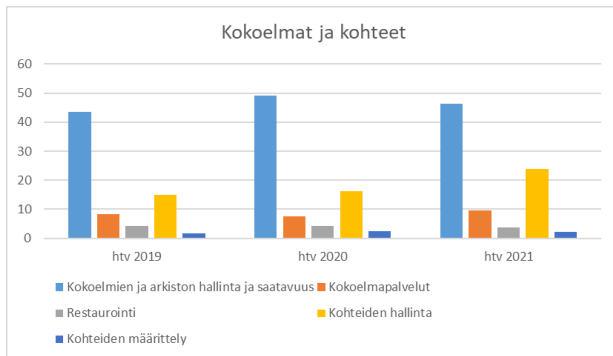
Kokonaisuuksille 1–6 on vyörytetty palkallisten poissaolojen toiminnoille kirjattu väiillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset. Kokonaisuuksille 1-5 on sitten vyörytetty tukitoimintojen toiminnoille kirjattu väiillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset.

Edellisten sivujen taulukossa ja grafiikassa on esitetty vyörytetyt tiedot, mutta seuraavien kappaleiden taulukoissa tiedot on esitetty toiminnoille suoraan kohdistetuilla luvuilla. Seuraavien sivujen taulukoissa esitetään henkilötyövuodet ja nettokustannukset palveluittain.

Kokoelmat ja kohteet

Kokoelmien hallinnan ja saatavuuden palvelut sisältää Museoviraston kokoelmien (kulttuurihistoriallinen esinekokoelma, arkeologinen kokoelma, kuvakokoelma, arkisto ja kirjasto) hallintaan ja saatavuuteen käytetyt resurssit. Kokoelmapalvelut sisältää arkisto-, kirjasto, esine- ja kuvakokoelmien asiakaspalveluun, kokoelmien säilytyspalveluihin, kuvauspalveluihin sekä esine- ja kuvainoihin käytetyt resurssit. Restaurointi sisältää museo- ja linnakohteiden sekä omien kohteiden (Seurasaari, museolaivat) rakennuskonservoinnin resurssit. Kohteiden hallinta sisältää kiinteistöstrategian noudattamisen, museo- ja nähtävyyshoitojen asiakastoiminnan ja kohteiden vuokrauksen. Kohteiden määrittely sisältää kulttuuriympäristörekistereiden hallinnan sekä kulttuuriympäristön kohteiden tunnistamisen ja kuvailun mm. suojeluluetteloiden kautta.

Kokoelmat ja kohteet	htv 2019	EUR (nettomenot) 2019	htv 2020	EUR (nettomenot) 2020	htv 2021	EUR (nettomenot) 2021
Kokoelmien ja arkiston hallinta ja saatavuus	43,44	2 494 517,68	49,16	2 514 290,01	46,26	2 391 542,86
Kokoelmapalvelut	8,30	180 497,20	7,48	-440 558,10	9,6	-525 182,46
Restaurointi	4,16	682 868,26	4,14	979 799,05	3,83	1 715 242,69
Kohteiden hallinta	14,95	19 028 044,78	16,19	19 307 048,56	23,94	21 567 553,94
Kohteiden määrittely	1,65	98 263,30	2,42	141 469,75	2,15	130 157,26
Kokoelmat ja kohteet	72,50	22 484 191,22	79,38	22 502 049,27	85,77	25 279 314,29

Kokoelmien ja arkiston hallintaan käytetyt resurssit vähenivät kokonaisuutena hiukan edellisestä vuodesta.

Kokoelmien hallinnan ja saatavuuden toiminto on Suomen kansallismuseon ydintoimintona pysynyt keskimäärin samalla tasolla. Joitain vaihteluja tulee projektiluonteisista tehtävistä.

Kirjaston, arkiston ja arkeologisten kokoelmien hallinnan resurssien käyttö pysyi suurin piirtein aiempien vuosien tasolla. Panostusta erityisesti arkeologisiin kokoelmiin tulevien kansalaislöytöjen käsittelyyn voitiin vähän kasvattaa. Käytettävissä oleva resurssi on edelleen liian vähäinen tarpeeseen suhteutettuna.

Kokoelmapalveluiden resurssien ja erityisesti tulojen kasvu heijastaa Kokoelma- ja konservointikeskuksen kasvavaa kokoelmien säilytyspalvelua myös ulkopuolisille kokoelmien omistajille ja haltijoille. Vuonna 2021 Kokoelma- ja konservointikeskuksessa oli jo yli kymmenen muun toimijan kokoelmia säilytettävänä, osin väliaikaisesti, osin pitkäaikaispimuksella. Palvelut sekä kokoelmien vastaanottaminen ja sovittaminen Kokoelma- ja konservointikeskuksen muuttoprosessiin ovat myös työllistäneet kasvavassa määrin, tarvittava lisäresursointi on voitu rahoittaa palvelusta saatavalla tulolla.

Kuvakokoelmien asiakaspalveluun käytettiin edellistä vuotta enemmän aikaa henkilöstömuutosten takia. Koronarajoitukset ja vapaaseen käyttöön avatut kuvat vähensivät edelleen kuvatilausten määrää, mutta tiedustelut, neuvonta ja verkon kautta hoidetut tilaukset työllistivät edelleen paljon. Kuvamyynnin tulot tippuivat merkittävästi edellisvuodesta, mikä oli odotusten ja budjetoidun tavoitteen mukaista. Kuvakokoelmia digitointiin huomattavasti edellistä vuotta enemmän sekä massadigitointiprojektin että virkatyönä tehtyjen laajojen kokonaisuuksien digitoinnin johdosta. Vain osa digitoinneista julkaistiin vuoden 2021 aikana niiden tietojen tarkistamisen ja täydentämisen vaatiman työpanoksen takia. Kuvakokoelmien valokuvaajat tuottivat 9000 uutta kuvaa ja yli 20 videotuotantoa, joista osa on erittäin laajoja. Nykydokumentoinnissa jatkettiin mm. koronan aiheuttaman poikkeusajan ilmiöiden kuvallista dokumentointia.

Koronatilanne vaikutti merkittävästi Suomen kansallismuseon kohteiden avoinnapiitoon. Kansallismuseo oli suljettuna vuoden alusta toukokuun puoliväliin, Hämeen linna päästiin avaamaan vasta toukokuun lopussa, ja kesäkohteiden avaaminen viivästyi. Tilanteesta johtuen henkilöstöä jouduttiin osittain lomauttamaan, osin henkilöstölle järjestettiin korvaavia töitä. Nämä muutokset näkyvät alentuneena resurssien kohdentamisena maksulliseen museoiden asiakastoimintaan.

Kohteiden hallintaan kuuluvat Seurasaaren restauroinnit ja rakennuskonservointi ovat nekin kokoelmien, nimenomaan rakennuskokoelman hoitoa. Seurasaaren suuret (Antti) ja pienemmät hankkeet toteutettiin sovitusti, vaikka Antin talon korjaushanke on pitkin matkaa osoittautunut ennakoitua vaativammaksi. M/A Kemin poikkeuksellista restaurointihanketta

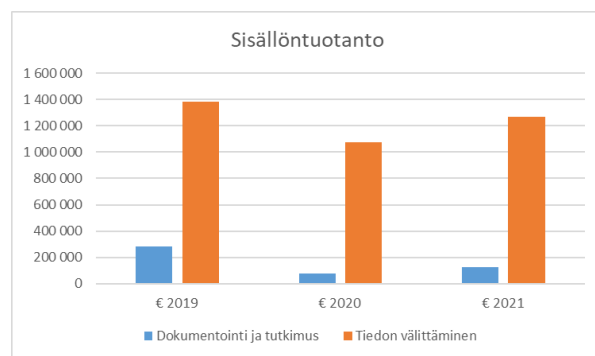
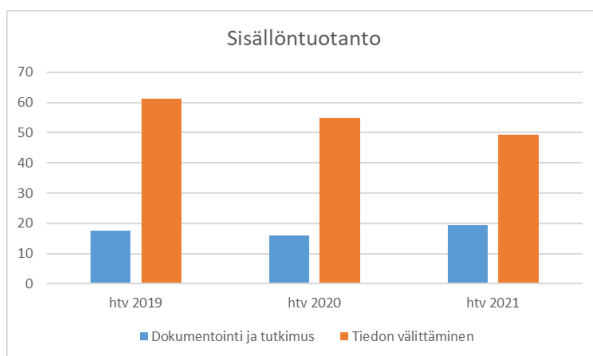
toteutettiin KYP-osaston ja Suomen merimuseon yhteistyönä. KYP-osastolla restaurointiin käytettiin 4 htv, kuormituksen ollessa ylärajoilla. Panos-tuotossuhde omissa restaurointikohteissa pysyi korkeana.

Kohteiden määrittelyn osalta VARK-luettelon kohdejoukko puristettiin 1 160 kohteeseen, lähelle lopullista tulosta. Viraston työpanos oli noin 3 htv, 104 000 €, muu panos 9 000 €. Salpalinjan suojelukohteista tehtiin tarkennusinventointeja. Rekisterien täydentämiseen kohdentui hiukan edellisvuotta vähemmän resursseja.

Sisällöntuotanto

Dokumentointi ja tutkimus sisältää kulttuuriperintökohteiden dokumentoinnin ja tutkimuksen, tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä arkeologisen inventoinnin ja kaivauksen. Tiedon välittäminen sisältää näyttely- ja kulttuuriperintökasvatustoiminnan ja tiedon välittämisen kulttuuriperinnöstä eri kanavien kautta.

Sisällöntuotanto	htv 2019	€ 2019	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021
Dokumentointi ja tutkimus	17,51	285 616,59	16,02	75 477,38	19,35	126 524,47
Tiedon välittäminen	61,24	1 386 414,46	54,97	1 078 037,91	49,27	1 271 461,40
Sisällöntuotanto	78,75	1 672 031,05	70,99	1 153 515,29	68,62	1 397 985,87

Suomen kansallismuseossa sisällöntuotanto liittyy keskeisesti näyttelytuotantoon ja kulttuuriperintökasvatukseen, osin viestinnällisiin tehtäviin ja julkaisuihin. Käytetty resurssi väheni edellisvuodesta jonkin verran. Oma vaikutuksensa on ollut koronatilanteesta johtuneilla lomautuksilla, jotka kohdistuivat myös mm. kulttuuriperintökasvatuksen tehtäviin. Sisällöntuotannosta osa on ostettu palveluina (mm. ulkopuolisten tekijöiden osallistuminen saamelaisnäyttelyyn ja Toista maata -näyttelyn sisältöihin), joka näkyy euromääräisenä nousuna suhteessa edellisvuoteen.

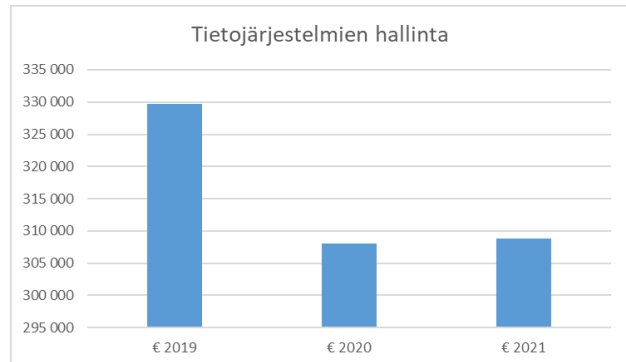
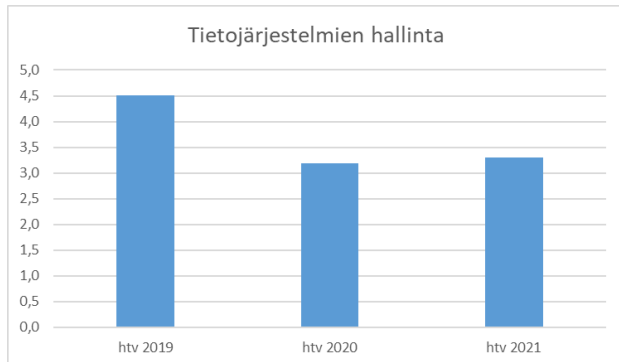
Koekaivausryhmä teki arkeologisia kenttätutkimuksia virkatyönä 37 kohteessa liittyen pieniin yksityisiin rakennushankkeisiin ja harrastajien metallinilmaisintöihin. Kohteiden vuosittainen määrä on pysynyt melko samana, mutta joidenkin yksittäisten muinaisjäännösten tutkimustarve on merkittävästi kasvanut niihin myönnettyjen kajoamislupien vuoksi. Koekaivausryhmällä oli 137 kenttätutkimuspäivää ja henkilötyöpäiviä kentällä oli 446. Lisäksi maksullisena toimintana suoritettiin 49 tilaustutkimusta. Niistä 34 oli kajoavia tutkimuksia, 12 inventointeja ja 3 muita arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyviä tilaustöitä. Tilaustutkimusten laskutus oli noin 790 000 €, joka on noin neljännesmiljoonan enemmän kuin edellisenä vuonna.

Meriarkeologia (lähes 3 htv), mukaan lukien sen historiahanke oli merkittävä dokumentoinnin ja tutkimuksen osa-alue. Myös Rakennettu hyvinvointi -hankkeen kaltainen tutkimus- ja kehittämistoiminta, hieman alle 2 htv. Rakennettu hyvinvointi -hanketta täydennettiin infrastruktuuriartikkelein, joista osa valmistuu vasta 2022.

Tietojärjestelmät

Tietojärjestelmien hallinta sisältää laajalle asiakaskunnalle suunnatut tiedonhallinnan kokoelmanhallintapalvelut sekä kulttuuriympäristöpalvelut.

Tietojärjestelmät	htv 2019	€ 2019	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021
Tietojärjestelmien hallinta	4,51	329 644,45	3,19	308 042,27	3,31	308 859,43

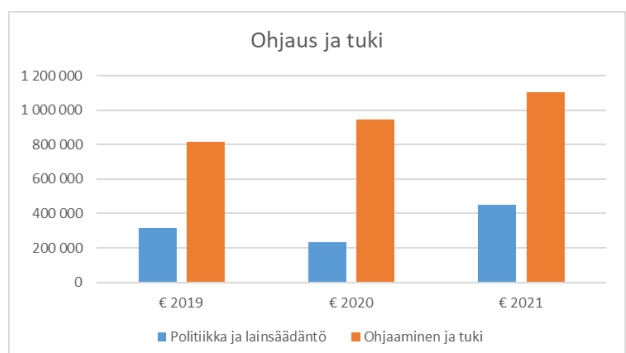
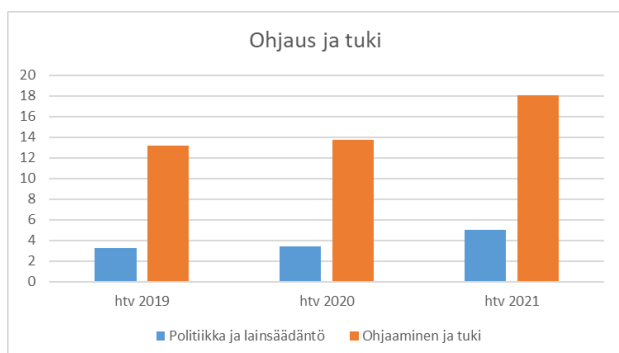

Tietojärjestelmien hallinnan voimavarat säilyivät edellisen vuoden tasolla, kuitenkin suhteessa merkittävästi alemmalla tasolla kuin vuonna 2019. Lasku selittyy osittain henkilöstömuutoksilla Tiedonhallinta-yksikössä. Voimavaravaje on merkittävä riski sekä kokoelmanhallinnan että kulttuuriympäristön tiedonhallinnan palveluiden ajantasaisena pitämiseksi sekä pitkäjänteiselle kehittämiselle.

Ohjaus ja tuki

Politiikka ja lainsäädäntö sisältää valtakunnalliseen toimialan politiikka- ja säädösvalmistelutyöhön osallistumisen ja toimeenpanon sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon osallistumisen. Ohjaaminen ja tuki sisältää kulttuuriperinnön hoidon ja suojelun ohjauksen ja tuen, museoalan ohjauksen ja tuen sekä kulttuuriperintöalaan liittyvät asiantuntijapalvelut.

Ohjaus ja tuki	htv 2019	€ 2019	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021
Politiikka ja lainsäädäntö	3,21	315 356,89	3,44	232 847,89	5,04	452 415,33
Ohjaaminen ja tuki	13,18	815 622,57	13,70	946 892,55	18,08	1 104 372,28
Ohjaus ja tuki	16,39	1 130 979,46	17,15	1 179 740,44	23,11	1 556 787,61

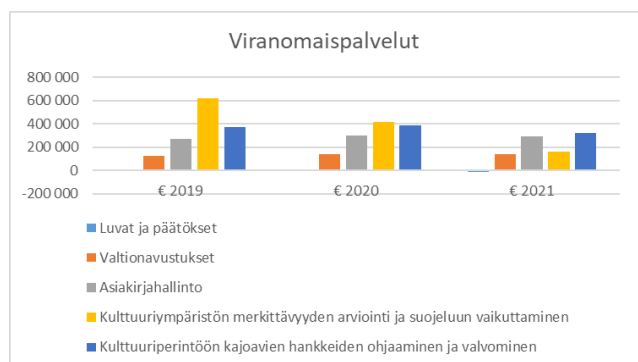
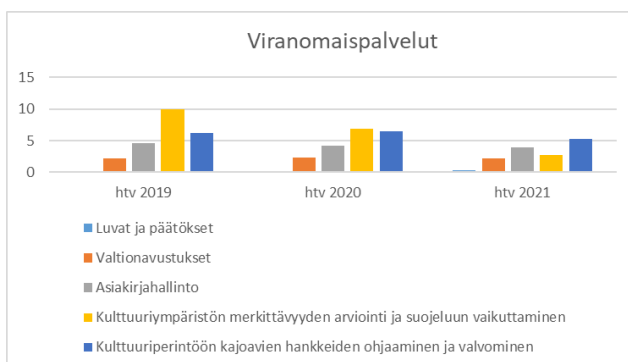
Lainsäädäntö- ja strategiatyöhön osallistuminen kasvatti hieman resurssien käyttöä vastaavassa toiminnossa. Museualan ohjaukseen ja tukeen käytetty panostus vastasi vuoden 2020 tasoa. Kulttuuriympäristön ohjaus ja tuki vei 11 htv:tä KYP-osaston toiminnasta, ollen toiminnan suurin yksittäinen osa-alue. Tämä vastaa suuntaa, johon osaston toiminta on museolain 2019 pohjalta kehittynyt. Ohjaukseen ja tukeen sisältyvät keskeisinä yhteistyö mm. museokentän ja keskeisten julkisten kiinteistönhaltijoiden kanssa. Alueellisten ja valtakunnallisten vastuumuseoiden yhteistyöhön, ohjaukseen ja tukeen panostettiin ajallisesti lähes edellisvuoden tapaan mm. yhteisin tilaisuuksin ja valmistautumalla tulevaan neuvottelukierrokseen.

Suomen ensimmäistä Kulttuuriperintöstrategiaa valmisteltiin vuonna 2021 opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Museovirasto osallistui aktiivisesti strategian työ- ja ohjausryhmän sekä sihteeristön työskentelyyn. Kansainväliseen yhteistyöhön panostettiin hieman aiempaa enemmän. Rahoitusta saatiin aiempaa useampaan kansainväliseen hankkeeseen, myös uusista lähteistä (UM/LIVIND). Toimintavuonna valmisteltiin myös mm. ensimmäistä raporttia Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpanosta Suomessa.

Viranomaispalvelut

Luvat ja päätökset sisältää kulttuuriperintöä koskevat lausunto- ja lupa-asiat ja viranomaispäätökset. Valtionavustukset sisältää Museoviraston myöntämien valtionavustusten jakamisen ja käytön seurannan. Asiakirjahallinto sisältää asiakirjojen rekisteröinnin, sähköisen asiakirjahallintojärjestelmän kehittämisen sekä asiakirjahallinnon suunnittelun ja ohjauksen. Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen sisältää alueidenkäytön suunnitteluhankkeiden arvioinnin, rakennussuojeluesitysten käsittelyn ja valtion kiinteistöjen suojelutarpeen arvioinnin, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot. Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen sisältää suojelukohteiden korjaus- ja muutoshankkeisiin osallistumisen, muinaisjäännösten tutkimus- ja hoitoluvista päättämisen sekä kulttuuriperintöön liittyvien rikkomus- ja rikosasioiden käsittelyn, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot.

Viranomaispalvelut	htv 2019	€ 2019	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021
Luvat ja päätökset	0,05	2 227,15	0,17	-6 630,22	0,32	-12 657,69
Valtionavustukset	2,23	127 045,22	2,30	135 379,36	2,24	136 832,13
Asiakirjahallinto	4,64	269 317,08	4,25	301 115,21	3,91	291 896,59
Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen	9,91	616 017,82	6,85	414 967,38	2,72	161 584,46
Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen	6,14	369 944,64	6,47	385 625,99	5,23	321 718,70
Viranomaispalvelut	22,99	1 384 551,91	20,04	1 230 457,72	14,42	899 374,19

Museoviraston maankäytön suunnitteluun liittyvä työ on vähentynyt alueellisten vastuumuseoiden myötä, keskittyen maakuntakaavoituksen, joihinkin erityishankkeisiin sekä valtion kiinteistöjen kehittämiseen. Tunnusomaisia ovat yhä Museovirastolle suunnatut, mutta alueellisille vastuumuseoille kuuluvat lausuntopyyntöt, jotka on ohjattu alueille. Tämä työkuorma on hukkaa, alueellisten vastuumuseoiden asiakaskunnan tietoisuus museolakiin perustuvasta järjestelmästä ei ole vielä täysin kohdallaan.

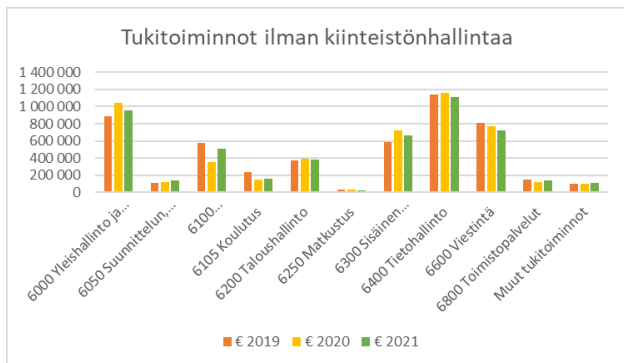
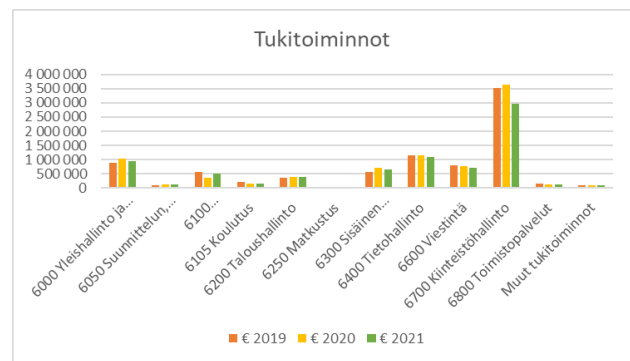
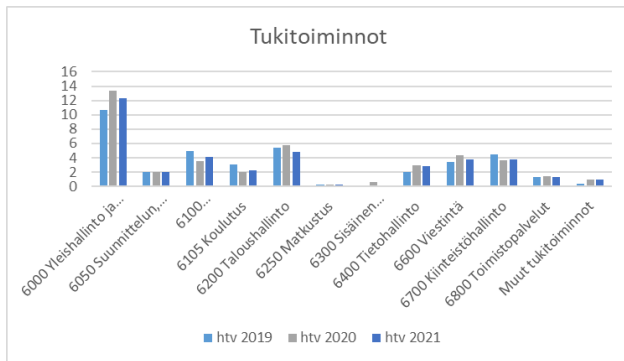
Muinaismuistolakiin perustuvat arkeologisten kohteiden tutkimusluvut sekä niiden raporttien seuranta ovat merkittävä osa kulttuuriympäristön viranomaistyötä. Muita resurssia vaativia viranomaistehtäviä ja -päätöksiä ovat muinaismuistolakiin perustuvat kajoamisluvat ja tutkimusluvut. Työpanosta käytettiin merkittävästi myös kulttuuriperintökohteisiin kajoavien hankkeiden (pääosin restaurointi- ja korjausrakentamiskohteita) käsittelyyn. Hankkeet ovat erityisesti valtion ja kirkkokuntien restaurointi- ja korjauskohteita sekä muinaismuistolain rauhoittamien kohteiden viranomaisohjausta. Työala on pääosin viraston pysyvää, lainsäädäntöön perustuvaa toimintaa, eikä ole siirtynyt aluetasolle.

Asiakirjahallintoon käytettävissä olleet resurssit laskivat hiukan viime vuodesta erityisesti henkilömuutosten johdosta.

Valtionavustuksiin käytetty työaika pysyi likimain edellisvuoden tasolla. Jaettava määräraha laski n. 15 prosenttia.

Tukitoiminnot

60 Tukitoiminnot						
	htv 2019	€ 2019	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021
6000 Yleishallinto ja johtaminen	10,65	888 237,81	13,35	1 039 906,01	12,26	957 849,02
6050 Suunnittelun, ohjauksen ja seurannan tuki	2,07	107 124,31	2,04	120 788,17	2,00	134 841,36
6100 Henkilöstöhallinto	4,92	571 996,60	3,51	353 586,58	4,15	503 980,27
6105 Koulutus	3,08	231 308,69	2,00	144 754,75	2,27	156 168,29
6200 Taloushallinto	5,45	367 481,23	5,77	388 487,64	4,83	377 964,89
6250 Matkustus	0,28	31 431,16	0,32	29 799,07	0,30	21 445,95
6300 Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	0,06	582 256,30	0,56	722 125,00	0,06	668 043,21
6400 Tietohallinto	2,05	1 138 225,41	2,96	1 160 753,74	2,81	1 107 669,90
6600 Viestintä	3,46	813 298,36	4,40	767 427,14	3,81	723 591,24
6700 Kiinteistöhallinto	4,42	3 532 582,97	3,61	3 622 766,35	3,79	2 973 296,35
6800 Toimistopalvelut	1,30	151 402,40	1,37	120 760,45	1,31	138 732,43
Muut tukitoiminnot	0,40	95 991,80	0,97	97 848,93	0,99	111 424,58
60 Tukitoiminnot	38,14	8 511 337,04	40,86	8 569 003,83	38,58	7 875 009,49

Yleishallintoon ja johtamiseen käytetty työaika väheni hieman, mutta on edelleen korkeampi kuin ennen koronapandemiaa. Organisaation johtamiseen kohdistuu edelleen enemmän päivittäistä työtä kuin ennen koronapandemiaa, koska esihenkilöt joutuvat käyttämään enemmän aikaa tehtävien järjestelyyn ja hallinnollisiin tehtäviin.

Henkilöstöhallintoon käytetty työaika kasvoi, koska virastossa käytiin lomauksiin johtaneet yt-neuvottelut, jotka työllistivät erityisesti henkilöstöhallintoa. Matkustukseen ja koulutukseen käytetty aika ja euromäärät ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla. Taloushallinnossa on henkilöstön eläköitymisestä johtuva htv-määrän vähennys. Riskienhallintaan ja turvallisuuteen kohdistetut panokset ovat säilyneet edellisen vuoden tasolla.

Kiinteistöhallinnon kustannukset ovat laskeneet vuodesta 2020. Vuonna 2020 kustannuksia nosti kokoelmakeskuksen laajennusosan käyttöönotto.

Toimialariippumattomaan tietohallintoon käytetyt resurssit pysyivät edellisvuoden tasolla.

Museoviraston Markkinointi ja viestintä -yksikkö vastaa viraston viestinnästä, markkinoinnista, julkaisu- ja koordinaatioinnista sekä Suomen kansallismuseon museokohteiden museokaupoista, kokous- ja juhlapalveluista sekä ravintola- ja kahvilakonsepteista. Yksikön kokonaisresurssi on vuonna 2020 ollut pysyvästi noin 10 % tarkoitettua alempana, ja vuonna 2021 tästä lisää alentunut noin 10 %, kohdistuen ensisijaisesti viestintä-toimintoon. Samanaikainen yleinen vastualueen työn volyymin kasvu sekä koronatilanteesta johtuva markkinointiviestinnän muutos- ja lisätyö ovat kuormittaneet tukitoimintoa merkittävästi. Tästä huolimatta ansaitun median määrä ja laatu on ollut hyvä, esimerkiksi museoiden markkinoinnin ja yleisöviestinnän voidaan katsoa onnistuneen, ja museokauppojen tulos on ollut hyvä.

1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA MUISTA SUORITTEISTA YHTEENSÄ (tuhansina euroina)

	2021 (tot.)	2020 (tot.)	2019 (tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	4 148	4 180	4 249
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 221	1 286	1 547
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	6	0
Tuotot yhteensä	5 369	5 472	5 796
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	465	465	510
Henkilöstökustannukset	1 100	1 302	1 471
Vuokrat	5 329	5 659	5 886
Palvelujen ostot	685	722	593
Muut erilliskustannukset	44	56	33
Erilliskustannukset yhteensä	7 623	8 204	8 493
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	1 246	1 588	1 802
Poistot	48	69	84
Korot	0	0	2
Muut yhteiskustannukset	323	364	387
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 617	2 021	2 275
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 239	10 225	10 768
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-3 870	-4 753	-4 972
Kustannusvastaavuus-%	58 %	54 %	54 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA
PÄÄSYMAKSUISTA / MUUT SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2021	2020	2019
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 507	2 843	2 819
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	8
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	1	0
Tuotot yhteensä	2 507	2 844	2 827
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	121	128	152
Henkilöstökustannukset	463	757	750
Vuokrat	1 872	2 806	2 688
Palvelujen ostot	418	402	419
Muut erilliskustannukset	30	45	22
Erilliskustannukset yhteensä	2 905	4 138	4 031
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	588	939	1 017
Poistot	23	46	48
Korot	0	0	1
Muut yhteiskustannukset	157	240	223
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	768	1 225	1 288
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 673	5 363	5 319
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 166	-2 519	-2 492
Kustannusvastaavuus-%	68 %	53 %	53 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISESTA
VUOKRAUSTOIMINNASTA / MUUT SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2021	2020	2019
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	46	47	52
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 221	1 286	1 539
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	3	0
Tuotot yhteensä	1 267	1 336	1 591
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5	3	4
Henkilöstökustannukset	6	4	12
Vuokrat	833	828	949
Palvelujen ostot	2	4	1
Muut erilliskustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	846	839	966
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	11	24	19
Poistot	0	0	1
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	1	1	3
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	13	25	22
Kokonaiskustannukset yhteensä	859	863	988
KUSTANNUSVASTAAVUUS	408	472	603
Kustannusvastaavuus-%	147 %	155 %	161 %

Museoviraston maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on laskettu kustannusvastaavuuslaskelmien ja tuloslaskelman avulla. Suoritustuotanto perustuu lakiin Museovirastosta 282/2004, Valtioneuvoston asetukseen Museovirastosta 407/2004, valtion maksuperustelakiin 150/1992, valtion maksuperusteasetukseen 211/1992, lakiin valtion talousarviosta 423/1988, asetukseen valtion talousarviosta 1243/1992, muinaismuistolakiin 295/1963, lakiin kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta 115/1999, lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Museoviraston suoritteiden maksullisuudesta 325/2020. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ja kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/54895/00.00.01.06.00/2020 maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman sekä tuloslaskelman laatimisesta noudattaen. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/1077/00.01/2014 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta noudattaen.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2021 on esitetty maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä, pääsymaksuista ja vuokraustoiminnasta, koska näiden osa-alueiden tuotot olivat vähintään 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/54895/00.00.01.06.00/2020). Lisäksi on laadittu julkisoikeudellisten suoritteiden ja erityislakien mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat, joiden tuloksia on esitelty lyhyesti, mutta laskelmia ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska niiden tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Muista suoritteista muista liiketaloudellisista suoritteista kuin pääsymaksuista ja vuokraustoiminnasta on myös laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma, jonka tuloksia on esitelty lyhyesti. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä. Laskelmat eivät sisällä tuottoja elinkeinoelämälle tarjottavasta media- ja imagohyödyistä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Maksullisen toiminnan osuus oli 14,7 % viraston kokonaistyöajasta. Maksullisen toiminnan osuus on hieman laskenut verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin sen osuus oli 15,9 %. Laskentaperusteet ovat pysyneet ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelmien liitetiedoissa. Museoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

Julkisoikeudelliset suoritteet

Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää tutkimusluvut, kajoamisluvat, maastavientiluvat ja kirjaston julkisoikeudelliset suoritteet. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,03 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,03 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,02 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui 0,002 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 108 %.

Muut suoritteet

Maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä on esitetty kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää pääsymaksut, vuokraustoiminnan ja muut liiketaloudelliset suoritteet. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan tuotot olivat 5,37 miljoonaa euroa. Eniten maksulliseen toimintaan kohdistuvia tuottoja kertyi pääsymaksuista 2,51 miljoonaa euroa, vuokraustoiminnasta 1,27 miljoonaa euroa, kokoelmapalveluista 0,74 miljoonaa euroa, museokauppatoiminnasta 0,44 miljoonaa euroa ja opastuksista 0,05 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 0,10 miljoonaa euroa eli 1,9 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 9,24 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 5,33 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 0,99 miljoonaa euroa eli 9,6 %. Kokonaiskustannuksista vähenivät eniten vuokrat ja tukitoimintojen kustannukset. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -3,87 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna kustannusvastaavuus on parantunut 0,88 miljoonaa euroa ja vuoteen 2019 verrattuna parantunut 1,10 miljoonaa euroa. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuusprosentiksi muodostui 58 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2020 (54 %) ja vuoteen 2019 (54 %) verrattuna noussut.

Muista suoritteista pääsymaksuista on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Pääsymaksujen maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,51 miljoonaa euroa. Eniten pääsymaksutuottoja kertyi Olavinlinnasta 0,73 miljoonaa euroa, Kansallismuseosta 0,56 miljoonaa euroa, Hämeen linnasta 0,49 miljoonaa euroa, Vankilasta 0,19 miljoonaa euroa, Suomen merimuseosta 0,14 miljoonaa euroa ja Louhisaaresta 0,11 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 0,34 miljoonaa euroa eli 11,8 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 3,67 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 1,87 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 1,69 miljoonaa euroa eli 31,5 %. Museoiden ja linnojen avoinnapitoon käytetty työaika väheni merkittävästi koronatilanteesta johtuen ja tästä syystä myös pääsymaksujen henkilöstökustannukset ja muut kustannukset vähenivät. Pääsymaksujen kustannusvastaavuudeksi muodostui -1,17 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 68 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2020 (53 %) verrattuna selvästi noussut.

Muista suoritteista vuokraustoiminnasta on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Vuokraustoiminnan maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,27 miljoonaa euroa. Eniten vuokraustoiminnan tuottoja kertyi Turun linnasta 0,93 miljoonaa euroa, Kansallismuseosta 0,09 miljoonaa euroa, Olavinlinnasta 0,07 miljoonaa euroa, Hämeen linnasta 0,06 miljoonaa euroa ja Tamminiemestä 0,05 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 0,07 miljoonaa euroa eli 5,2 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,86 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 0,83 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna kokonaiskustannukset pysyivät samalla tasolla. Vuokraustoiminnan kustannusvastaavuudeksi muodostui 0,41 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 147 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2020 (155 %) verrattuna laskenut.

Muista suoritteista muista liiketaloudellisista suoritteista on laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,60 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 4,71 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,62 miljoonaa euroa. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -3,11 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 34 %.

Erityislakien mukaiset suoritteet

Erityislakien mukaisista suoritteista on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää muinaismuistolain 15 §:n mukaiset suoritteet. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa kohdassa erityislakien mukaiset suoritteet, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Laskelma on esitetty kohdassa kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,78 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,81 miljoonaa euroa. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -0,03 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 96 %.

**KILPAILULLISEN TOIMINNAN TULOSLASKELMA MUINAISMUISTOLAIN
15 §:N MUKAISISTA SUORITTEISTA (tuhansina euroina)**

	2021	2020	2019
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Kilpailullisen toiminnan tuotot			
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	779	514	703
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	779	514	703
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	14	6	10
Henkilöstökustannukset	374	303	362
Vuokrat	21	2	19
Palvelujen ostot	45	40	40
Muut erilliskustannukset	56	28	49
Erilliskustannukset yhteensä	510	378	479
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	196	143	174
Poistot	13	12	16
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	90	65	76
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	300	221	267
Kokonaiskustannukset yhteensä	810	599	746
TULOS	-31	-85	-43
Tulos, %	96 %	86 %	94 %

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma muinaismuistolain 15 §:n mukaisista suoritteista on esitetty toimintakertomuksessa, koska toiminnan tuotot olivat vähintään 40 000 euroa (Valtiokonttorin määräys VK/54895/00.00.01.06.00/2020). Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmassa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Tuloslaskelmassa olevien muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään kahta erillistä toimintokoodia. Myyntituotot perustuvat erillislakien mukaisten liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen liikekirjanpidon tileihin ja muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden toimintoihin. Erilliskustannukset on saatu kyseisille toiminnoille kirjattujen kustannusten mukaisesti ja myös osuus yhteiskustannuksista on kohdistettu laskelmaan näiden toimintojen osuuksien suhteessa. Henkilöstökustannukset on saatu näille toiminnoille kirjatusta työtunneista laskettujen jakopalkkojen mukaisesti. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään myös omia projektikoodeja. Tarkemmat laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Museoviraston kilpailullisen toiminnan tulokselle ei ole asetettu tulostavoitteita.

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmassa muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden tuotot olivat 0,78 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna tuotot kasvoivat 0,27 miljoonaa euroa eli 51,6 %. Tuottojen kasvuun on osaltaan vaikuttanut tuntihintojen nostaminen. Kokonaiskustannukset olivat 0,81 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,37 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna kokonaiskustannukset kasvoivat 0,21 miljoonaa euroa eli 35,2 %. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden tulokseksi muodostui -0,03 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna tulos on parantunut 0,05 miljoonaa euroa ja vuoteen 2019 verrattuna parantunut 0,01 miljoonaa euroa. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden tulokseksi prosentteina muodostui 96 %. Tulos prosentteina on vuoteen 2020 (86 %) verrattuna selvästi noussut ja vuoteen 2019 (94 %) verrattuna hieman noussut.

1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

YHTEISRAHOITTEISET HANKKEET VUONNA 2021	
HANKKEEN NIMI	KUVAUS
Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamat projektit	
OKM; Digitaalinen kulttuuriperintötieto	Kulttuuriperintöaineistojen massadigitointi
Muiden valtion kirjanpitoyksiköiden rahoittamat projektit	
Suomen Akatemia; SuALT	Suomen arkeologisten löytöjen linkitetyn avoimen tietokannan kehittämishanke
UM; LIVIND	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen ulottuvuuden alueella kestävä kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
EU-projektit	
EU; CultureLabs 2018-2020	Horizon 2020 –ohjelmasta rahoitettu usean eurooppalaisen organisaation yhteistyöhanke, jossa kehitetään ja tuetaan osallistavia kulttuuriperintötyön toimintatapoja huomioiden erityisesti maahanmuuttajataustaisten ryhmien tarpeet.
EU; MOI! Museums of Impact	Museoviraston koordinoima, Luova Eurooppa -ohjelmasta rahoitettu yhteistyöhanke, jossa kehitetään museoiden eurooppalaista arviointimallia.
Yhdistysten ja säätiöiden rahoittamat projektit	
Konstsamfundet; HBL kokoelman haltuunotto	Konstsamfundetin rahoituksella toteutettava Hufvudstadsbladetin kuvaarkiston muutto- ja haltuunottohanke, johon sisältyy pilottina lasinegatiivien konservointi-, luettelointi- ja digitointiprojekti sekä arkistokortistojen digitointi.
Muut erillisprojektit	
Mesa Verde -julkaisu	Suomen kansallismuseon USA:n valtion tuella tuottama julkaisu, joka kertoo Mesa Verde -kokoelman hautalöytöjen palauttamisesta alueen heimoille.

Yhteisrahoitteisesta toiminnasta on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska viraston saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus oli alle 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/1077/00.01/2014). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,35 miljoonaa euroa. Tuotoista suurimmat erät muodostivat muilta valtion virastoilta saatu rahoitus 0,17 miljoonaa euroa ja EU:lta saatu rahoitus 0,14 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,46 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,27 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudeksi muodostui -0,10 miljoonaa euroa ja omarahoitusosuudeksi prosentteina 77 %. Yhteisrahoitteinen toiminta on osaltaan mahdollistanut viraston strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Laskentaperusteet ovat pysyneet ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelman liitetiedoissa. Museoviraston yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

Valtion talousarviossa 2021 Museovirastolle on asetettu kolme tuotos- ja laadunhallinnan tulostavoitetta. Lisäksi Museoviraston tulossopimuksessa 2020–2023 on virastolle asetettu hallinnonalan strategisia tavoitteita tukevia tulostavoitteita, jotka sijoittuvat tulosprismassa tuotosten ja laadunhallinnan alueelle. Taulukot on kokonaisuudessaan esitetty luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Lisäksi tulossopimuksen mittariliitteessä on lukuun sijoittuvia tuotos- ja laadunhallinnan mittareita.

Tavoitteiden toteutuman lisäksi raportoidaan muut tärkeimpien suoritteiden lukumäärät ja vertailutiedot palvelukokonaisuuksien mukaan. Museoviraston toiminnan luonteen vuoksi kaikkia tuotettuja palveluja ei voida ilmoittaa lukumäärinä, joten raportoinnissa on myös käytetty soveltuvia sijaissuureita.

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kokoelmat ja kohteet

		2018	2019	2020	2021
Kokoelmien kartuttaminen	Kpl				
- Suomen kansallismuseon kokoelmat		2 280	948	3 625	943
- arkeologian esinekokoelmat (päänumero)		359	690	401	656
- kuvakokoelmat (kuvaa)		4 500 000	983 000	115 000	3 460 000
- kirjakokoelmat (nidettä)		2 177	10 616	14 619	2 008
Kokoelma- ja kuvapalvelut					
Kuvapalvelut / tilausten lukumäärä	Lkm	1 018	1 010	880	326
Kirjaston kävijät	Lkm	*	*	2 106	1 737
Lainat Museoviraston kirjastosta	Kpl	31 856	32 112	n. 24 000	21 436
Sähköiset aineistot	Kpl				
Sähköisesti luetteloitujen objektien saataavuus Finnassa	Kpl	263 795	263 845	266 225	310 849
Suojeltujen kohteiden (kiinteä mj) kokonaismäärä muinaisjäännösrekisterissä		32 419	33 222	35 791	38 405
- Muinaisjäännösrekisterin uudet kohteet		1 520	2 760	2 569	2 614
- Muinaisjäännösten aluerajaukset, kokonaismäärä		20 050	22 183	23 876	25 831
Rakennusperintörekisteri, kohteiden kokonaismäärä		3 025	3 066	3 080	3 095
Hankerekisteri, hankkeiden kokonaismäärä		6 805	7 043	7 387	7 647
Digitoitujen tutkimusaineistojen katselukerrat		63 235	75 393	141 459	140 554

○ Kokoelmien kartuttaminen

Suomen kansallismuseon kokoelmia kartutettiin kokoelmapoliittisten linjausten mukaisesti. Vuonna 2021 kokoelmiin liitettiin 943 uutta kohdetta. Eniten kartuntaa tuli historian kokoelmiin (336) sekä maailmankulttuurien kokoelmaan (236), johon saatiin mm. kaksi merkittävää yksityistä kokoelmaa. Pääosa kartunnasta tapahtuu lahjoituksina, koska erillistä määrärahaa hankinnoille ei ole. Museoviraston rahastojen tuella on voitu hankkia yksittäisiä esineitä, kuten Alma Pihlin suunnittelema Fabergé -koru. Musiikkikokoelma karttui yhteistyössä Musiikkimuseo Famen kanssa 81 esineellä.

Kokoelmapolitiikan mukaisesti kokoelmista on tehty myös poistoja mm. huonon kunnon tai puuttuvien tietojen johdosta. Saamelaiskokoelman luovuttaminen oli poikkeuksellinen kokoelma- ja museopoliittinen ratkaisu. Se edellytti koko aineiston inventointia, lainojen ja deponointien selvittämistä ja metatietojen siirtämistä Siidan kokoelmahallintajärjestelmään.

Arkeologisiin kokoelmiin kirjattiin 656 päänumeroa, mikä oli hieman edellisvuotta enemmän (2010 401). Näistä Kansalaislöytöjä oli 454 päänumeroa. Arkeologisiin kokoelmiin vastaanotettiin 1 245 löytölähetystä kansalaisilta, sisältäen 3 246 arkeologista löytöä. Arkeologisten kaivausten löydöille avattiin 202 päänumeroa.

Digitoitujen aineistojen katselumäärä pysyi edellistä vuotta vastaavalla, korkealla tasolla (2020 141 459 kertaa, 2021 140 554 kertaa). Kuvakokoelmien kartunta oli HBL:n kuva-arkiston (2,5 miljoonaa) ja usean ison yksittäisen kuvaajan aineistojen vastaanottamisesta johtuen poikkeuksellisen suuri, yhteensä n. 3 460 000 kuvaa. Joukossa on myös lähes 50 000 digitaalisen kuvan kokonaisuus.

Kirjastokokoelmat karttuivat normaaliin tapaan (2021 2008 kpl). Koronan vaikutukset julkaisutoimintaan olivat vähentyneet ja monografiat karttuivat samalla tavalla kuin ennen pandemiaa.

○ Kokoelma- ja kuvapalvelut

Koronatilanne heijastui myös kokoelmapalveluihin, kun asiakkaiden vierailu Kokoelma- ja konservointikeskuksessa oli ajoittain rajoitettua. Uusia asiakkaiden kokoelmia otettiin vuonna 2021 vastaan kolmelta asiakkaalta, yhteensä noin 1 000 esinettä. Vuoden 2021 lopussa yhteensä 12 asiakkaan kokoelmia oli säilytettävänä noin 10 000 esinettä.

Arkisto- ja tietopalveluissa vastattiin yhteensä 5 200 asiakaskontaktiin vuonna 2021. Määrä on pienempi kuin edellisenä vuotena. Tähän vaikutti asiakastilojen sulkua ja koronarajoitukset. Kuvakokoelmissa asiakaskontaktit vähenivät samoin korona-rajoitusten takia, erityisesti fyysiset kohtaamiset ja neuvonta.

Kirjaston lainamäärä laski edelleen (2020 2 808, 2021 2 157). Uusintojen sijaan eräpäiviä siirrettiin useaan otteeseen asiakaspalvelun ollessa suljettuna koronarajoitusten vuoksi. Kuvakokoelmien kuvatilausten määrä väheni huomattavasti mutta odotetusti, kun digitoidut aineistot ovat saatavilla korkearesoluutioisina, vapaina versioina Finna-alustalla.

Arkeologisissa kokoelmissa myönnettiin käyttöluvia aineiston tutkimiseen 28 kpl, (2020 36 kpl). Esille otettiin 34 309 esinettä ja kokoelmiin palautettiin 39 157 esinettä. Määrä on riippuvainen käynnissä olevista tutkimusprojekteista.

Ilmoituspalvelu Ilparissa vastaanotettiin kansalaisilta 2 659 löytöilmoitusta (2020 3 502 ilmoitusta). Ne sisälsivät 4 647 löytöä (2020 6 053 löytöä). Ilmoitusten ja löytöjen määrä on laskusuunnassa, siihen on voinut vaikuttaa yhteiskunnan osittainen avautuminen ja maan aikainen jäätyminen. Ilparin ilmoituksista käsittely saatiin päätökseen 1 510 ilmoituksessa.

Korona-pandemia vaikutti näyttelytoimintaan merkittävästi. Esinelainojen määrä oli vain 6 kpl (2020 9 kpl) ja niissä käsiteltiin 129 esinettä (2020 148 esinettä).

○ Sähköiset aineistot ja rekisterit

Kulttuuriympäristön rekisterit täydentyvät Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden työnä. Muinaisjäännostien osalta Museoviraston panos keskittyi VARK-kohteiden tietojen täydentämiseen, mutta myös viranomaistyön havaintoja vietiin niin muinaisjäännost- kuin hankerekisteriin. Rakennusperintörekisterin lisäykset sekä sen ja RKY-aineiston korjaukset eivät olleet volyymiltään huomattavia.

○ Kohteiden hallinta

Rakennuttamisessa korostuivat majakka-alue Kemin ja Seurasaaren Antin talon poikkeuksellisen vaativat restauroinnit. Museovirasto ohjasi aiempaan tapaan aktiivisesti Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien museo- ja nähtävyydenkohteidensa restaurointeja ja korjauksia.

Sisällöntuotanto

Näyttelyt ja yleisötoiminta		2017	2018	2019	2020	2021
Näyttelyt	Kpl					
- Museoviraston tuottamat näyttelyt		8	9	7	8	4
- Museoviraston yhteisnäyttelyt		2	4	7		1
Museoiden ja linnojen näyttelyiden kävijät	Lkm	450 832	564 927	585 637	495 486	342 507
Yleisötapahtumien* lukumäärä	Lkm	9 599	9 000	9 737	6 495	5 454
Yleisötapahtumien osanottajamäärä	Henk	302 137	269 661	328 041	154 656	136 925

*Yleisötapahtumat: opastukset, työpajat ja muut yleisötapahtumat yhteensä.

Suomen kansallismuseon kohteiden näyttelyihin tehtiin vuonna 2021 yhteensä 342 507 vierailua. Perusnäyttelyiden rinnalla vaihtuvia näyttelyitä oli eri museokohteissa vuoden 2021 aikana kaikkiaan 10, osa edelliseltä vuodelta jatkuvia.

Erilaisia yleisölle suunnattuja tilaisuuksia - opastuksia, työpajoja ja tapahtumia – pystyttiin korona-rajoituksista huolimatta järjestämään kaikkiaan 5 454 kpl, joissa kävi yhteensä 136 925 henkilöä. Suuri osa tilaisuuksista on ollut yleisöopastuksia näyttelyissä ja kohteissa. Merkittävä osa tilaisuuksista oli virtuaalisia. Tilaisuudet täydensivät näyttelyohjelmistoa sekä loivat oppimisen ja viihtymisen paikkoja.

Ohjaaminen ja tuki

Museoviraston järjestämien asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä oli yhteensä 4 563. Tilaisuuksista suurimpana Museoalan Teemapäivät saavutti 571 osallistujan kiinnostuksen. Monipuolisesta tarjonnasta osallistujia keräsivät seuraavaksi eniten museolain uudistukseen liittyvät seminaarit, kulttuurimatkailun, aineettoman kulttuuriperinnön ja maailmanperinnön tapahtumat. Kulttuuriympäristön suojelun asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksiin osallistujamäärä nousi lähes 1 730:een. Suurimpia kulttuuriympäristöaiheisia tapahtumia olivat Arkeologian kenttätöypäivät, Valtio restauroi -seminaari sekä Kulttuuriympäristön viranomaispäivät. Tapahtumat siirtyivät koronapandemian vuoksi verkkoon.

Viranomaispalvelut

Yksityisten henkilöiden arkeologisiin kokoelmiin toimittamien löytöjen lunastuspäätöksiä tehtiin 119 kpl (2020 57 kpl). Lunastussumma oli 13 980 e (2020 10225 e).

Lupia arkeologisen esineistön kajoavaan tutkimukseen myönnettiin 11 kpl (2020 8 kpl), käsittelyaika oli keskimäärin 40 vrk (2020 32 vrk). Lupien aiheena oli mm. muinais-DNA, lipidi- ja isotooppianalyysit sekä ajoitusnäytteet. Tutkimuslupien määrään vaikutti merkittävästi tutkijapalvelun koronarajoitukset.

Rekisteröintimerkinnot ja asiakirjat ovat pääsääntöisesti ajan tasalla. Rekisteröityjen asioiden määrä on laskenut vuodesta 2020 vuoteen 2021 (määrä on laskenut 300 asialla). Asioiden rekisteröimisen viive on pysynyt 0–1 vuorokauden tasolla. Kokonaisuudessaan asiakirjojen määrä (saapuneita asiakirjoja noin 22 600 kpl) on pysynyt vuoden 2020 tasolla, vaikka rekisteröitäviä asioita on ollut vähemmän.

Valtionavustuspäätöksiä tehtiin yhteensä 974. Ratkaistujen maastavientilupien määrä oli hyvin pieni.

Muinaismuistolakiin perustuvia kajoamislupia avattiin diaariin 15. Volyymi ei siis ole kovinkaan suuri. Päätöstä vaatineiden tapausten käsittelyaika oli keskimäärin 64 vrk (tavoiteaika 60). Arkeologisten kohteiden tutkimuslupat sekä niiden raporttien seuranta ovat diaarissa kulttuuriympäristötyön suurin yksittäinen asiaryhmä. Tutkimus- ja hoitolupia ratkaistiin 255 (kesken 2), läpimenoaika oli keskimäärin 10 vrk (tavoite 30 vrk).

Maankäytön suunnitteluun liittyvä työ on jatkanut vähenemistään, keskittyen maakuntakaavoituksen, joihinkin erityishankkeisiin ja valtion kiinteistöjen kehittämiseen sekä alueellisten vastuumuseoiden tukeen. Kaavoitusta koskevia

asioita avattiin 122 ja ratkaistiin 114, keskimäärin 13 vuorokaudessa. Rakennussuojeluasioita avattiin 36 ja päätettiin 18, keskimäärin 93 vuorokaudessa. Rakennusperintölakiin perustuvat tehtävät ovat perinteisesti pitkäkestoisia.

Kulttuuriperintökohteisiin kajoavia hankkeita diaarioitiin 209 ja ratkaistiin 176, keskimäärin 41 vuorokaudessa. Hankkeet ovat mm. valtion ja kirkkokuntien restaurointi- ja korjauskohteita sekä muinaismuistolain rauhoittamien kohteiden viranomaisohjausta. Tähän kohdennettu työaika oli noin 5 htv. Työala on viraston lainsäädäntöön perustuvaa toimintaa, joka ei ole ainakaan vielä siirrettävissä aluetasolle.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Museoviraston asiakkaita ovat kansalaiset, viranomaiset, päätöksentekijät, tutkimuslaitokset, tiedeyhteisö, museot sekä yritykset ja yhteisöt. Toimintaympäristön muutos on tuonut virastolle yhä enemmän myös kansainvälisiä asiakkaita. Asiakassuhteiden luonne vaihtelee monen tyyppisten palvelujen tarjoamisesta yhteistyöhön ja kumppanuuksiin.

Museoviraston toiminnan palvelukykyä ja laatua voidaan tarkastella sekä niitä osoittavien mittareiden avulla että arvioimalla eri palveluiden merkitystä asiakkaille. Tulossopimukseen liittyvät tiedot on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Museoviraston tarjoamia palveluita ovat Kokoelmat ja kohteet, Sisällöntuotanto, Tietojärjestelmät, Ohjaus ja tuki sekä Viranomaispalvelut. Lisäksi palvelukykyä ja laatua tukevat Sisäiset palvelut.

Palvelukyvyn ja laadunhallinnan arviointi palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Kokoelmat ja kohteet

Museovirasto huolehtii kansallisesti merkittävän kulttuuriperinnön säilyttämisestä, kartuttamisesta, tutkimuksesta ja sitä koskevan tiedon ylläpidosta. Kulttuuriperintöä ovat mm. Suomen kansallismuseon esinekokoelmat, Museoviraston arkisto, kirjasto, kuvakokoelmat, arkeologiset kokoelmat sekä arkeologiset kohteet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset. Kulttuuriperintö on asiakkaiden käytettävissä sekä paikallisesti että verkon kautta hyvin hoidettujen kokoelmien ja kohteiden sekä niihin liittyvien palvelujen kautta.

Tulostavoite	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Tavoite / arvio 2021	Toteutuma 2021	Tavoite / arvio 2022	Tietolähde
Tuotokset ja laadunhallinta						
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	700 000	1 939 477	700 000	Finna käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 225	305 000	310 846	310 000	Finna.fi organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)

Tulossopimuksen mittarit: Palvelukyky ja laatu

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Eselainojen käsittelyaika, vrk	108 <i>Jäänyt alle tavoitteen 48</i>	Toteuma 97 <i>Jäänyt alle tavoitteen 40</i>	Toteutuma 119 <i>Ylittänyt tavoitteen 140</i>	180 vrk	180 vrk	SALAMA

Museoviraston digitoidut aineistot ovat saatavilla joko Finna.fi ja Museoviraston omien Finna-näkymien tai julkisen rekisteriportaalin kautta, Museoverkossa, tutkijasalin asiakaspäätteellä tai Salama-asianhallintajärjestelmän julkisen jakelun kautta osoitteessa asiat.museovirasto.fi. Siirtyminen etätöyöhön ja asiakastilojen rajoitukset ovat korostaneet digitaalisten aineistojen tärkeyttä. Museoviraston aineistot olivat edelleen koko Finnan katsotuinta ja käytetyintä aineistoa ja Museoviraston kokoelmien objekteja katsottiin yli 1,9 miljoonaa kertaa. Finna-palautteiden määrä lisääntyi edellisestä vuodesta ja sitä kautta kokoelmien tieto täydentyi. Digitoitujen aineistojen saatavuudessa saavutettiin jälleen tavoitetaso, kun uusi kokoelmanhallintajärjestelmä oli koko vuoden tuotantokäytössä.

Saamelaiskokoelman luovuttaminen Siidalle on lisännyt saamelaisten mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan. Palautuksen myötä lisättiin vähemmistön osallisuutta omaan ja kansalliseen kulttuuriin.

Vuonna 2021 aloitettiin eri vähemmistöjen, karjalaiset nuoret sekä POC-yhteisö, kanssa tehtävien dokumentointien suunnittelu. Ilmastokriisiin liittyvien kansalaisaktivismiyhteisöjen dokumentointia jatkettiin. Dokumentoitiin ensimmäisiä koronapandemia-ajan poikkeusvaaleja eli kuntavaaleja. Dokumentoinnissa tarkasteltiin myös demokratian ja osallisuuden toteutumista poikkeustilanteessa.

Osallisuutta ja kokoelmien lähestyttävyyttä on parannettu avaamalla kuratoitu Digitaalinen kokoelma -sivusto Suomen kansallismuseon verkkosivuille.

Kokoelma- ja konservointikeskuksen tarjoamia kokoelmien säilytyspalveluita käyttävät useat ulkopuoliset museot ja muut kokoelmien haltijatahot. Kokoelmien säilytyspalveluita tarjotaan myös ulkopuolisille kokoelmien omistajille ja haltijoille – vuonna 2021 Kokoelma- ja konservointikeskuksessa oli jo yli kymmenen muun toimijan kokoelmia säilytettävänä, osin väliaikaisesti, osin pitkäaikaisopimuksella. Vuonna 2021 vastaanotettiin kolmen uuden asiakkaan kokoelmia. Kokoelmien keskittäminen Vantaan kokoelmakeskukseen, prosessien tehostaminen sekä digitaalinen sijaintipaikan hallinta ovat nopeuttaneet esinelogistiikkaa ja sujuvoittaneet mm. esineiden esille ottoa näyttelyitä ja lainoja varten. Näin on voitu muuttohankkeen ja palvelumyynnin rinnalla vastata myös Suomen kansallismuseon näyttelytuotannon tarpeisiin ja toimittaa ulkopuoliset lainat sekä mm. laaja saamelaiskokoelmien palautus.

Museovierailujen ollessa rajoitettuja pandemian johdosta lisättiin museokohteiden, näyttelyiden ja muun sisällön esittelyä digitaalisesti, jolloin ne olivat saavutettavissa koko Suomessa. Mm. Koti-TV:n vanhuspalvelukanavalla Suomen kansallismuseon sisältöjä katsottiin viikoittain jopa 300 000 kotitaloudessa sekä lisäksi palvelutaloissa.

Kulttuurisen kestävyys tavoitteet näkyvät museokohteiden toiminnassa. Kestävyys ja vastuullisuus ovat avaintavoitteet museokohteiden kehittämisessä, ja kaikissa Suomen kansallismuseon kohteissa otettiin vuonna 2021 käyttöön turvallisemman tilan periaatteet. Toimintamallilla pyritään turvaamaan jokaiselle yhdenvertaiset oikeudet kokea museovierailu turvallisesti ja kokea osallisuutta yhteiseen kulttuuriperintöön.

Metallinetsinharrastus on edelleen suosittua. Määräaikainen lisäresurssi arkeologisissa kokoelmissa mahdollisti kansalaislöytöjen luetteloinnin etenemisen (2020 125 päänumeroa, 2021 362 päänumeroa). Luettelointirästi on silti edelleen noin kolme vuotta. Luetteloiduista kansalaislöydöistä reilu 50% oli lahjoituksia, loput lunastuksia. Arkeologisten löytöjen ilmoituspalvelu Ilppari on vakiintunut asiakkaiden käyttöön ja asiakkaat ovat tyytyväisiä siihen. Löytöilmoitukset kansalaisilta tulevat pääasiassa Ilpparin kautta. Ilppari mahdollistaa myös nopean tiedonkulun Museoviraston ja aluevastuumuseoiden välillä.

Korona-pandemia vaikutti museoiden näyttelytoimintaan merkittävästi, mistä syystä arkeologisten kokoelmien esinelainojen määrä oli pieni. Lainojen käsittelyaika oli 119 vrk. Käsittelyajan tavoitetta muutettiin enemmän palvelukykyä vastaavaksi. Poikkeusolot ovat myös laskeneet tutkijasalin asiakasmääriä tilojen käytön ollessa rajoitettua tai tilojen ollessa kokonaan suljettuna vuoden 2021 aikana

HBL:n kuva-arkiston projekti oli merkittävin yksittäinen kokoelmahanke Kuvakokoelmissa 2021, jolla pelastettiin valtakunnallisesti erittäin merkittävä kulttuuriperintö. Pagode-hankkeessa digitoitiin ja avattiin Finnaan ja Europeaan yli 2 000 Kiinaan liittyvää kuvaa ja ne saivat runsaasti myös kansainvälistä näkyvyyttä ja käyttöä. Kuvakokoelmien kokoelmapolitiikka julkaistiin verkossa.

Kirjastojärjestelmä ExLibris Alma ja sen asiakasliittymä Helka-Primo on otettu hyvin vastaan asiakkaiden ja myös henkilökunnan parissa.

Rakennuttamisessa korostuivat majakka-alus Kemin ja Seurasaaren Antin talon poikkeuksellisen vaativat restauroinnit. Museovirasto ohjasi aiempaan tapaan aktiivisesti Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien museo- ja nähtävyyshankkeidensa restaurointeja ja korjauksia.

VARK-hankkeessa on vuoden 2021 loppuun mennessä muinaisjäännösrekisterin 35 000 kohteesta noin 4 700 ollut ehdolla luetteloon. Niistä on 2021 loppuun mennessä seuloutunut noin 1 160 kohteen joukko, eikä kokonaisluku tästä enää juuri muutu. Maastotarkastukset saatiin valmiiksi 20 kohdetta lukuun ottamatta. Olennainen osa luettelointia on ollut kohteiden tietojen, aluerajausten ja kuvien täydentäminen, mikä jatkuu vielä kevätkaudella 2022. Tietojen täydentämisellä on yleisempikin merkitys; luettelointi on todentanut puutteita muinaisjäännösrekisterin sisällön ajantasaisuudessa ja tarkkuudessa, ja VARK-kohteet ovat jatkossa esimerkki siitä, mille tiedon eheyden tasolle rekisteri olisi kokonaisuudessaan saatava – ajatellen myös muinaismuistolain uudistamista.

Sisällöntuotanto

Museovirasto tuottaa ja jakaa kulttuuriperintöä koskevaa tietoa mm. museoiden näyttelyiden, saavutettavien kohteiden, tapahtuma- ja yleisötoiminnan, verkkoaineistojen ja julkaisujen sekä viestinnän avulla. Laadukkaat ja tutkimukseen perustuvat kulttuuriperinnön tieto- ja asiantuntijapalvelut, kulttuuriperintökasvatus sekä muu sisällöntuotanto tarjoavat asiakkaille tietoa ja elämyksellisiä oppimispalveluita.

Suomen kansallismuseon museokohteiden kokonaiskävijämäärä 421 845 jäi alle tavoitteen (600 000, vuoden 2019 verrokkiluku 762 482). Luku sisältää sekä näyttelykävijät että muut, esim. tapahtumien vuoksi osallistuneet kävijät. Korona-pandemia vaikutti ratkaisevasti kävijämääriin. Kansallismuseo oli suljettu 1.1. - 16.5., Hämeen linna 1.1. - 27.5., ja kesäkohteet päästiin avaamaan normaalia myöhemmin touko-kesäkuussa. Vain Olavinlinna ja Suomen merimuseo oli mahdollista pitää avoinna koko ajan. Ulkomaalaisia kävijöitä ei ollut käytännössä juuri lainkaan, ja etenkin pääkaupunkiseudulla liikkuminen oli vielä varovaista. Kotimaanmatkailu toi lähes normaalin määrän kävijöitä esim. Langinkoskelle ja Louhisaareen, ja Vankilan kävijämäärä kasvoi. Tapahtumien järjestämisessä oli merkittäviä rajoitteita lähes koko vuoden, ja tilanteen ennakoimattomuudesta johtuen isoja tapahtumia ei voitu suunnitella.

Näyttelyohjelmistossa jatkuivat edelliseltä vuodelta suosittu Rohkeus, rakkaus, vapaus! – Muumit 75 Kansallismuseossa, Merimonsterit ja Kohtalona Ruotsinsalmi Suomen merimuseossa sekä Katse Kekkoseen Tamminiemessä.

Heti koronasulun päätyttyä toukokuussa 2021 avattiin Kansallismuseon perusnäyttelyiden uudistuksen viimeinen ja laajin osa, Ruotsin ja Venäjän aikaa käsittelevä Toista maata. Sen käsikirjoitus laadittiin laajalla ryhmällä, jossa keskeisessä roolissa olivat mm. kirjailija Juha Hurme ja professori Tuomas Heikkilä. Vaihtuvat näyttelyt Kansallismuseossa olivat lapsuutta ja vanhemmuutta käsittelevä ”Isä ja poika – Sami Parkkisen valokuvia” sekä hylättyjä esineitä ja niiden merkitysten kerrostumia pohtiva Catarina Ryöpyyn pieni Inventarium. Hämeen linnassa nähtiin belgialaisen Nick Ervinckin teoksia, jotka loivat dialogia nykyteknologian ja historiallisen kuvakielen välille.

Saamelaisen historiasta ja kulttuurista sekä Suomen kansallismuseon saamelaiskokoelman palauttamisesta saamelaisyhteisölle kertova Mäccmōš, maccām, mähccan - kotiinpaluu tuotettiin yhteistyössä Saamelaismuseo Siidan kanssa, ja hankkeeseen osallistui saamelaisia tekijöitä ja taitelijoita.

Suomen kansallismuseon kansainvälinen näyttely-yhteistyö jatkui. Tatarstaniin suunniteltua näyttelyä ei ole ollut mahdollista toteuttaa budjettisyistä ja koronatilanteesta johtuen, suunnittelua kuitenkin jatkettiin aiesopimuksen pohjalta. Laaja kokoelma Hvitträskin esineistöä ja arkkitehtuuripiirustuksia oli esillä Panasonic Shiodome museossa Tokiossa ja Iwaki-museossa Fukushimaassa. Kotiinpaluu-näyttely tuotettiin siten, että sitä on mahdollista viedä myös muihin museoihin kansainvälisesti.

Arkeologisten kokoelmien Instagram-tilillä julkaistiin erityisesti metalliesinlöytöjä. Arkeologisten kokoelmien Finna-näkymää pidettiin ajan tasalla.

Arkeologiset kokoelmat osallistuivat vuoden aikana verkkotapahtumiin, joissa kerrottiin yleisölle esimerkiksi vastuullisesta metallinetsinnästä ja arkeologisesta esineistöstä, mm. Arkeologisten kenttätöiden esittelypäivät. Vastuumuseoille järjestetyissä tapahtumissa opastettiin yksikön tehtäväkenttään liittyvistä aiheista.

Erilaisiin rakennus- ja maankäyttöhankkeisiin liittyviä kenttätöitä tehtiin keskimääräistä vuotta enemmän sekä virkatyönä että maksullisena toimintana. Töiden ajoittaisesta ruuhkautumisesta huolimatta palvelukyky säilyi hyvänä, sillä määräaikaista avustavaa henkilöstöä pystyttiin palkkaamaan tarpeen mukaan. Kenttätutkimukset saatiin suoritettua tilaajien ja toimeksiantajien kanssa sovituisissa aikatauluissa, joskin joidenkin koekaivausryhmän kohteiden tutkimukset jouduttiin jakamaan kahdelle vuodelle niiden laajuuden vuoksi.

Kulttuuriympäristön tutkimus- ja kehittämistoiminta on läheisessä yhteydessä niin politiikka- ja lainsäädäntötoimintaan kuin kulttuuriperinnön suojelun ohjaukseen ja tukeen. KYP-osaston tutkimusorientaation vahvistaminen ei vielä näy riittävästi osaston toiminnan kokonaiskuvassa. Tiedon välittäminen keskittyi verkkojulkaisuihin ja -aineistoihin sekä niiden näkyvyyden lisäämiseen. Rakennettu hyvinvointi-verkkosivusto avattiin ja siitä viestittiin aktiivisesti. Kirkollisten rakennusten oppaasta julkaistiin ruotsin- ja suomenkieliset verkkoversiot.

Erityisesti on nostettava kaksi tutkimushanketta vuoden 2021 osalta. LIDARK-hankkeessa kehitetään arkeologisten kohteiden automaattista tunnistusta laserkeilausaineistoista koneoppivien menetelmien avulla. Hankkeessa kehitetään kohteiden automaattiseen tunnistamiseen soveltuva työnkulku, sekä pilotoidaan menetelmän soveltamista valittujen kohdetyyppien kartoittamiseen. Hankkeen yhteydessä selvitetään myös automaattisesti tunnistettujen kohteiden suojeluun liittyviä käytännön kysymyksiä, jotta tunnistettuja kohteita voidaan viedä esimerkiksi muinaisjäänösrekisteriin. Hanke viedään päätökseen kesään 2022 mennessä, mutta sille on haettu myös jatkorahoitusta. Hankkeen toteuttaa Museoviraston ja Oulun yliopiston konsortio, jonka yhteistyökumppaneina toimivat Blom kartta Oy, Metsähallitus, Maanmittauslaitos ja alueelliset vastuumuseot.

Veteen vajonneet -tutkimushanke (2021-2026) on osa kansainvälistä The Lost Navy, Sweden's "Blue" Heritage c. 1450-1850 -hanketta. Tavoitteena on kerätä yhteen tietoa laivaston eri aluksista ja niiden elämäntarinoista. Kyseessä on laajin Itämeren piirissä tehtävä meriarkeologinen ja -historiallinen yhteistutkimus, rahoittajana Riksbankenin juhlarahasto. Suomen osahankkeen rahoitus on noin 470 000 euroa. Tutkimusohjelman yhteistyökumppaneita ovat Tukholman yliopiston Meriopintojen keskus (CEMAS), Ruotsin valtion merimuseot ja kuljetushistorialliset museot sekä Suomesta Museovirasto. Suomessa tutkimusprojekti keskittyy Suomenlinnaan ja sen ympärillä sijaitseviin laivanhylkyihin. Museoviraston yhteistyökumppaneita ovat Suomenlinnan hoitokunta, Suomen meriarkeologinen seura, Helsingin yliopisto, Viaporin telakkasäätiö sekä Ehrensverd-seura. Suomen osahankkeelle haetaan täydentävää rahoitusta myös muista lähteistä, 2021 sitä saatiin 41 000 euroa.

Museotilaston ja tilastokorttien saavutettavuutta ja ulkoasua kehitettiin onnistuneesti. Julkaistiin yhteistyössä ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa Kulttuuriperintöbarometri, jossa kartoitettiin suomalaisten käsityksiä kulttuuriperinnöstä. Kulttuurista perinnöksi -verkkojulkaisun neljäs numero julkaistiin. Raportti Kulttuuriperintö ja matkailu Suomen menestystekijöinä valmistui alkuvuodesta 2021.

Tietojärjestelmät

Museovirasto ylläpitää ja kehittää kulttuuriperintöä koskevan tiedon säilyttämistä, seuranta ja saatavuutta edistäviä tietojärjestelmiä, menetelmiä, palveluita ja kokonaisarkkitehtuuria. Palveluita ovat mm. kulttuuriperintöä tukevat tietojärjestelmät, tietovarannot ja rekisterit sekä niitä koskeva kansallinen kehittämisjärjestelmä. Palvelut tarjoavat laadukasta tiedon hallintaa ja saavutettavaa tietoa niin alan toimijoille ja viranomaisille kuin kiinnostuneille kansalaisillekin.

Tietojärjestelmien kehittämisen laajimpia hankkeita kertomusvuonna olivat kokoelmanhallintajärjestelmä MuseumPlussan vakiinnuttaminen käyttöön, Kulttuuriympäristön karttapalvelun uudistus uuteen versioon, kansalaisilmoituspalvelu Ilpparin laajentaminen uusiin kohdetyyppeihin sekä massasiirto-ohjelmisto MASSIn ottaminen käyttöön osana museoesineiden ja kuvien digitointiprosessia.

Karttapalvelun versiopäivitys toi kulttuuriympäristön keskeisen työkalun, rekisterit ja niihin liittyvän paikkatietoaineiston, teknisesti ajantasalle. Karttapalvelu on Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden keskeinen työkalu suojeleusoissa. Päivityshanke saatiin vuonna 2021 teknisiltä osiltaan valmiiksi. Käyttöönotto ajoittuu vuoden 2022 alkuun.

Aineistojen digitointia jatkettiin tehostetusti uuden, automaattista metadatan tallentavan massasiirtosovelluksen MASSIn tuella, ja Museoviraston digitointisuunnitelmaa valmisteltiin digitalisaatiotyöryhmässä (valmistuu 2022). Kulttuuriperintöaineistojen pitkäaikais säilytyksen sovellus Passari valmistui, ja takaa digitoitujen aineistojen pitkäaikaisen säilytyksen CSC:n palvelussa. Arkeologisen kulttuuriperinnön kansalaishavaintojen sähköisestä ilmoituspalvelusta on nyt käytössä kolme versiota: esine-, kohde- ja hylky -Ilpparit.

Ohjaus ja tuki

Museovirasto tukee kansallisen kulttuuriperinnön vaalimista ja ohjaa museoita. Museovirasto parantaa kulttuuriperinnön yhteisvastuullisen suojelun ja hoidon edellytyksiä. Keinoja ovat osallistuminen lainsäädännön valmisteluun, yhteiskunnallinen keskustelu, avustuspolitiikka, kansallinen ja kansainvälinen sidosryhmä- ja asiantuntijayhteistyö, ohjeet ja oppaat sekä kehittämishankkeet.

Kulttuuriympäristön ohjauksen ja tuen työ keskittyi vahvasti muinaismuistolain uudistukseen sihteeristössä, työ- ja ohjausryhmissä, lisäksi lakiuudistukseen liittyvään aktiiviseen vuorovaikutukseen ja viestintään sidosryhmien kanssa. Muista lainsäädäntöhankkeista voi nostaa maankäyttö- ja rakennuslain ja luonnonsuojelulain uudistusten seurannan. Museovirastolla oli aktiivinen panos joulukuussa 2021 hyväksytyin, VM:n johdolla valmistellun valtion uuden kiinteistöstrategian laatimisessa.

Strategiatyössä korostuivat OKM-vetoisten kulttuuriperintöstrategian ja arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelu sekä maailmanperintöstrategian toimeenpano, samoin valtion kiinteistöstrategian valmistelu. Uudistettu, laajapohjaiseen valmisteluun perustuva Museoviraston vesien kulttuuriperinnön ohjelma hyväksyttiin johtoryhmässä.

Museovirasto vahvisti sopimus- ja muita kumppanuuksiaan. Uudistettu yhteistyösopimus Väyläviraston kanssa valmisteltiin, mutta allekirjoitukset jäivät vuodelle 2022. Sopimusyhteistyö Metsähallituksen ja Suomenlinnan hoitokunnan kanssa oli tiivistä.

Museoalan Teemapäivien aiheena oli tutkittu tieto. Päivät saavuttivat yli viisi sataa osallistujaa. Yhteistyö vastuumuseoiden kanssa oli tiivistä sekä verkkoalustalla että tilaisuuksissa. Verkkotapahtumien järjestäminen on luonteva osa toimintaa ja osaamista. Museoalan kehittämisen järjestämissä sidosryhmätilaisuuksissa oli yli 3 000 osallistujaa ja palaute oli pääosin kiittävää.

CultureLabs-hanke saatiin päätökseen ja sen tulokset hyödyttävät laajasti myös suomalaisia museoita. Kuvakokoelmat järjesti yhdessä Suomen valokuvataiteen museon kanssa valtakunnalliset kuva-arkistopäivät, jotka tavoittivat useita satoja kuulijoita ja osallistujia. Museoviraston edustaja toimi Finna-konsortion varapuheenjohtajana ja Museovirasto oli aktiivisesti mukana Finnan ja sen toiminnan kehittämisessä yhteistyössä muiden museoiden ja kulttuuriperintöorganisaatioiden kanssa.

Kansainvälinen yhteistyö oli toimintavuonna aktiivista ja näkyvää. Virasto on mukana hallitusten välisessä kulttuuriperintöyhteistyössä Euroopan neuvostossa ja Euroopan unionissa sekä Unescossa. Osallistuminen kansainvälisten organisaatioiden (EU, EN, ICCROM) ja verkostojen (kuten EAC, Itämeren alue) toimintaan jatkui perustasolla, pandemia-ajan leimatessa työskentely- ja yhteydenpitotapoja. Museovirastolla on edustus useissa eurooppalaisissa asiantuntijatyöryhmissä (mm. komission kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä; komission digitaalisen kulttuuriperinnön alatyöryhmä; OMC Group Cultural Heritage and Climate Change 2021 - 22, Reflection Group "EU and Cultural Heritage"). Virasto vastaa Unescon kulttuuriperintösopimusten (maailmanperintö ja aineeton kulttuuriperintö)

toimeenpanosta. Pohjoismainen limisaumaveneperinne valittiin Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon, samoin kaustislainen viulunsoitto Suomen toisena kansallisena kohteena. Suomi toimi aktiivisesti Euroopan kulttuuriperintötunnus -aloitteessa: ensimmäinen hakemus tunnuksen saamiseksi Suomeen lähetettiin keväällä 2021. Museovirasto oli aktiivinen ja haluttu hankekumppani useissa eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa (BalticRIM, MOI, LIVIND, Charter...).

Viranomaispalvelut

Museovirasto palvelee yhteiskuntaa ja kansalaisia vastaamalla kulttuuriperinnön suojelun lakisääteisistä viranomaispalveluista mm. lausuntojen, lupien, tieto- ja asiantuntijapalveluiden, kannanottojen, avustusten käytön seurannan, asiantuntijayhteistyön sekä kehittämishankkeiden avulla.

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1						
Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	40	40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	30	30	SALAMA
Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	60	60	SALAMA
Tavoite 2						
Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84	Toteuma 80 % Jäätiin hieman tavoitteesta 82 %	Toteuma 77 % Jäätiin tavoitteesta 85 %	87	88	Valtionavustusten haku asiointijärjestelmän kautta

Kirjaamolle osoitetut tietopyynnöt on hoidettu julkisuuslain puitteissa (2 vkoa–1 kk) poikkeusvuodesta huolimatta.

Arkeologisten löytöjen luettelointiviive on n. kolme vuotta. Löytöjen lunastuskäsittelyn kestosta tuli useampia negatiivisia palautteita. Resurssit löytöjen käsittelyyn eivät ole riittävät.

Asiakirjahallinnan suunnittelijat osallistuivat tiiviisti Museoviraston ensimmäisen tiedonhallintamallin laatimiseen, ja lisäksi vastasivat sen yhdestä tärkeästä osa-alueesta tiedonohjaussuunnitelmasta (TOS). TOS ja (AMS) muodostavat keskeisen osan 1.1.2020 voimaan astuneen tiedonhallintalain edellyttämästä tiedonhallintamallista. Tiedonhallintamalli hyväksyttiin johtoryhmässä 03/2021. Kansallisarkiston kanssa jatkettiin yhteistyötä Museoviraston TOS-työhön ja seulontaesityksiin liittyen.

Tietosuojaan liittyvää työskentelyä asiakirjahallinnan osalta jatkettiin normaalisti (esim. selosteet käsittelytoimista, tietosuojaselosteet, tietosuojan vastuuhenkilö yksiköstä).

Vuoden aikana päivitettiin lisäksi asianhallinnan perusdokumentaatiota tietyin osin. Esimerkiksi Salassa pidettävän tiedon käsittely -ohje päivitettiin laajasti. Loppukesällä Museovirastossa otettiin käyttöön sähköinen allekirjoituspalvelu Visma Sign, joka osaltaan auttaa sopimusten hallintaan liittyvissä haasteissa etenkin etätyössä.

Vuonna 2021 toteutettiin esiselvitys liittyen Museoviraston tulevaan asianhallintajärjestelmään. Selvityksessä keskityttiin ensisijaisesti kartoittamaan valtionhallinnon yhteisen asianhallintajärjestelmän VirastoVahvan soveltuvuutta Museovirastolle.

Kulttuuriympäristön kajoamis lupien läpimenoaikaan vaikuttaa ratkaisevasti se, missä ajassa päätöksiä varten pyydetty lausunnot saadaan ja miten paljon hakemusten tietoja on täydennettävä. Tutkimus- ja kajoamisluvat ovat hyvin määrämuotoisia, ja niiden valmistelu huolella ohjeistettua, ja Museoviraston toiminnan taso hyvä. Viraston ratkaisuihin ei ole valitettu hallinto-oikeuteen.

Valtaosa kaavoitukseen liittyvistä asioista oli lausuntojen siirtoja alueellisille vastuumuseoille. Tämä kertoo, etteivät museokentän asiakkaat ole vielä optimaalisesti selvillä museolain (2019) mukaisesta viranomaistehtävien työnjaosta. Tilanne kohenee hiljalleen. Museovirasto pyrkii rakennussuojeluasioissa omien esitystensä määrän lisäämiseen, missä ei kuitenkaan ole toistaiseksi onnistuttu; toiminnan reaktiivinen luonne ei ole vielä vähentynyt.

Restaurointikohteissa hankkeiden luonne ja pitkä kesto aiheuttavat sen, että muodollisen käsittelyajan merkitys toiminnan vaikuttavuudelle on usein rajallinen. Olennaisempaa on yhteistyö ja vuorovaikutus hankkeiden toimijoiden kanssa ratkaisuja haettaessa, suunnitelmia laadittaessa ja niitä käytännössä toteutettaessa. Muinaismuistolakiin liittyvien rikkomusasioiden volyyymi työaikana on marginaalinen. Niin vedenalaisiin kuin maalla oleviin muinaisjäännöksiin kuitenkin kajotaan luvatta, ilmiön seuranta ja kitkeminen on vaikeaa.

Toimintavuonna kohdistettiin erityistä huomiota Museoviraston jakamien avustusten vaikuttavuuteen ja kestäväen kehityksen näkökulmaan. Asiakkaita ei onnistuttu ohjaamaan riittävän tehokkaasti sähköiseen asiakaspalveluun, osittain johtuen Suomi.fi -kirjautumiseen liittyneistä ongelmista. Sähköisen asiointin aste laski edellisvuodesta.

Sisäiset palvelut

Sisäiset palvelut varmistavat hyvän hallinnon toteutumisen ja toimintaedellytykset. Sisäiset palvelut tukevat toiminnan suunnittelua ja seurantaa, vastaavat henkilöstö- ja taloushallinnon prosesseista, lakipalveluista, viestinnästä ja markkinoinnista, kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta sekä ICT –palveluista.

Hallintopalvelut tuki organisaatiota poikkeusvuonna tarpeellisin ohjeistuksin. Esihenkilöille järjestettiin omia infotilaisuuksia ja tuettiin koronaepidemian tuomissa johtamisen muutoksissa. Henkilöstölle järjestettiin infotilaisuuksia. Hallintopalvelut koordinoi virastoon Lean-valmennuksen, jossa kehitettiin viraston kuutta eri prosessia sekä yleistä lean-tuntemusta. Lisäksi virastoon perustettiin muutostukihenkilöiden verkosto lean-valmennuksen myötä. Hallintopalvelut osallistui myös Keino-Akatemian valmennukseen, jonka tavoitteena oli tukea viraston hankintatoimen kehittämistä.

Hallintopalvelut käynnisti myös VM:n ja Valtiokonttorin tukemana Virtuaalimetsä-projektin, jossa Kokoelma- ja konservointikeskukseen tuotetaan virtuaalimetsää mukaileva showroom sekä konsepti koko valtionhallinnon käyttöön. Projektiin on saatu Valtiokonttorin Kaiku-rahoitusta.

Lakipalvelut antoi oikeudellista neuvontaa viraston kaikille osastoille monipuolisesti eri oikeudenaloilta (erityisesti sopimus-, hankinta-, julkisuus-, tekijänoikeus- kulttuuriympäristö-, kulttuuriesine- ja hallintoasiat). Lisäksi vuoden 2020 lopussa käynnistetyt lomautuksiin johtaneet yt-neuvottelut ja virastoeräneuvottelut työllistivät hallintopalveluita. Henkilöstöpalveluissa sekä talouspalveluissa jatkettiin yhteistyötä valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Palkeiden kanssa.

Tilapalvelut tuotti viraston toimitilojen käyttäjäpalveluita ja valvoi Museoviraston vuokraustoimintaa. Toimitilahankkeiden valmistelu eteni ja vuoden aikana sekä Kansallismuseon lisärakentaminen, Kansallismuseon peruskorjaaminen, Kokoelmakeskuksen laajentaminen että Sturenkatu 2a:sta luopuminen etenivät suunnitelmien mukaisesti niin, että toteutukseen päästäisiin hankkeissa vuonna 2022.

Museoviraston Markkinointi ja viestintä -yksikkö vastaa viraston viestinnästä, markkinoinnista, julkaisutoiminnan koordinoinnista sekä Suomen kansallismuseon museokohteiden museokaupoista, kokous- ja juhlapalveluista sekä ravintola- ja kahvilakonsepteista. Toimintojen kokonaisuudessa poikkeusvuosi on ollut kuormittava: erilainen asiakkaiden ohjeistaminen ja ohjelmistosta kertominen on tullut suunnitella moneen kertaan. Etenkin Suomen kansallismuseon museokohteissa ja ohjelmistossa on pyritty siihen, että toiminta olisi käynnissä ja saavutettavissa aina välittömästi, kun mahdollista, ja siinä laajuudessaan kuin mahdollista. Näin ollen, esimerkiksi markkinointisuunnitelmia ja varauksia on liikuteltu vuoden mittaan paljon, ja muutosviestinnän suunnittelu ja toteutus on ollut jatkuvaa. Kokous- ja juhlapalveluiden asiakkaat ovat tarvinneet paljon neuvoa ja samoista tilaisuuksista on tehty useita tarjouskierroksia tilanteiden muuttuessa. Myönteistä toisaalta on, että museoilla on hyviä, vakituisia kokousasiakkuuksia. Samanaikaisesti viestintä- ja markkinointitoiminnoissa on kyetty tukemaan organisaation toimintaa ja toteuttamaan vastualueen ajankohtaiset työtehtävät suhteellisen hyvin.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Museoviraston henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 275,5 henkilötövuotta. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 1,8 henkilötövuotta eli 0,7 %. Vuoden lopun tilanteen mukainen henkilöstön määrä oli 259. Henkilölukumäärä oli sama kuin edellisen vuoden viimeisenä päivänä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Museoviraston välisessä tulossopimuksessa on asetettu tavoitearvot kokonaistyötyytyväisyysindeksin ja johtajuusindeksin seuranta varten.

Tavoite Parannetaan työhyvinvointia ja kehitetään osaamista	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2021 toteutuma
<i>Mittari Kokonaistyötyytyväisyys, VM-Baron indeksi</i>	3,85	3,83	vähintään 3,78	3,79
Tavoite Parannetaan johtamista	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2021 toteutuma
<i>Mittari Johtajuusindeksi, VM-Baro</i>	3,64	3,62	vähintään 3,70	3,57

Museovirastossa on seurattu työtyytyväisyyden kehittymistä VMBaro-tutkimuksen avulla vuodesta 2008 lähtien. Vuosien seurantajakson aikana kokonaistyötyytyväisyysindeksi on kohonnut merkittävästi. Vaikka lukema laski hieman edellisvuodesta, tulosta voidaan pitää erittäin hyvänä, kun otetaan huomioon koronapandemia-ajan poikkeukselliset olosuhteet ja lomautuksiin johtaneet yhteistoimintaneuvottelut.

Johtajuusindeksiä on seurattu tutkimuksessa vuodesta 2016 alkaen. Johtajuusindeksi laski hieman edellisestä vuodesta, eikä tulossopimuksen tavoitteeseen 3,70 päästy, vaan toteuma jäi indeksilukuun 3,57.

Kahden VMBaron indeksin osalta saavutettiin koko valtionhallinnon keskiarvoja paremmat tulokset.

Viraston henkilöstövoimavarojen tilaa ja kehittymistä seurataan vuosittain myös henkilöstötilinpäätöksen tunnuslukujen avulla.

Henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 275,5. Henkilötövuodet nousivat hieman edellisestä vuodesta 1,8 henkilötövuotta (0,7 %). Viraston toimintamäärärahoilla toteutettujen henkilötövuosien osuus oli 256,3 henkilötövuotta. Muinaismuistolain 15 §:n ja 13 §:n velvoittamana ulkopuolisella rahoituksella tuotettujen henkilötövuosien määrä oli 11,3 htv. TEM:n rahoituksen osuus oli hieman suurempi kuin edellisenä vuotena ja oli 2,0 henkilötövuotta. Harjoittelijoiden osuus oli 4,4 htv ja ulkopuolisten projektien (mm. Unesco ja digitaalisen kulttuuriperinnön saavutettavuus) 1,5 htv.

Henkilötövuodet jakautuivat rahoituslähteittäin tarkasteltuna siten, että omin määrärahoihin palkattujen osuus oli 93,0 %, muinaismuistolain 15 § ja 13 § mukaisen rahoituksen osuus 4,1%, työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksen osuus 0,7 % .

Henkilöstösuunnittelun ja vakiintuneen rekrytointimenettelyn avulla huolehdittiin siitä, että henkilöstöä palkattiin toiminnan ja strategian kannalta keskeisiin tehtäviin. Sopeuttaminen vähennettyihin henkilöstöresursseihin on edellyttänyt erityistä panostamista resurssien uudelleen kohdentamiseen tehtävien muutostilanteissa. Virastossa on käytössä Valtiolle.fi –palvelun Sisäinen liikkuvuus –osio. Virastossa oli kertomusvuonna käytössä kulttuuri- ja liikuntaetuus, saldovapaajärjestelmä sekä työaikapankki. Koronapandemian vuoksi suuri osa Museoviraston henkilöstöstä työskenteli etätöissä.

Henkilöstön määrää, rakennetta ja henkilöstökuluja kuvaavat tunnusluvut

Henkilöstömäärä, rakenne ja henkilöstökulut	2019 Tahti/Kieku	2020 Tahti/Kieku	2021 Tahti/Kieku
Henkilöstön määrä 31.12.	268	259	259
Henkilöstön lukumäärän muutos (%)	7,2	-3,3%	0%
Naisten lukumäärä 31.12.	179	176	173
Miesten lukumäärä 31.12.	89	83	86
Naisten %-osuus	66,8	68,0	66,8
Miesten %-osuus	33,2	32,0	33,2
Kokonaishenkilötyövuodet (htv, Kieku)	276	274	275
Henkilötyövuosien lukumäärän muutos (%)	3,6	-0,9%	0,7%
Henkilötyövuodet, toimintamenot (htv, Kieku)	264	264	256
Keski-ikä 31.12.	47,7	48,5	47,7
Yli 45-vuotiaiden %-osuus 31.12.	55,4	59,0	57,1
Vakinaiset, lkm 31.12.	199	197	178
Vakinaiset, %-osuus	74,2	76,0	68,7
Määräaikaiset, lkm 31.12.	69	62	81
Määräaikaiset, %-osuus	25,8	23,9	31,3
Kokoaikaiset, lkm 31.12.	241	236	233
Kokoaikaiset, %-osuus	89,9	91,1	90,0
Osa-aikaiset, lkm 31.12.	27	23	26
Osa-aikaiset, %-osuus	10,1	8,8	10,0
Kokonaistyövoimakustannukset, 1000 €	14 316	14 396	14 840
Palkkasumma, 1000 €	11 994	12 017	12 245
Tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	80,0	78,18	77,96
Väilillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista, %	49,2	53,24	55,45

Museovirastossa työskenteli vuoden 2021 viimeisenä päivänä 259 henkilöä. Vuoden lopussa vakinaisia työntekijöitä oli 178 ja määräaikaisia 81. Vakituisten määrä on hiukan laskenut ja määräaikaisten työntekijöiden määrä puolestaan kasvanut, koska lukuisia vakituksia vakansseja on täytetty määräaikaisten tulossa olevien muutosprojektien takia. Lisäksi virastossa on ollut runsaasti eläköitymisiä, erillisrahoitteisia projekteja ja myös haasteita mm. tiedonhallinnan tehtävien rekrytoinneissa. Vakituksia vakansseja Museovirastossa on tällä hetkellä 221.

Viraston henkilömäärässä esiintyy suuria kausivaihteluita. Kesäkaudella työntekijöitä on huomattavasti enemmän kuin talvikaudella. Vuonna 2020 alkanut koronaepidemia helpottui kesäkaudeksi, joten museoiden avautuminen oli kesäkaudeksi mahdollista. Heinäkuun viimeisenä päivänä 2021 viraston palveluksessa oli kaikkiaan 366 henkilöä. Kausivaihtelu johtuu siitä, että osa museoista on avoinna vain kesäkaudella ja kesään ajoittuu myös suurin osa määräaikaisten kenttätyöhankkeista. Koko vuoden aikana virasto maksoi palkkoja yhteensä 428 henkilölle ja palkkioita 153 henkilölle.

Museovirasto on naisvaltainen työympäristö, 66,8 prosenttia henkilöstöstä on naisia. Naisten suhteellinen osuus oli hieman laskenut edellisestä vuodesta. Vuoden lopussa henkilöstön keski-ikä oli 47,7 vuotta ja yli 45-vuotiaiden osuus 57,1 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli laskenut 0,8 vuotta ja myös yli 45-vuotiaiden osuus oli laskenut 1,9 prosenttia.

Osa-aikaisten osuus nousi hieman edellisestä vuodesta. Osa-aikatyötä tekeviä oli vuoden lopulla 26 (10,0 %). Kesäaikana osa-aikatyöntekijöiden määrä on huomattavasti suurempi, koska museoiden avoinnapidon kausihenkilöstö on pääosin osa-aikatyössä. Heinäkuussa 26,5 prosenttia henkilöstöstä oli osa-aikatyössä.

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat Tahti-raportin mukaan yhteensä 14,840 miljoonaa euroa ja palkkasumma 12,245 miljoonaa euroa. Työvoimakustannukset nousivat edellisestä vuodesta 3,0 % ja palkkasumma 1,9 %.

Työhyvinvointia ja osaamista kuvaavat tunnusluvut

Työhyvinvointi ja osaaminen	Tahti/Kieku 2019	Tahti/Kieku 2020	Tahti/Kieku 2021
Työkunnan ja työtyyt.edist., €/htv	166	276	205
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot, tpv/htv (Kieku)	6,9	6,1	5,3
Työterveyshuolto, €/htv (netto)	365,1	321,1	496,4
Poistuma (vakinaiset), % (Kieku)	2,0	3,7	5,7
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, %	0	0	0
Koulutustasoindeksi	5,9	6,0	6,0
Henkilöstökoulutus, tpv/htv (Kieku)	3,2	1,5	1,9
Henkilöstökoulutus, €/htv	746,9	317,4	609,6

Vastuu osaamisen kehittämisestä ja viraston yhteisten koulutusten järjestämisestä on Hallintopalvelut-yksiköllä, joka suunnittelee ja kehittää toimintaa yhteistyössä yhteistyötoimikunnan kanssa. Kertomusvuonna henkilökuntaa kehoitettiin tutustumaan ja käyttämään valtion digitaalisen oppimisjärjestelmän e-oppivan koulutuksia, koronapandemian vuoksi lähikoulutusta on järjestetty rajoitetusti. Koulutusta on kuitenkin järjestetty runsaasti Teams-kanavan kautta mm. työturvallisuuskortti-koulutukset. Koulutustasoindeksi pysyi edellisuotisella tasolla ja oli 6,0.

Työkunnan ylläpitoa ja liikunnan tukemista jatkettiin edellisuotien tapaan. Työtyytyväisyyden edistämiseen, työkunnan tukemiseen ja virkistystoimintaan käytettiin vuoden aikana yhteensä 204,7 euroa henkilötyövuotta kohti. Henkilökunnalla oli käytettävissä e-passi kulttuuri- ja liikuntaetus, jota käytti 199 henkilöä. Kansallismuseon Vaunuvajassa sekä Sturenkadulla henkilöstöllä on ollut myös käytössä hierontatuolit. Tietokoneisiin ja kännyköihin henkilökunnalla oli myös mahdollista ladata Break Pro -taukoliikuntaohjelma. Henkilöstön käytössä oli myös saldovapaajärjestelmä, työaikapankki sekä mahdollisuus etätööhön. Koronapandemian vuoksi yhteiset tilaisuudet järjestettiin pääosin virtuaalisesti. Museoviraston henkilökunnalla oli vuoden aikana voimassa etätöysoitus alueellisten suositusten mukaisesti.

Sairaus- ja tapaturmapoissaoloja oli kertomusvuonna 5,3 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Määrä laski hieman edellisestä vuodesta. Työterveydenhoitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 496,4 euroa henkilötyövuotta kohden. Kustannuksista on vähennetty Kelan korvaushakemukseen perustuva palautuksen määrä. Työterveyshuollon kustannukset nousivat yli 30%, mutta osa noususta selittyy sillä, että Kelan korvaukset laskivat edellisestä vuodesta. Lisäkustannuksia on aiheutunut myös koronapandemiasta ja johdon ja päälliköiden lisääntyneestä tuen tarpeesta.

Henkilöstökoulutukseen käytettiin vuonna 2021 aikaa 1,9 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Etätöpoissaolon käytöstä johtuen oletettavaa on, että kaikkia käytyjä koulutuksia ei ole kirjattu koulutuspoissaolona, eli olettavasti käytyjen koulutusten määrä on raportoituja suurempi. Työhyvinvoinnin perusta rakentuu henkilöstön osaamisen ja tehtävien vaatimien edellytysten tasapainolle. Tästä syystä osaamisen kehittämistä tuettiin edelleen voimakkaasti ja henkilöstöä kannustettiin osallistumaan henkilöstökoulutukseen kaikilla osa-alueilla. Valtion digitaalista oppimisympäristöä E-oppivaa käytti osaamisen kehittämiseen vuoden 2021 aikana Museovirastossa 86 henkilöä. Museoviraston vakituisesta henkilökunnasta suoritti osaavassa vähintään yhden kurssin 31 henkilöä, mikä on 17,4% vuoden viimeisen päivän vakituisesta henkilökunnasta, emme saavuttaneet tulostavoitteeseen asetettua tavoitetta, mikä oli 90% Museoviraston vakituisesta henkilökunnasta.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Valtion vuoden 2021 talousarviossa ja lisätalousarvioissa Museoviraston toimintamenoihin myönnettiin yhteensä 22 992 000 euroa. Museovirasto sai koronavirusilanteen takia toisessa lisätalousarviossa 700 000 euron määrärahalisäyksen.

Museovirasto sai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muuta budjettirahoitusta yhteensä noin 21,05 milj. euroa. Tästä muille talousyksiköille siirrettävien siirtomenojen (momentti 29.80.52) osuus oli 3,22 milj. euroa. Museoviraston toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon tarkoitettu momentti 29.80.75 oli suuruudeltaan 0,80 milj. euroa. Momentilta rahoitetaan myös museolaivojen korjaus. Momentille 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset*, budjetoitiin 16,90 milj. euroa. Momentti on tarkoitettu Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannuksiin.

Tulorahoitusta Museovirasto sai maksullisen toiminnan tuotoista 4,96 milj. euroa sekä vuokrista ja käyttökorvauksista 1,22 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat 0,54 milj. euroa.

Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat kaikilta momenteilta olivat yhteensä n. 4,87 milj. euroa. Tästä siirtyneet toimintamenoäärärahat olivat 2,72 milj. euroa, momentin 20 määrärahat 1,05 milj. euroa ja momentin 75 määrärahat 1,02 milj. euroa.

Arvonlisäveromenoarviotilien toteutuma oli n. 7,33 milj. euroa.

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotileille kertyi vuonna 2021 yhteensä 1,77 milj. euroa, josta vajaa 1 milj. euroa oli vanhojen avustusten peruutuksia ja arvonlisäverotulot olivat 0,70 milj. euroa.

Toimintamenoäärärahaa oli käytettävissä yhteensä 25,71 milj. euroa, josta vuodelta 2020 siirtynyttä toimintamenoäärärahaa oli 2,72 milj. euroa. Vuonna 2021 käytettiin 22,33 milj. euroa ja vuodelle 2022 siirtyi yhteensä 3,39 milj. euroa. Siirtyneestä rahasta n. reilu 1,5 milj. euroa on koronaviruspandemiasta johtuvien nettomenetysten korvaamiseksi vuosina 2020-2021 saatua lisätalousarviorahoitusta. Kompensaation turvin on ollut mahdollista toimia suunnitelmallisesti ja tehokkaasti, millä osaltaan oli vaikutuksensa siihen, että museokohteisiin liittyvät tulot olivat olosuhteet huomioiden erinomaisella tasolla. Tämän ansiosta kompensatiota saatiin siirrettyä myös vuoden 2022 epävarman tilanteen tueksi. Tämän lisäksi siirtynyttä toimintamenoäärärahaa tarvitaan mm. Kansallismuseon lisärakentamisesta aiheutuvien merkittävien tulovaikutusten kattamiseksi.

Momentilla, 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset* oli käytettävissä n. 17,95 milj. euroa, josta käytettiin 16,82 milj. euroa. Vuodelle 2022 siirtyi n. 1,13 milj. euroa.

Veikkausvoittovaroista (29.80.52.) myönnettiin avustuksia vuonna 2021 yhteensä n. 3,16 milj. euroa talousarvion mukaisesti.

Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon sekä pienehköihin uudisrakennushankkeisiin ja museolaivojen korjaustöihin (momentti 29.80.75.) myönnettyjä vuosien 2019–2021 määrärahoja käytettiin yhteensä 1,50 milj. euroa, josta merkittävä osa, n. 0,7 milj. euroa, kohdistui majakkalaiva Kemin kunnostukseen. Vuodelle 2022 siirtyi 0,32 milj. euroa.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tilikauden 2021 tuotto- ja kululaskelman kulujaämä, joka sisältää myös perityt ja suoritettavat arvonlisäverot, oli 49,84 (48,51 vuonna 2020) milj. euroa ja kasvoi 2,7 % vuodesta 2020.

Toiminnan tuotot vuonna 2021 olivat yhteensä 6,72 (6,44) milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 4,96 (4,71) milj. euroa eli 73,8 % kokonaistuotoista, vuokrat ja käyttökorvaukset olivat 1,22 (1,29) milj. euroa eli 18,2 % kokonaistuotoista ja muut toiminnan tuotot olivat 0,54 (0,44) milj. euroa eli 8,1 % kokonaistuotoista.

Pääsylipputulot olivat 2,49 (2,84) milj. euroa ja ne laskivat n. 12,3 prosenttia vuodesta 2020. Museokauppatulot olivat 0,44 (0,48) milj. euroa laskien n. 8,3 % edellisvuodesta. Kokoelmapalvelutulot nousivat 29,8 % 0,74 (0,57) milj. euroon. MmL 13 ja 15 §:n mukaiset tulot olivat 0,78 (0,51) milj. euroa kasvaen jopa n. 52,9 % vuodesta 2020.

Tuotot vuokrista ja käyttökorvauksista olivat 1,22 (1,29) milj. euroa laskien n. 5,1 %.

Toiminnan kulut tilikaudella olivat 47,81 (45,17) milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,64 milj. euroa eli 5,8 %.

Henkilöstökulut olivat 14,57 (14,50) milj. euroa pysyen lähellä edellisvuoden tasoa (+0,5 %). Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 30,5 % (32,1 % vuonna 2020).

Vuokrat olivat 23,59 (21,46) milj. euroa ja ne kasvoivat 2,13 milj. euroa eli n. 9,9 % vuoteen 2020 verrattuna. Vuokrien osuus toiminnan kuluista on peräti 49,3 % (47,5 % vuonna 2020). Suuri osuus johtuu pääosin siitä, että Museovirasto alkoi maksaa vuoden 2014 alusta vuokraa Senaatti-kiinteistöille kiinteistöistä, jotka siirrettiin 1.1.2014 alkaen Museovirastolta valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöille. Vuokramenot aiheuttavat kovaa menopainetta jatkossakin mm. vuokrien indeksikorotusten kautta.

Palvelujen ostot olivat vajaa 7 (6,73) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 0,26 milj. euroa eli 3,9 %. Palvelujen ostojen osuus toiminnan kuluista oli n. 14,6 % (14,9 % vuonna 2020).

Siirtotalouden kulut olivat tilikaudella yhteensä n. 2,1 milj. euroa. Avustuksia myönnettiin vuonna 2021 yhteensä n. 3,16 milj. euroa, mutta vajaa 1 milj. euroa vanhojen avustusten peruutuksia kirjattiin siirtotalouden kulutileille, mikä vähentää kuluja vastaavasti.

1.7.4. Tase

Vastaavaa

Taseen loppusumma 31.12.2021 oli 9 186 419,21 euroa.

Kansallisomaisuuden tasearvo oli 2,48 (2,45 31.12.2020) milj. euroa kasvaen hieman edellisvuoden lopusta. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo oli 1,43 (1,72) milj. euroa, eli laskua oli 0,29 milj. euroa, eli 17,1 %.

Vaihto-omaisuuden arvo oli tilikauden päättyessä 0,41 (0,44) milj. euroa.

Lyhytaikaiset saamiset olivat 0,83 (0,56) milj. euroa ja ne ovat n. 0,28 milj. euroa, 49,5 %, suuremmat kuin edellisvuonna. Lyhytaikaiset saamiset ovat pääosin myyntisaamisia.

Rahojen, pankkisaamisten ja muiden rahoitusvarojen tasearvo oli 3,91 (3,73) milj. euroa, joka koostuu pääasiassa Museoviraston rahastoista (ks. rahastoista luku 5, liite 13).

Vastattavaa

Valtion pääoma oli -3 852 921,02 euroa. Rahastojen pääomat olivat 3,89 (3,72) milj. euroa (ks. luku 5, liite 13).

Lyhytaikaista vierasta pääomaa oli 9,15 (9,54) milj. euroa. Ostovelkoja oli tilinpäätöshetkellä 1,28 (1,07) milj. euroa. Siirtovelkoihin sisältyvä lomapalkkavelka vuoden lopussa oli 2,22 (2,26) milj. euroa. Muut lyhytaikaiset velat, 4,04 (4,77) milj. euroa, muodostuu pääosin siirtotalouden vastikkeettomiin kuluihin liittyvistä veloista, eli myönnettyjen avustusten osasta, jota ei ole vielä maksettu maksunsaajalle.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Museoviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että Museoviraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä.

Museovirasto hyödyntää valtiovarainministeriön julkaisemaa valtion viraston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevaa suositusta ja siihen perustuvaa arviointikehikkoa sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman valmistelussa.

Museoviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä tehdyn arvon perusteella Museoviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta antavat kohtuullisen varmuuden valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutumisesta.

Riskienhallinta pysyi tärkeänä kehityskohteena. Viraston varautumis- ja valmiusryhmän toimintamallia selkiytettiin. Koronapandemian takia vuoden 2020 alussa perustettu Korona-erityisryhmä on vastannut varautumistoimenpiteiden suunnittelusta ja koordinoimisesta poikkeusoloissa.

Taloussäännössä ovat toteutuneet talousarvioasetuksen 69 b §:ssä säädetyt vaatimukset ja Valtiokonttorin taloussäännöstä antamat määräykset. Taloussäännön määräyksillä on pyritty estämään ns. vaarallisten työyhdistelmien syntyminen.

1.9. Arviointien tulokset

Organisaatiosta ei tehty vuonna 2021 kokonaisarviointeja.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytöksiä ei havaittu vuonna 2021.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Tässä luvussa esitetään talousarvion toteutumalaskelma ensin tuloarviotilien ja sen jälkeen menoarviotilien osalta. Viimeisenä tässä osiossa esitetään talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä.

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	672 801,42	702 768	702 767,84	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	672 801,42	702 768	702 767,84	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	59 994,03	1 062 489	1 062 488,70	0,00	100
12.29.99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	59 994,03	1 047 401	1 047 401,30	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		9 702	9 701,56	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot		5 386	5 385,84	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	732 795,45	1 765 257	1 765 256,54	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala		200 000	24 414,20	175 585,80	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	24 414,20	175 585,80
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		200 000	24 414,20	175 585,80	200 000,00	0,00		200 000,00	24 414,20	175 585,80
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	9 635,00	6 467	6 467,00		6 467,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	9 635,00	6 467	6 467,00		6 467,00	0,00				
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	50 357 111,50	51 371 643	46 389 710,52	4 936 917,25	51 326 627,77	45 015,08	4 872 284,10	45 661 284,10	40 714 665,29	4 936 917,25
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	6 808 566,59	7 325 643	7 325 642,85		7 325 642,85	0,00				
29.80.04. Museoviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	24 099 000,00	22 992 000	19 603 994,44	3 388 005,56	22 992 000,00	0,00	2 722 139,29	25 714 139,29	22 326 133,73	3 388 005,56
29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	14 924 000,00	16 901 000	15 769 401,14	1 131 598,86	16 901 000,00	0,00	1 051 750,09	17 952 750,09	16 821 151,23	1 131 598,86
29.80.52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	3 726 544,91	3 217 000	3 211 984,92		3 211 984,92	5 015,08				
29.80.52.08. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	3 726 544,91	3 217 000	3 211 984,92		3 211 984,92	5 015,08				
29.80.52.08.3. Museoviraston avustukset ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpano (KPY)		3 217 000	3 211 984,92		3 211 984,92	5 015,08				
29.80.52.08.4. Museoviraston avustukset ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpano (KPY)	3 726 544,91									
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)		97 000		97 000,00	97 000,00	0,00	76 020,45	173 020,45	66 318,89	97 000,00
29.80.75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	799 000,00	799 000	478 687,17	320 312,83	799 000,00	0,00	1 022 374,27	1 821 374,27	1 501 061,44	320 312,83
29.80.75.1. Museovirasto (EK)	799 000,00	799 000	478 687,17	320 312,83	799 000,00	0,00	1 022 374,27	1 821 374,27	1 501 061,44	320 312,83
29.80.95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)		40 000				40 000,00				
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		4 330	4 330,37		4 330,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)		4 330	4 330,37		4 330,37	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	31 851,91	44 327	44 326,64		44 326,64	0,00	0,00	44 326,64	44 326,64	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	31 851,91	44 327	44 326,64		44 326,64	0,00		44 326,64	44 326,64	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	31 851,91	44 327	44 326,64		44 326,64	0,00		44 326,64	44 326,64	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	12 139,56	17 728	17 728,13		17 728,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta javuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)		8 102	8 102,38		8 102,38	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto		8 102	8 102,38		8 102,38	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (arviomääräraha)	12 139,56	9 626	9 625,75		9 625,75	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	12 139,56	9 626	9 625,75		9 625,75	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	50 410 737,97	51 644 495	46 486 976,86	5 112 503,05	51 599 479,91	45 015,08	4 872 284,10	45 905 610,74	40 783 406,13	5 112 503,05

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2021 valtuudet						Talousarvio-menot 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2022 TA:ssa						
29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset	0	133 000	0	133 000	0	133 000	133 000	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet		133 000	0	133 000	0	133 000	133 000	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	133 000	0	133 000	0	133 000	133 000	0	0	0	0	0	0

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021 - 31.12.2021		1.1.2020 - 31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	4 958 875,19		4 711 109,81	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 220 856,29		1 286 341,21	
Muut toiminnan tuotot	<u>543 346,82</u>	6 723 078,30	<u>439 774,69</u>	6 437 225,71
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 831 825,28		1 672 191,79	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	28 527,08		-98 910,51	
Henkilöstökulut	14 570 634,59		14 504 886,74	
Vuokrat	23 590 003,73		21 457 740,50	
Palvelujen ostot	6 995 505,32		6 734 169,45	
Muut kulut	377 323,82		386 044,65	
Poistot	<u>417 808,94</u>	<u>-47 811 628,76</u>	<u>516 717,79</u>	<u>-45 172 840,41</u>
JÄÄMÄ I		-41 088 550,46		-38 735 614,70
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	163,47		107,24	
Rahoituskulut	<u>-36,52</u>	126,95	<u>-191,15</u>	-83,91
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>430,08</u>	<u>430,08</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
JÄÄMÄ II		-41 087 993,43		-38 735 698,61
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	502 658,37		560 241,39	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	384 797,66		809 900,00	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	942 821,95		1 218 565,01	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	<u>279 988,31</u>	<u>-2 110 266,29</u>	<u>1 043 915,06</u>	<u>-3 632 621,46</u>
JÄÄMÄ III		-43 198 259,72		-42 368 320,07
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	702 767,84		672 801,42	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>7 340 902,85</u>	<u>-6 638 135,01</u>	<u>6 815 571,19</u>	<u>-6 142 769,77</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-49 836 394,73</u>		<u>-48 511 089,84</u>

4. Tase

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAIUUUS				
Muu kansallisomaisuus	2 484 528,53	<u>2 484 528,53</u>	2 447 418,53	<u>2 447 418,53</u>
KANSALLISOMAIUUUS YHTEENSÄ		2 484 528,53		2 447 418,53
KÄYTTÖMAISUUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	21 602,01		23 455,12	
Rakennelmat	26 584,66		31 077,85	
Koneet ja laitteet	665 786,31		879 217,60	
Kalusteet	633 716,45		707 549,92	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>80 330,31</u>	1 428 019,74	<u>80 330,31</u>	1 721 630,80
KÄYTTÖMAISUUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>
KÄYTTÖMAISUUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		1 550 003,74		1 843 614,80
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAIUUUS				
VAIHTO-OMAIUUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>406 773,71</u>	406 773,71	<u>435 300,79</u>	435 300,79
LYHYTAIKAISET SAAMIISET				
Myyntisaamiset	807 712,03		542 938,74	
Siirtosaamiset	17 006,79		3 621,21	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>5 756,67</u>	830 475,49	<u>8 827,54</u>	555 387,49
RAHAT, PANKKISAAMIISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	4 681,65		4 681,65	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-288,31		-202,29	
Muut rahat ja pankkisaamiset	3 887 661,41		3 723 329,27	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>22 582,99</u>	<u>3 914 637,74</u>	<u>2 571,80</u>	<u>3 730 380,43</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAIUUUS YHTEENSÄ		5 151 886,94		4 721 068,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>9 186 419,21</u>		<u>9 012 102,04</u>

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	27 108 878,62		27 108 878,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-31 355 155,89		-30 362 795,31	
Pääoman siirrot	50 229 750,98		47 518 729,26	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-49 836 394,73</u>	-3 852 921,02	<u>-48 511 089,84</u>	-4 246 277,27
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>3 887 661,41</u>	3 887 661,41	<u>3 723 329,27</u>	3 723 329,27
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	970 232,40		854 679,87	
Ostovelat	1 281 469,56		1 067 956,34	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	244 029,38		256 240,92	
Edelleen tilittävät erät	286 661,56		286 312,76	
Siirtovelat	2 325 247,99		2 300 106,24	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 044 037,93</u>	<u>9 151 678,82</u>	<u>4 769 753,91</u>	<u>9 535 050,04</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		9 151 678,82		9 535 050,04
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>9 186 419,21</u>		<u>9 012 102,04</u>

5. Liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

- 1) Budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.
- 2) Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa valuuttakurssia.
- 3) Kansallisomaisuudesta ei tehdä poistoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöön mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden osalta ei ole tilikauden aikana tehty arvonorotuksia. Hankintamenon määrittelyssä ei ole tilinpäätöksessä tapahtunut muutoksia edelliseen tilinpäätökseen verrattuna.
- 4) Tilikaudelle ei kohdistunut merkityksellisiä aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja, talousarviotuloja ja –menoja eikä virheiden korjauksia.
- 5) Tilinpäätösvuoden tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.04.	Bruttomenot	30 532 632,52	26 492 000	26 322 280,45		29 710 286,01				29 044 419,74	
Museoviraston toimintamenot	Bruttotulot	6 433 632,52	3 500 000	6 718 286,01		6 718 286,01				6 718 286,01	
(nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	24 099 000,00	22 992 000	19 603 994,44	3 388 005,56	22 992 000,00	0,00	2 722 139,29	25 714 139,29	22 326 133,73	3 388 005,56
33.20.52.	Bruttomenot	12 139,56		9 625,75		9 625,75					
Valtionosuus työttömyysetuuksien	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00					
perusturvasta (nettob) (arviomääräraha)	Nettomenot	12 139,56	9 626	9 625,75		9 625,75	0,00				

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala			9 701,56
Vuosi 2019			9 701,56
29.80.55.	Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	9 701,56	
Pääluokat yhteensä			9701,56
Vuosi 2019			9701,56

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	12 305 632,29	12 257 409,84
Palkat ja palkkiot	12 343 824,50	12 153 479,82
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-38 192,21	103 930,02
Henkilösivukulut	2 265 002,30	2 247 476,90
Eläkekulut	2 043 814,58	2 028 805,42
Muut henkilösivukulut	221 187,72	218 671,48
Yhteensä	14 570 634,59	14 504 886,74
Johdon palkat ja palkkiot, josta	736 512,74	780 374,03
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 300,00	1 600,00
Johto	1 020,00	980,00
Muu henkilöstö	280,00	620,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 8.

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit								
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	31.12.2021				31.12.2020	
			Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			121 900,00					121 900,00
Taiteen tuki Oy	240		35 703,00	100,00				35 703,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet								
As Oy Lokkalantie 18	1		41 879,00					41 879,00
As Oy Nordenskiöldinkatu 4	1		44 318,00					44 318,00
Muut osuudet			84,00					84,00
Luottokunta 7583172	1		84,00					84,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			121 984,00					121 984,00

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Museovirastolla ei ole myönnettyjä takauksia tai takuita tilinpäätöksessään 31.12.2021.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	8 736 312,42	8 976 036,81	8 976 036,81	8 976 036,81	67 283 053,78	94 211 164,20

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
- Päätös MV 132/005/2011 ja TA 2014 1143/2013*	4 297 110,52	4 536 114,88	4 536 114,88	4 536 114,88	13 608 344,64	27 216 689,27
- Päätös MV/9/02.07.00/2013 ja TA 2014 1143/2013**	14 433 963,99	15 914 121,15	14 721 485,74	14 721 485,74	73 607 428,70	118 964 521,33
- Päätös MV/2/02.07.00/2014 ja TA 2014 1143/2013**	123 275,89	134 222,66	134 222,66	134 222,66	671 113,30	1 073 781,27
- Päätös MV/3/02.07.00/2015 ja OKM 7/670/2015**	1 194 764,60	1 227 483,94	1 227 483,94	1 227 483,94	1 227 483,94	4 909 935,74
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	20 049 115,00	21 811 942,62	20 619 307,21	20 619 307,21	89 114 370,57	152 164 927,62
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	28 785 427,42	30 787 979,43	29 595 344,02	29 595 344,02	156 397 424,35	246 376 091,82
*Kansallismuseon kiinteistöä (ml. maanalaiset tilat) koskeva vuokrasopimus, mom. 29.80.20						
**Kulttuuri- ja nähtävyyshdeikiinteistöjä koskevat vuokrasopimukset, mom. 29.80.20						

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2021	Varat 31.12.2020	Käyttötarkoitus
Antellin kokoelmat ja rahavarat	482 337,29	454 944,83	Rahaston tarkoituksena on huolehtia Antellin kokoelmien hoitamisesta ja kartuttamisesta.
Hvitträsk-rahasto	113 891,94	113 891,94	Rahaston varoja voidaan käyttää eri tavoin Hvitträskin kiinteistön rakennusten, maa-alueen ja museotoiminnan hyväksi.
Museoviraston lahjoitusvarat	3 291 432,18	3 154 492,50	Rahaston varoja voidaan käyttää kulttuuriperinnön vaalimiseen ja eri tavoin Museoviraston ja sen henkilöstön toimintaedellytysten parantamiseen sekä mm. yksittäisiin hankkeisiin kokoelmien kartuttamiseksi, painatustoimintaan ja näyttelyhankkeisiin.
Yhteensä	3 887 661,41	3 723 329,27	

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Vera Saarelan säätiö	271 809,52	Säätiön tarkoituksena on Vera Saarelan posliinikokoelman ylläpito ja kartuttaminen.

Liite 15: Velan muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 17.

6. Allekirjoitus

Museoviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2022.

Museovirasto

Tiina Merisalo
Pääjohtaja